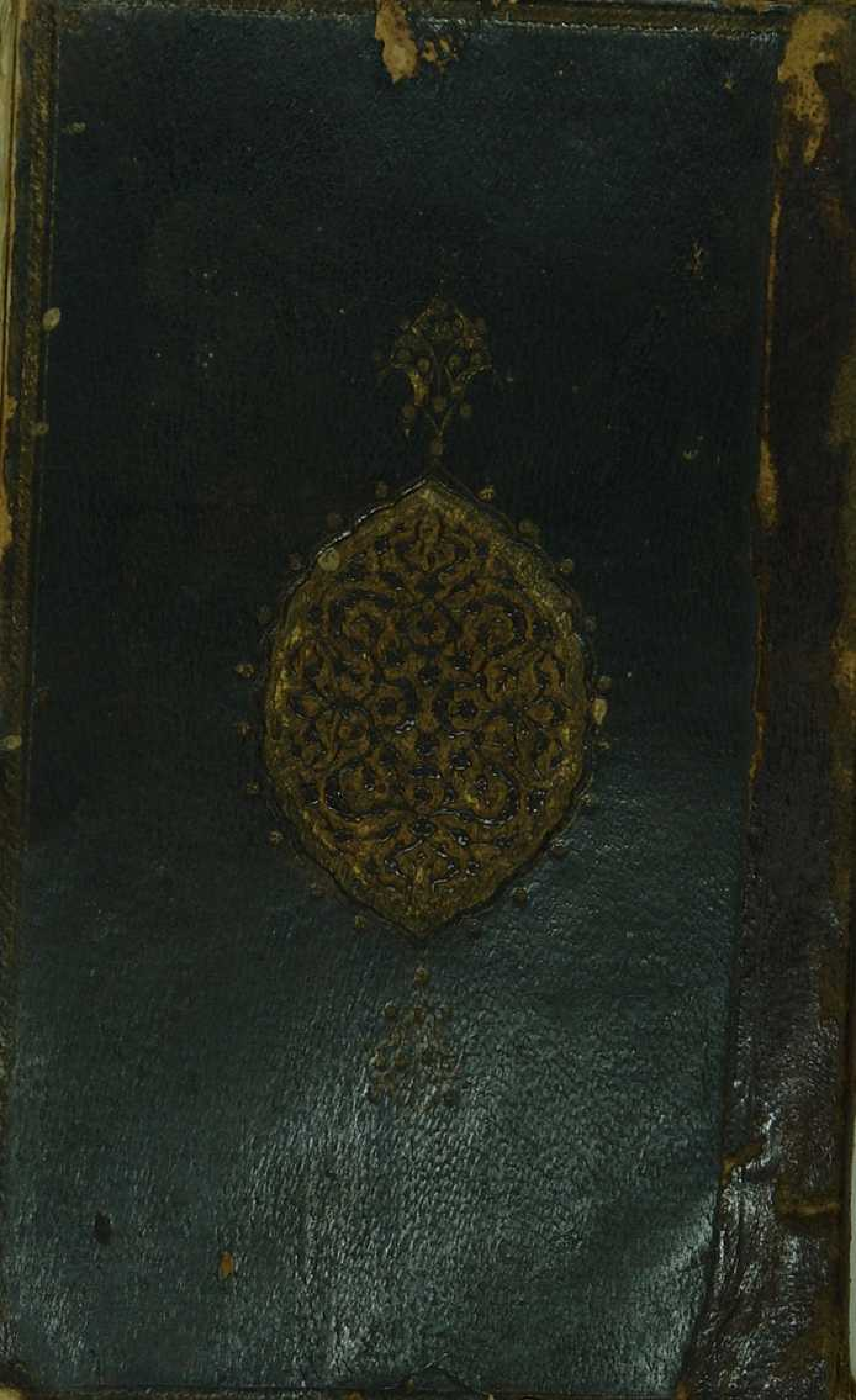

نتايج فنون

الفقير اسكدارى سيد عبد القادر مولوى عفى الله عنه

صاحبى [illegible] صالح على [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

بزمده بر شمع جمع اوزره يانه ياقلور
جانانه نثار ايتمك پروانه سيدر كم بيلور

[illegible]ب بولدم بر مهك مست شراب عشقيم
[illegible]جدوكم انانكك پيمانه سيدر كم بيلور

[illegible]جه ظالم بيلدك ظلميله اولمشدر خراب
ملك دل تنها ايكن ويرانه سيدر كم بيلور

صاحب محمد حافظ عارف

ای فخر رسل عالمه کلدک نوله آخر
عادت بودر آخرده کلور زمره اکابر

نتایج فنون لنوعی افندی رحمه الله

زبده لفظی گورنجه بوستان جان ایدوب
مجتبی یا اولوردی ای گوزم نور

بویله بیچالت و کلدیکه گوردیکم صحرای عشقه
انده مجنونه بدل دیوانه چوق وار ایمش
انده زنجیری سوور دیوانه چوق وار ایمش

حمد بی حد احد بی ابتدایه که الف اسم ذاتی هر
ابتدایه اول و هر انتهایه منتها در و شکر لا یعد
نعمتنی غایتنه که نعم عامهٔ فخام کبرادر
بلکه نعم سائلان صغار و ضعفادر مکونی
معاوندر که چوکان تکوین ایله کوی آسمانی کردان
و نکین تمکین ایله بساط زمینی مقهور فرمان
قیلدی قهاردر که عموم قهرنی عمیت رسول دافع
اولماز و هابدر که جواز لطفنه زوجیت فرعون
مانع اولماز [تأیید] الهی مقدس ز تشریف و
جاه منزه ز تأیید خیل و سپاه معلا ز توصیف
اهل بیان مزکی ز تعریف نام و نشان مصفا
ز آلایش فکرما ممعرا ز آرایش ذکرما نه کسرا
بنا تش بدانش ظفر نه دلرا ز انشای صنعش

تأیید

خبر

خبر مجرد ز ترکیب وهم و خیال بری از سخنهای
اهل ضلال [illegible] الهی تاب تهور که خلق الانسان
عجولا آتشندن کانون دلده مشتعل در آب
زلال صبر جمیل ایله زائل قیل و دیدهٔ عبرت
بینه که ظلام غیظ و شهوت پرده دار اولمشدر
بارقهٔ شمع هدایت و اشراق صبح سعادتله تار و
مار ایله رباعی یا رب که غریق لجهٔ عصیانز
آوارهٔ کوی حیرت و حرمانز ایتدکلره هر
هب پشیمان اولدق لطفک قپوسنده سائل
غفرانز الهی اول کونکه شراب زندکانینک
صولک قدحی ایچیلوب شیشهٔ وجود شکست اوله
مجلس حشرک بد مستلرندن قیلمه الهی اول
کونکه میزان عدل قوریلوب محسنه مکافات
و مسیئه مجازات اولنه فیض فضلکله ابو
القاسم شفاعتندن بهره ور ایله [illegible]
[illegible] ابو القاسم اول رحمة للعالمین
رسول کریم مفخر مرسلین آنک ذاتیدر

بهره ور ایله

جمله یه مبتدا . خبر ویردیکی اندن قمو انبیا . آنك بوتی
صوتینه نی ریب وشك . دونر انجم وآسیا فلك
وجودی اولوب دربحر قدم . قورلدی نظام وجود و
عدم . علیه ازهر الصلوة ما ترنم العنادل علی
الشجر . وانور التحیات ما تزین الشجر بالنور
والثمر . وعلی اله واصحابه . صاحبی محاسن الآثار
ومطائب السمر . بعد . بو حقیر پر تقصیر بیت
جان کعبه سنك بولندن ساعی . دلتشنه
وبیقرار نوعی . مستسقی عصیان دریاکشان
فنون وحریص وصلت جانان کبی بر مرتبه ده
سکون بولیوب تحصیل کمال ایچون مه کبی
چراغم صبحه چیقرمقدن هلال وهر بر نوحظ
کابك عشقی ایله زاویه تحیرده صبر ومجال
ایدم لؤلفه تا اولدیکی کوکل بسته زنجیر رسوم .
قورتلمدی اول دغدغه دن نفس ظلوم . کوندز بیتم
ایلر آلم خلق کران . شب خیز اولور اسم
نه عجب نتیجه که موم . علوم نافعه دن فارغ اولسم

کاهی

بالفتح اغاج یمشی

کاهی عندلیب ناطقه افنان روایاتدن فنون حکایاته
نغمه پرداز . وکاهی چمن زار مناقب اسلافدن
کلچین لکله پرده سازلیغ ایدردی . بالجمله کسب
فضائله مائل وشهد الجهد احلی من عسل الکسل ایله
عامل ایدم اما نصاریف دهوردن کوشه قوان
تنحی وتجوید امورده جانب ثباته تجنب ایتمشدر
که لحمد محو اولمیجق صورت اثار وجود . ثبت
اولمدی دل لوحنه اسرار شهود . هر کلشن بیرادر
دوتوب شکل سراب . نابود کورندی کوزمه چرخ
کبود . ناکاه کمیت خامه خلیع العذار صوت
تالیفی مسیر . وبلبل طبع بی قرار سمت تصنیفه
اغاز نقش وتحریر ایتدی اکرچه ساحل بحردن
جویای کوهر وسرمایه قدم ده ایکن طالب
افسر اولمق داب عاقل دکلدر زیرا من صنف
فقد استهدف فان احسن استعطف وان اساء استقذف
ودیمشلردر که المرء فی فسحة ما لم یقل شعرا او یؤلف کتابا
باخصوص کلامم ممکن ندکلو حسن ترتیب بولسه

الشهد بالضم الشین العسل فی شمعها وفتحها لغة والروایة الضم کذا فی شرح المفتاح منه

خطادن تهذیب اولنماز مع هذا اداء معناده
واقع اولان نظم اشعار و انشای سخنك نقاط
و حروفنده ثمرهٔ سر قلم و لفاظهٔ طرف لساندر
اما نظر کرامتله ناظر ودا من عفو ایله نقصی
ساتر اولیجق رشحهٔ قلم کرم ایله عیبنی غیب
ایدرلر اعتمادا علیه بر مجموعه جمعنه نصب
خاطر اندم که بر قاچ معتبرات علومدن
علامات و رسوملری آنده بیان اولنه زیرا هر علمده
بلوغ کمال امر محال و محض خیالدر نته که
دیمشلردر شعر ماحوی العلم جمیعا رجل
لا و لو مارسه الف سنة • انما العلم صنوف
جمة • فخذوا من کل شیء احسنه • کسبه قابل
و کل جمیع فنون • کشی بیك ییل ایدرسه تحقق طلب
لازم اولان نفائس اخذ ایت دخی نفیس بنفسیه
ویرمه تعب ما لا یدرك کله لا یترك کله بازدی بو کتابه
توجیه نظر ایدن فی الجمله • فضیلت علومدن
بی بهره و محروم اولماز • هر وجهدن بر زیرك

تر • و هر بهر هنردن بر قطرهٔ کمتر • حاصل ایدن •
اگرچه بو درر منظومه کتب مشهوره ده سلك
بیانه منتظم در • اما قعر دریاده اولان گهردن
ساکن ساحله نه حاصل • و تحت الارض طلوع
ایدن اختردن فوق الارضه اولانه نه نور •
واصل اولا غواص فکرت هزار غوطه یمك
گرك که بر در بها قیمت اله گتوره • و بو مختصر
بعض کتب معتبره دن ترجمه ایدلدی الحاق اندم
اکثر مسائلی قطب الکاملین ذو المعارج و المعالی
الامام غزالی حضرتنه نسبت اولنور • یواقیت
العلوم آدلو کتابدن • و بعض مسئله سی حضرت
عبد الرحمن البسطامینك فوائح مسکیه سندن
و موضوعات العلوم آدلو کتابدن • و سائر
رسائل اکابردن • و کتب معتبره دن انتخاب
ایدلدی و مختصر بوری اون ایکی فن مختار
مشتمل قلندی که فلك ذات البروجه مماثل
شهور منازل اولا • و هر فندن اوچ مسئله نمودار

اولمغیچون اختیار ایتدم که هر بری موالید ثلثه
کبی زبدهٔ ارکان ونتیجهٔ امکان اوله وللآثار
علی المؤثر برهان وهر مسئله فوننک کتب
معتبرسندن محللرندن کماهی اخذ ایدوب
مخدرات معانیسنی لباس لسان ترکیده جلوه کر
ومفید مختصر قلدم وهر فننک خواصنی وموضوعنی
وفندن غایت وغرض نه ایدوکن واول فنده
اولان کتب معتبره وجیز ووسیط ومطوله
وبسیط اعلام کتاب والقاب مؤلفین ایله
اعلام ایتدم وکتابک اولنه جوان فاضل
حکایه سن عنوان ایتدم که نیجه مسائل جلیله
یی مشتمل وآخره بشیر وشادان کوردمکه
سبب مسرت جان ودلدر تاکه داعیهٔ جد و
طلب وباعث شوق وطرب ولاسیماکه افاضل
علما تهیج کبرآت الامور اصغرها دیمشلردر
ومدت طلبمده هر فنده جمع ایتدوکم مسائل
مهمه نک که فهمی اسهل ونفعی اشمل اولا هر محلده

مناسبتی

مناسبتی ایله درج ایتدم واول سببدن کتابه
مدایح الفنون دیو آد ویردم وبعد الاتمام جناب
نهال نو مثال حدیقهٔ خانیت وبدر باکمال آسمان
سلطنت آفتاب سپهر سعادت سپهر آفتاب عدالت
حبة القلب جهانداری قرة العین شهریاری
دیباجهٔ دیوان فرمان دهی طراز خلعت شاهنشهی
لطف ملخص ونور مشخص باری سایهٔ اخص
پروردگاری یعنی مقدمات دولت وسلطنتدن
عدم ونتیجه وابتدای ابداع وایجاددن نهایه
وخاتمه بلکه بو امور مرتبه نک مرورندن نه
فایدهٔ مترتبه وبو جمهور جمع وحضورلری تقدیم
وتأخیرندن غرض اخیر وغایهٔ متأخر آیت تأیید
بابی صورت امن امان قطعه معنیٔ آیات نصرت
مهدیٔ آخر زمان • دردرج معرفت دری برج
معدلت • آفتاب اوج دولت ظل رب مستعان •
شاه کسری جاه ودارا منقبت سلطان مراد •
خسرو جمشید قدرت داور گیتی ستان •

حضرت فاروق وحید رسطوت و عثمان حیا.
پرتو نور چراغ دودهٔ عثمانیان. ظل ممدود
سحاب کبریاسندن آنک. پایهٔ شرصالسه
خرگاه سپهر سایبان. قامت موزونی اقامت
امر شرعنده و سرو بوستان فاستقم وراست
رای رزینی رصینی فیض تعلیم معلم فاستویدن
متعلم فهرست فنون مکارم اخلاق قانون
متون مناظم آفاق ناظر ناموس شریعت و حقیقت
کاسر ناموس ملت کفر و ضلالت صدهزار رس
تاجدار عصرندن سرکشلکله تاج رمح آبدار
و پنجهٔ سردار ذو وقار و هیبت شوکتندن تاج
دارادن منقوش اولان صور نجاتدن شمار
اولنور بر شاه فلک درگاهدر کیم اکه وقار و
سکینت لازم ماهیت و زهد و عصمت
داخل حقیقت اولمشدر **مثنوی** شهنشاه
عادلکه در عدل وجود. عدیلش نیاید دگر
در وجود. جهان را ببخشید دادِ دگر.

لقای جمالش مرادِ دگر. الهی بود تا فلک دامدار
وجود شهنشه بود پایدار. یعنی سلطان بن
سلطان سلطان مرادخان بن سلطان سلیم
خان بن سلطان سلیمان خان ادام الله تعالی
وابقاه وازال عدوه وافناه الی انقضاء الحیوة
والایمان **بیت** هدایتله سعادتله لولا وجودی
جهاندر دائم. زمین متابع زمان مطاوع فلک
مقام و ملک ملازم. حضرت باسعادتلرینک
شرف ذکر نام همایونلری بو نامهٔ نامیه یه سبب
ابهت و احترام. و داعی توقیع تام و توقیر
مالاکلام قیلندی مرجو درکه من بعد محیای مرآت
مقال و مجرای مجلای صورت قبول اصحاب اقبال
اولا بمن الملک الجلیل المتعال **ذکر ترتیب فنون**
علم تاریخ. علم حکمت. علم هیئت. علم کلام
علم اصول. علم خلاف. علم تفسیر. علم تصوف
علم تعبیر رؤیا. علم رقی و افسون و طب. علم
فلاحت. علم نجوم. علم فال و زجر. و عنوان

کتاب بهجت نما علم تواریخ انبیا و امرا و ذکر اساطین
حکما قلنمشدر زیرا اکرچه که زبدهٔ معارف معرفة
ذات الله و عمدهٔ علوم علم صفات الله در اما بو
معنایه کمال وقوف آثار بدیعه دن مؤثر قدیمه استدلال
حسبیله اولا تاریخ مبدأ عالم و ابتداء ظهور بنی
آدمه موقوفدر ثانیا علم طبایع موالید ثلثه و
امهات و ترتیب اجناس و انواع علویات و سفلیات
بوطدر ثالثا علم هیئات اجرام افلاک و طبقات
نار و هوا و آب و خاکه منوطدر سبب بودر که
علم تاریخ علم حکمت و هیئتی تعقیب ایتمشدر بعد
ذلک عمدة الفنون علم اصول دین ذکر اولنمشدر
سائری دخی ثم و ثم علی الترتیب برر برلرینی تعقیب
ایتمشلردر اما جمله دن مقصود معرفت ذات
معبوددر وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون ای لیعرفون
معلومدر که شرف علم شرف معلوم حسبیله در
و دلائل توحید و براهین معرفت صمصام خونریز
اهل ضلال و بدعتدر قال الله تعالی بل نقذف بالحق
على الباطل فيدمغه فاذا هو زاهق نته کم اخبار
خلفاده کلمشدر حکایت روایت اولنور که ادیان
باطله دن بش نفر جهلادن بری جهود بری کبر بری
ثنوی بری باطنی بری ترسا خلفاء بنی عباسدن
امیر المؤمنین واثق باللهه کلدی جمع اولدیلر و
علماء اهل اسلامدن بر جوان ماهر اول مجلسده
حاضر بولنوب واثق بالله اول جوانه بیوردیکه
بو جهوده دینلرینه متعلق سؤال ایله کورم لر
آنلردن جوابه مجال اولورمی سخن کفتن با جهود
جوان فاضل جهود جاهله متوجه اولوب دیدیکه
یا اخا الیهود نیچون نبوت محمد علیه الصلوة و
السلام انکار روا انکار کرده اصرار ایدرسن جهود
عنود جواب ویروب دیدیکه انکارمزه سبب
بودر که حضرت محمد علیه الصلوة والسلام حضرت
موسی علیه السلام امر ایتدوکنک خلافنی امر
ایتمشدر امر اولک خلافنی امر ایتمک بدادر بدا کشتن
رای در یعنی پشیمان اولمق دیمکدر حکیم دانا آیه پشیمان اولمق

ناسزادر جواب جوانِ سخندان ایتدی سز دیمز میسز که
خدای تعالی بزه تیهه کتمکه امر ایتدی وقرق ییل اندن
مکان طوتدق جهود دیدیکه بلی جوان ایتدی خدای
تعالی بوزمان دیمی که تیهدن رجعت وینه بیت المقدسه
عودت ایدك جهود ایتدی بلی جوان دیدیکه پس
امر مذکور دخی بدادر وبدا حکیمه ناسزادر جهود جحود
جواب ویرمیوب مبهوت اولدی بو مقامده تحقیق
مرام بودرکه طائفهٔ یهود لعنهم الله نسخ حکمه
انکار وشریعت موسی علیه السلام تأبیدنده اصرار
ایدوب دلائل نقلیه وعقلیه ایراد ایتمشلردر اما
دلائل نقلیهلرندن کتب اصولده مذکور اولانك
مشهوری بودرکه حضرت موسی علی نبینا وعلیه الصلوة
والسلام تمسکوا بالسبت ای بالعبادة فیه
مادامت السموات والارض دیمشدر وبو خبرده
تواتر ایله منقولدر وتوراتده مسطوردر دیرلر
وشریعتی لا تنسخ وانا خاتم النبیین دیمشدر
جملهسی متواتردر دیو زعم ایدرلر اما برا اولا تحریف

کار

کتاب ایله جواب ویروب ایدرزکه سزلك اکر ده
اولان توراته بزه ایمان واجب دکلدر زیرا سزلك
تمسك ایتدوکلروکز توراتك نقلنده تواتر باقی
دکلدر بنی اسرائیل اصحاب تواریخله بو قولده متفقلردر
وقتا که بخت النصر بنی اسرائیله مستولی اولدی رجالن
قتل عام وذریتلرین سبی ایدوب اسفار توریتی احراق
بالنار ایدوب روی ارضده حافظ توریت قالمادی
بعضن زعم ایتدیلرکه الله تعالی عزیری بخت النصرالندن
خلاص ویردکده توریتی الهام ایتدی وبعض احبار
یهوددن مرویدرکه حضرت عزیر بن عمرندن
اول ملهم اولان توریتی یازوب شاکردینه ویردی
وبنی اسرائیل توریتی شاکرد مزبوردن اخذ ایتدیلر
بو تقدیرجه احکام توریه خبر شاکرد ایله ثابتدر
خبر واحد خود مفید علم اولماز وبعض احبار
یهود زعم ایتدیلرکه شاکرد مزبور توریته زیاده
ونقصان وتحریف وتبدیل ایتدی پس بو تقدیرجه
موثوق به اولماز وزعم احبارن بودلیلدرکه تو

نسخه لری اوجدر بریسی قبائیه الندهدر برسی
سامریه الندهدر برسی نصاری النده درو نسخ
توریتی عمار دنیاده اختلافی وزیره در تضادی
النده اولان توریتده دنیانك واهالی سننك
عمرلری بیك اوجیوز بیلدن زیاده درو مسیحك
خروجنه ورسول اخر الزمانك ظهورینه وعد
واردر بونلرك خروجنده تحریر سببنك ارتفاعنه
دخی واردر پس ثابت اولدیکه نقل ایتدکلری
تأبیددن وتحریم حضرت موسییه افترادر العیاذ
بالله ولئن سلم یعنی تسلیم ایدرلمکه ذکر ایتدکلری
کلام توریتده مکتوب اولسون اما دوام
مزبور طول مدتدن عبارت اولسون وانا خاتم
النبیین قولنده لام عهد ایچون اولسون مراد
زمانه سی انبیاسی در وبو قصه معروفدرکه
حضرت موسی علی نبینا وعلیه الصلوة والسلام
دورنده درت بیك مبعوث پیغمبر وار ایدی
بر کون حضرت موسی علیه السلام هوا یوزنده حضرت
جبرئلی

جبرئلی طیران ایدوب اول انبیایه الله تعالی جانبندن
انزال وحی ایدرکن کوردی حضرت موسییه غیرت غلبه
ایدوب الله تعالی امریله درت بیك نبینك روحی
برکیجه ده قبض اولندی وانا خاتم النبیین کلامی
اول مقامده وارد اولدی اول تقدیرجه معنی
اول هلاك اولان انبیانك خاتمی بیم دیمك اولور
ودلیلنا سمعا علی جواز النسخ بل علی وجوده
المستلزم لجوازه اهل اسلامك جواز نسخه بلکه
جوازی مستلزم اولان وجود نسخه دلیل سمعیلری
بودرکه نکاح اخوات شریعت آدمده موجود ایدی
بعده منسوخ اولدی وکذا جزوی ایله استمتاع
حلال ایدی زیرا حضرت حوا آدمك ضلعندن مخلوق
ایدی صکره منسوخ اولدی وجمع بین الاختین
شریعت یعقوب علیه السلام ده مشروع ایدی
صکره منسوخ اولدی ویوم سبتده عمل ایتمك
شریعت موسیده اول مشروع ایدی صکره منسوخ
اولدی زیرا یهودا متفقلردرکه سبت شریعت

موسایه مخصوص ولا ورفع اباحه اصلیه بزم
قمزده نسخدر زیرا ناس جمیع زماننده مهمل وترک
اولنما مشدد البته هر وقتده بر عالم بر حلی وحرمتی
بیان ایدر شریعتدن خالی اولماز پس اباحه و
تحریم جمیع اشیاء شریعتله ثابتدر ولیحق اباحتك
رفعی رفع حکم شرعی اولور رفع حکم شرعی خود
نسخ در ایلیه نسخه قائل اولمیان ملت که یهودیلردر
ملزم اولورلر وقال فی السفر الرابع من التوراة
كل عبد خدم ست سنين يعرض عليه العتق
فان لم يقبل يثقب اذنه ويستخدم ابدا ثم قال
فی موضع اخر يستخدم خمسين سنة ثم يعتق فی
تلك السنة ومثل ذلك كثير يعنی توریتك دردنجی
جزؤنده دیدیکه هر قول که آلتی یل خدمت ایده اکا
عتق عرض اولنور اکر قبول ایتمزسه قولغی دلنور
ابدی قوللنورلر بعده موضع آخرده دیدیکه اللی
یل قوللنورلر بعده اول سنه ده ازاد قلنور
وبونك امثالی بعضی حکم ثانی حکم اولی نسخ ایتمك

كتب

٩

كتب الهيه ده چوق واقع اولور اما توریتدن نقل
اولندیغی طائفۀ یهودی نسخك وجودینی کندو
کتابلری ایله الزام ایچوندر والدلیل العقلی لهم
وطائفۀ یهودك حجت عقلیه لری اولدر که
ایدرلر اللهدن ورسول اللهدن بر امر واقع اوله
مأمور بهك یعنی امر اولنان شیئك حسننه
ونهی اولسه منهی عنهك یعنی نهی اولنان شیئك
قبحنه دلالت ایدر پس امر اولنان حسن نسخ اولنسه
حسنی زائل اولوب قبیح اولماسن ایجاب ایدر
ونهی اولنان قبیح نسخ اولنسه قبحی زائل اولوب
حسن اولماسن اقتضا ایدر بو تقدیر برجه نسخ
بدا ایجاب وعاقبت اموره جهل استدعا ایدر
والله تعالى عن ذلك علوا كبيرا جواب بویله در که
بر فعل آزا اولور بر وقتده مصلحته نافع اولور
بر وقتده اولماز شرب دوا کبی وفی هذا حکمة بالغة
شیء واحد بر زماننده حسن بر زماننده قبیح اولمق
جائزدر کذا فی شرح جامع الاسرار للمنار وغیره

من الكتب الأصولية سخن كفتن با ترسا بو كرم
واثق بالله جوانه نگاه ایدوب ای جوان ترسایه
دخی خطا ایدوب سؤالی وار ایسه جواب ویر
دیجك جوان ذانا دیدیکه ای ترسا طریق نسطو
ریانمی طوتارسن یا طریق یعقوبیانمی یا طریق
ملکیانمی ترسا ایتدیکه طریق یعقوبیان جواز
دیدیکه آنلارك حق عیسا ده اعتقادنا سز
لری ندر دیدیکه قدیم مریم ایله متحد و عیسا
انلردن متولد اولدی جوان دیدیکه قدیمك حادثله
تضادی وار یکن مریم ایله اتحادی نه وجهله اوله
بیان ایت قدیم متلاشی اولوب حقیقتی متبدلمی اولدی
یا اوز حالنده متقررمیدر ترسا ده مقاله مجال
اولمیجق طریق نسطوریانه انتقال ایدوب دیدیکه
بن قول نسطوریانه قائل و آنلارك کابیله عالمم
جوان دیدیکه انلارك حق عیسا ده کلامی ناتمامی
ندر ترسا ایتدی قدیم بالذاتك مریم ایله اتحادی
ارادتله در ذاتله دکلدر جوان دیدیکه بزم دخی

ایمانمز

ایمانمز بود ر انما امره اذا اراد شیئا ان یقول
له کن فیکون الآیة عیسی ارادتیله موجود اولوب
دعوای اتحاد نابود اولدی ترسا بو کره جوابه مالك
اولمایوب طریق ملکیانه سالك اولدی جوان
دیدیکه انلارك قول مردودی ندر ترسا ایتدی
قدیم ایکی جوهردر بری ازلی بری زمنی جوهر
زمانی مریم ایله متحد اولوب ایکیسندن مسیحا
پیدا اولمغه سزا اولدی پس جوان دیدیکه سنك
قولکده اول کیمدرکه جهودلر بردار و کشته و زار
ایتدیلر ترسا ایتدیکه اول ناسوت مسیحا ایدی
اما لاهوت مسیحا زنده در جوان دیدیکه لاهوت
نیچون لا یموت در ترسا ایتدی لاهوت قدیمدر
موت قدیمه عدیمدر جوان ایتدی الله اکبر پس
ناسوت ایله متحد اولوب مخلوقله بر اولمدومی
دخی ظاهردر سخن ترسا منقطع اولوب واثق بالله
کرایله دخی مباحثه یه امر ایلدی سخن کفتن با کبر
جوان سخنور یوزینی طرف کبره طوتوب ایتدی

والنصارى اختلفوا في عیسى علیه السلام حین رفع ثم اتفقوا على ان رجعوا الى قول اربعة
الاول یعقوب قال هو الله هبط الى الارض
ثم صعد الى السماء وقال نسطور كان
ابن الله اظهره ما شاء ثم رفعه الیه وقال
الثالث [illegible] الله اله وهو اله وامه اله وهم
الاثانیة ملعون [illegible] النصارى وقال
الرابع كذبوا كان عبد الله فهو نبینا فتبع
كل واحد منهم قوم
لانه كلام ربنا رحمه الله

فاختلف الاولین الثلاث منهم الفرقة
منتفقة [illegible] فرق اربع نسطوریة ومنهم
ویعقوبیة واسما الثلاثة ملكانیة والصلاة
اى من بین عیسى على نبینا وعلیه والسلام

سویله که صانع عالم و معبود بنی آدم برمیدر
کبر دیدیکه ایکی در جوان سببندن سؤال
ایدیجك کبر نیه آدب دیدیکه عالمده افعالك
اصلی ایکی در بری خیر و بری شر فاعل خیر لائق
دکلکه شری خالق اوله جوان دیدیکه نیچون
لائق اولمازکر ایندیکه زیرا فاعل خیر خیردن
بهتر و فاعل شر شردن بدتردر پس اکر یزدان
فاعل شر اولاکر کدرکه شردن بتر اوله جوان
دیدیکه الآن ثابت و مقرر میدرکه شر فعل اهرمن
و اهرمن شردن بتر اوله کبر دیدیکه بلی جوان
دیدیکه پس جواب ویرکه بو اهرمن دیدیکك
اصلی نذن پیدا و نه عنصردن هویدادر کبر
دیدیکه فکرت یزداندن پیدادر بو وجهله که یزدان
ازل آزالدن فکر و خیال قلدیکه هیچ کندوکك
حکومت شاهیسنه مانع بر شریك منازع
ظاهر اولامی پس اول فکر و بددن بر دیو منافق
مخلوق اولوب نامی اهرمن اولدی جوان ایتدی دوکلی

قال محمد الشهرستاني في الملل والنحل
ومن ذلك الكيومرثية اصحاب المقدم
الاول كيومرث اثبتوا اصلين
يزدان واهرمن وقالوا
يزدان ازلي قديم واهرمن
محدث مخلوق قالوا ان يزدان
فكر في نفسه انه لو كان لي
منازع كيف كان وهذه
الفكرة كانت ردية غير
مناسبة بطبيعة النور
فحدث الظلام من هذه
الفكرة وسمي اهرمن وكان
مطبوعا على الشر والفتنة
والفساد والضرر والاضرار و
خروج عن النور وجرت
محاربة بين عسكر
النور والظلمة

والفرق بينهم وبين الثنوية
ان الثنوية يقولون ان
النور والظلمة ازليان
قديمان والكيومرثية
النور قديم والظلمة محدث

شر

شر اهرمندن عیان و اهرمندن فکرت یزداندن
پس نمایان اولدیکه یزدان دوکلی شردن بتر
و جمیع شرده سردفتر اولا نعوذ بالله من شر الشیاطین
کبر دخی دمبسته اولوب جوابه تحسین ایلدی
سخن کفتن با ثنوی جوان واثق بالله امرایله ثنوی
التفات ایدوب دینلرینه متعلق کلمات استماع ایتدی
دیدیکه بزم دینمزده ایکی اصل قدیم مثبتدر بری
نور و بری ظلمتدر نور بالطبع خیر و حکیم و ظلمت
بالطبع شر و سقیمدر و هر نسنه که عالمده خیردر
نوردن ظهور ایدر و هر نسنه که شردر ظلمتدن
صدور بولور جوان دیدیکه اکر ظلمت و نوردن
حضور مده اولسه ایدی بن آنلره سؤال ایدردمکه
من الظلوم منهما یعنی ایکیکوزدن هنقی کز ظلمتدر
اکر جوابده نوردرسه که ظلمت بنم سوزکده
وزور اولور کذب وزور ایسه اشد شرور اولور
نوردن خود شر صدور ایتمز و اکر جوابده ظلمت
دیرسه که ظلمت بنم سوزم صدقدر اولور صدق خود

خیر در ظلمتدن خیر ضیا دردر ولماز پس شویٔ ملعون
دخی مبهوت و محزون اولوب باشن کریبان خجالته
صالدی واثق بالله آفرین ای جوان بو ملحد حاسدی
دخی اعتقاد فاسدنده الزام ایله دیدی سخن کفتن
با ملحد باطنی جوان ملحد باطنی یه نکران اولوب سندن
مذهبک بیان ایت دیدی باطنی دیدیکه حق تعالی
خلقدن باطن و مستوردر مکر پیغمبر صادق
یا امام معصوم کرک که آنک معرفت شهودنه
لائق اوله جوان دیدیکه سویله ای باطنی باطنی
پیغمبرک صدقی و امامک عصمتی ندن متبین اولور
که قولّرینه اعتماد اولنوب کندولره انقیاد
اولنه باطنی ایتدیکه صدق پیغمبر معجزه سندن
و عصمت امام کلام پیغمبردن معلوم اولور جوان
دیدیکه ایمدی کورنلر معجزه محسوسات قبیلندن
اولدیغی تقدیرجه آنکله شعبده مابینی فرق جواشر
ظاهر ایله اولورسه ممکن دکل زیرا حس غلط
ایلر اکر عقل ایله اولورسه عقل امور باطنه یه

دلیل

دلیل اولمق لازم کلور بو تقدیرجه حق مستور اولماز
ملحد سخننده متردد اولوب کفتار اقتدارنده قالمدی
واثق بالله بیوردی جوانه بر خلعت فاخر کیدروب
و نعمت وافر بخشش قلوب امر ایتدی بر اسب تازی یه
سوار ایدوب بازار بغداده اوزرینه سیم و زر
نثار ایدیلر و اول ملاعین بر دار و خاکسار ایتدیلر

علم التاریخ علم تاریخ عبرت نمای عالم و بصیرت
فزای بنی آدم در کشی ئی وقایع دهوره وقوفله
مجرب امور و مدبر مصالح جمهور ایدر منافعنه حد
یوقدر علوم ادبیه دندر تعریفه هو معرفة احوال
الطوائف و رسومهم و عاداتهم و صنایع اشخاصهم
و انتسابهم و موالدهم الی غیر ذلك موضوعه
احوال الاشخاص الماضیة من الانبیاء و الحکماء
و الملوك و غیر ذلك الغرض منه الوقوف علی کیفیة
تلك الاحوال فائدته العبرة و النصح الکتب المصنفة
فیه تاریخ ابن کثیر و تاریخ طبری و تاریخ ابن
اثیر جزری و تاریخ ابن الحجر مجلدین و تاریخ صفدی

مذهبلرندن خود بومارو
ممنوعه دردر زیرا عقل امور
باطنه یه دلیل اولماز دیرلر

اصلنده تورخیدر ورخت دن
مصدردر ارخت معناسنه
و تاریخ لغتده ایت تعریف اوقات
معناسنه درشلو ارخت الکتاب
بیوم کذا دیرلر عنیت وقته دیمکدر

مجلدات وتاريخ ابن الجوزى ومرآت الزمان
لابن جوزى سبع مجلدات وتاريخ شمس الدين
خلكانى خمس مجلدات وتاريخ جلال الدين سيوطى
مجلدات وسير الصحابة والزهاد مجلدات وحلية
الأبرار عشر مجلدات وتاريخ نيشابورى وتاريخ
بغداد كذلك وتواريخ الحكما مجلدة وكشف الغمم
فى تواريخ الامم مجلدين الى غير ذلك. مسئله
فى اول الزمان ومبدأ الدوران. قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم ان الزمان قد استدار
كهيئة يوم خلق الله السموات والأرض الى آخر الحديث
الشريف. قطب العارفين مولانا شيخ صدر الدين
قونوى احاديث اربعين شرحنده بو حديث شريفك
حل رموزنده افاده بيوردقلرينى شيخ اكمل الدين
شرح مشارقنده نقل ايدركه علوم الهيه نك
راسخلرى واسرار حكميه نك كاشفلرى كشف
تام ايله بويله خبر ويرديلركه عرش اعظمك ابتداى
دورى برج ميزانده واقع اولدى. زيرا عدل روحانى

اول

اول مرتبه ده ظاهر اولدى فواتح مسكيه ده ايدر
ثم اعلم ان اول وجود الزمان كان فى الميزان
پس ابتداء زمان برج ميزاندن اولدى بعده ميزاندن
عقربه عقربدن قوسه قوسدن جديه جديدن دلوه
دلودن حوته وارنجه الله تعالى ارواح سماويه
وصور اصليه يى جوف عرشده ابداع وايجاد ايلدى
بروج ستّه ده اولان حركاتك مدتى يكرمى بيك
اولدى بعده حملدن سنبله يه كلنجه اولان بروج
ستّه ده اولان مدتى حكمتى الّى بيك يل اولدى بعده
دور سنبله نك اول حكمتنده نوع انسانى حكم ربانى
ايله ظاهر اولوب خلعت وجود كيدى ومدت دور سنبله
يدى بيك يلدن آخرنجى بيك يلده بعث اولندى كه
برزخ جامعدر دور سنبله ايله دور ميزانك حكمنه
ودور ميزان آخرة مخصوصدر پس مبعث رسول الله
عليه الصلوة والسلام يوم دنيانك آخرنده امتزاج
زمانندن اولمشدر پس مثلا مبعث رسول الله يوم
قيامتك مابينى اول نهاردن طلوع شمسه وارنجه

اولا زمان دکلودر ثم کلام الشیخ ابتداء عالمده
اقوال معتبره و مشهوره جوقدر اما بو کتابده نوادر
التزام اولنمامغین بو عزیزك کلامی ذکر اولندی قال
رسول الله علیه الصلوة والسلام کان الله ولم
یکن شیء غیره وکان عرشه علی الماء وکتب فی الذکر
ای فی اللوح المحفوظ کل شیء قبل خلق السموات والارض
یعنی عالم کتم عدمده ایکن الله تعالی جل و علا موجود
ایدی و عرشی ماء اوزره ایدی دخی لوح محفوظده جمیع
اشیایی یازدی ایدی بعده سموات و ارضی خلق ایتدی شارح
مشارق اکمل الدین ایدر بو حدیثده دلالت واردر که
اول مخلوقات بو عالمده ما اولوب سائر اجسام
اندن اولنه تلطیف ایله و تکثیف ایله ابو سعید بن
جبیر حضرتلری بیورورلر که ابن عباسدن سؤال ایتدم
که عرش مانك اوزرنده نجه قرار ایتدی سما و ارض
خود مخلوق دکل ایدی بیوردیلر که ریح اوزرنده
ایدی پس ایمدی نظر ایله حکماء جهله نك و سفهای
سفله نك قدم عرشه ذاهب اولدقلری محضا هو

نفسلرینه

نفسلرینه راغب اولدقلریدر تم کلام الشارح بعده
عالم امکانده اول ظاهر اولان صور نباتیه دن زیتون
و صور حیوانیه دن هوائیه سندن اول نسر
مخلوق اولدی که طائر معروفدر و مائیه سندن اول
ماهی مخلوق اولدی بو جمله دن صکره آدم و حوا مخلوق
و هویدا اولدی معلوم اوله که اول روح انسانی روح
رسول ربانی محمد صلی الله علیه وسلم در و اول
جسم روحانی جسم آدم مکرم ایدی بعده معلوم اوله که
مدت دور سنبله یدی بیك ییلدر و ابتداء ظهور
نوع بشر وقت مکافات آخر دور شر یعنی عالم آخرت یدی
بیك ییلدر کذا فی الفوائح من عقلة المستوفز للشیخ
العربی قدس سره مسئله فی سبب ظهور الانبیاء
و تواریخهم الجواب وقتا که اقتضاء قضاء ربانی
وجود نوع انسانك الی اجل مسمی بقاسنه تعلق
ایتدی و انسانی دخی امر معاشنه مستقل اولوب
بلکه مدنی بالطبع اولوب ابناء جنسی ایله معاونه
و معامله یه محتاج اولدیسه حق سبحانه و تعالی

بو یدی بیك ییلدن هر بیك ییلده سنده شفقة لعباد
الضعفاء معجزات باهره وآیات ظاهره صاحبی
مستحق طاعت ولائق خلافت بر نبی کوندردیکه
کندو ذاتنك سنیه سنه مظهر اولوب اوامر
ونواهی سن خلافته مثبت ومقرر قلوب حسنه
ومسیئه جزا وعقاب ذات مجازییه معرفتی ایجاب
ایدوب معرفت مجازییی حفظ ایچون معبودی
مذکر عبادات متکرره وضع اولندی صلوات خمس کبی
وصوم کبی تاکه دنیاده سبب نفع عظیم وآخرتده
باعث اجر جزیل اوله وهر پیغمبر مبعوث اولدیغی دورده
حاکم اولان کوکبك طبعنه مبعوث قلندی
الف اولیده آدم علیه السلام ارسال اولندی
زحله اتصالی واردر بعده شیث نبی علیه السلام
دورده زائره رسالتله مکرم قلندی الف ثانیه ده
ادریس نبی علیه السلام مرسل اولدی مشتریه
مخصوص ضد آنلرم کوکلری اوتوز صحیفه منزلدر
الف ثالثده نوح نبی علیه السلام مرسل قلندی

مریخه

مریخه منتمی دورده هود نبی قوم عاده ارشاد ایچون بو دورده
موجود اولدی وحنظله بن صفوان بو دورده عنوان
رسالتله معنون قلندی الف رابع ده ابن رحیم
حضرت ابراهیم مبعوث اولدی نبی مرسلدر لسان سریانیده
ابن رحیم دیمکدر انتسابی شمسه در ذو القرنین بو دور
ده در حضرت علی رجل صالحدر دیدی عکرمه نبی اولمق
راجحدر دیدی حضرت لوط واسمعیل واسحق ویعقوب
ویوسف وایوب وشعیب بو دورده انبیاء مرسلین
در الف خامسده حضرت موسی صلوات الله علی نبینا
وعلیه الی یوم الجزاء تبلیغ رسالت قلندی زهره یه بعد
زاویه فناده بقاء مقدور اولدی یوز بکرمی ییلدر خضر
علیه السلام بعضلر خلعت نبوتله معزز وبعضلر
طراز ولایتله مطرز قلدیلر یوشع نبی والیاس نبی
وداود نبی وسلیمان لقمان حکیم بعضلر پیغمبر دیدیلر
یونس علیه السلام ثم عزیر علیه السلام ثم ذا نال
ثم زکریا علیهما السلام بو دورتکی انبیاء مرسلیندر
یحیی بن زکریا بو دورده درکاه تفسیله جهاد

وقوت بدنیه سی جرادایدی هزار سنا باش که اوج یاشنده
توریتی ازبر قرآءت ایدردی و دین عیسایه اول هدایت
اولنمش و قاتله سی بر عورت درکه ارمیل دیرلر ایمش
انبیادن آخر مقتولی یحیی دردمشقده مقتولدر
روایت اولنورکه بخت النصر دمشقی مستقر ایتدکده
یحیانک قانن جریان اوزره بولوب ییتمش بیک نفر
شخصک قانن دوکوب خون یحیی سکون بولدی
بو ترتیب اوزره ظهور موسی ایله بعث عیسانک
ما بیننده بیک نبی مبعوث اولدی دیرلر الف سادس
عیسی علیه السلام ساحه نبوته قدم باصدیغی
عطارده در ابن جوزی ایدر هبوط آدمدن
صعود عیسایه وارنجه بش بیک بشیوز التی
ایکی ییلدر و زمان فترت که رسول بعث اولنمادوغی
زماندر درت یوز اوتوز درت ییلدر دیرلر الله
سبحانه و تعالی اعلم جیب نجار و جرجیس دور عیساده
دور خالد بن سنان زمان فترتده نبوت عنوانن
بولمشدر رسول الله صلی الله علیه وسلم آنك حقنده

بنی ایدی قومی انی اضاعت ایتدی دیمشلردر و خالدك
قزی رسول اللهه ایتمشدر الف سابع ده حضرت
محمد سید الکونین شهر ربیع الاولدن اون ایکنجی
کیجه اثنین کیجه سی ولادت ایدوب و سن اربعینده
تاج نبوت ایله متوج اولوب رسول ثقلین اولدی
قمره منسوبدر اصحاب تواریخ ایدر حضرت فخر
عالم محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم عام
فیلده طوغوب بنی سعددن حلیمه آدلو بر دایه یه
تسلیم اولندی بنی سعددن اولدوغی سعادتلرینه
دلیل و اسمی حلیمه اولدوغی خلق عظیم اوزره اولمالرینه
سبیل اولدوغی اهل حکمت قاتنده وجه جمیل در
بعده حضرت امنه اخوالن زیارته مدینه یه کیدوب
نبی علیه الصلوة والسلامی بیله آلوب کتدی بش
یاشنده ایدی بعده امنه وفات ایتدی محمد علیه السلام
آلتی یاشنده ایدی ابوطالبه تسلیم اولندی ابوطالب
شامه آلوب کیتدوکی زماننده اون ایکی یاشنده
ایدی بعده خدیجه بنت خویلد شامه کوندردی یکرمی

بش یاشنده ایدی بعده خدیجه‌یی تزویج ایتدی و خلقه
رسالتله مبعوث اولدی قرق یاشنده ایدی بعده
ارجعی الی ربك دعوتنه اجابت ایتدکلری التمش اوچ
یاشنده ایدی الله اعلم و انبیاده اولو العزم دردر
آدم و نوح و ابرهیم و موسی و عیسی و محمد علیهم
الصلوة والسلام بعضی روایتده درتدر ابرهیم
و موسی و عیسی و محمد علیهم السلام مرسل دیمک
نازل اولنلره دیرلر اولو العزم واضع شریعت
اولنلره دیرلر بعضیلر محاربه ایله مأمور اولنه
دیرلر بعده تجدید دین و احیا آیین محمدی ایچون
هر یوز یلده که بر قرن کاملدر حق سبحانه و تعالی
شریعتیله عامل بر صاحب وجود پیدا قلدی
و ملوکدن دخی آکا تقویت ایدر بر عدل و سخا
و فضل دیانت اهلی شخصی اقامت ایتدی مائه
اولی‌ده ملوکدن عمر بن عبد العزیز که خلفاء بنی
امیه‌دن مروان اوغلیدر مزبور عبد العزیز
حضرت عمرك رضی الله تعالی عنه اوغلی عاصمك

دخترنی

دخترنی تزویج ایتمشدر عمر بن عبد العزیز بو ایکیسندن
وجوده کلمشدر دختر مزبورك اسمی ام عاصم ایدی
حضرتك تقواسی والده‌سی طرفندن دردیرلر آنك
یاننده علماء اهل شرع چوغیدی مائه ثانیه‌ده علمادن
محمد باقر خلفادن مامون بن رشید مائه ثالثه‌ده
علمادن امام شافعی خلفادن مقتدر بالله جعفر
بعضیلر مائه ثانیه‌ده شافعی ثالثه‌ده اشعری
مائه رابعه‌ده علمادن محمد بن جریر الطبری خلفادن
قادر بالله ابو العباس مائه خامسه‌ده علمادن
محمد بن حسین السلمی بعضیلر غزالی دیدیلر خلفادن
مستظهر بالله مائه سادسه‌ده علمادن غزالی
خلفادن ناصر لدین الله ابو العباس مائه سابعه‌ده
محمد بن عمر الرازی مائه ثامنه‌ده شبهه و اختلاف
اولندی بعضی اهل تاریخ سکزده برقوق طقوزده
سلطان سلیم دیرلر مائه عاشره‌ده محمد مهدی
دیدیلر الله اعلم ذکر اولنان انبیا و اولیانك
هر بیك بیلك و هر یوز یلك اولنده کلمك لازم

دکلدر همان اثناسنده کلمه سیدر معلوم اولاکه
نظام التواریخده مذکور اولدیغی اوزره ملوك
فرسکه دولت محمدیه دن مقدم ممالك عجمده
مستقل پادشاهلر درت طبقه در طبقهٔ اولی
پیشدادیاندر که اون نفردر کیومرث اصح
اقاویل اولاد نوح علیه السلام دن اولمق اوزره
در مدت ملك ایشان ٤١٨١ سنه بالاتفاق اول
پادشاهاندر مدت سلطنت ٤٠ سنه مدت عمرش
١٠٠٠ سنه هوشنج کیومرثك اوغلی سیامکدر
سیامکی دیولر قتل ایتدکده هوشنك آنادن
طوغمشدر سیامکك مدت سلطنت ٤٠٠ سنه
طهمورث بنیرهٔ هوشنکدر یعنی اوغلی اوغلیدر
مدت سلطنت ٣٠٠ سنه جمشید طهمورثك برادری
یا برادرزاده سیدر آخر عمرنده سودای حماقت
غلبه سیله خلقی بت پرستلکه دعوت و کندو صورتنه
عبادت ایتمك امر ایتدی خذله الله مدت سلطنت
سنه ضحاك عادیلردندر نظام التواریخده

ایدر

ایدر عملیق بن عادك اوغلی شداددر چونکه جهانیانه
غلبه ایتدی ضحاکی زمین بابله و پارسه کوندردی
جمشیدی هلاك ایدوب یرینه پادشاه اولدی مدت
سلطنت ١٠٠٠ سنه فریدون چون کاوه آهنکر خروج
ایدوب ضحاکی قتل ایتدکدن پادشاهلق استمدی فریدونی
که اسباط جمشیددندر ضحاك خوفندن مختفی ایدی
بولنوب پادشاه نصب ایلدیلر کاوه سپهسالاری اولدی
اما کاوه آهنکرك خروجنه سبب بودر که ضحاکك
ایکی اوموزندن ایکی مار شکلنده لحم زائد ظاهر
اولمشیدی مغز آدمی سورمسه لر وجعلری ساکن اولمازدی
اول اجلدن بغیر حق چوق نفوس ضایع ایتمشیدی
کاوه‌نك دخی بو طریقیله ایکی اوغلی قتل اولنمغله مار
کرینده مضطرب الحال اولوب برکون دمورجیلر
اوکنه طوتدقلری پوستی بر چوبك اوجنه بند ایدوب
ضحاکه شتمه آغاز ایدوب کاندن خروج ایدوب
سائر خلقك دخی چونکه نهادلرنده تخم استعداد
عناد اکلمشیدی هر جانبدن آتش افروز اولوب

قطره ایکن سیل وجدول ایکن نیل اولدیلر آخر الامر
لشکر جرّ آور دریا مثال ایله وارو ب ضحاك ماری
نی غرق بحر خون ایتدیلر بعده اول پوست پارهٔ
کیانیلر تبرّکا انواع جواهر ایله مرصع قلدیلر و
سنجقلری وجنه بند ایتمشلر ایدی اول اجلدن سنجقلره
درفش کاویانی دنوب کاوه نسبت ایدرلردی چون
دولت کیانیان یزدجرد شهریارده منکوس اولدی
حضرت عمر زماننده اول درفشی احضار ایتدیلر
پوست پارهده جواهر بیشمار بولنوب بیت المال
ضبط ایتدیلر بیت چون بسکی پاره پوستی ملك نوآئی
کرفت حیف بود دردکان کوره ودم داشتن
فریدونك اوچ اوغلی وار ایدی ایرج وتور وسلم
جونکه ملکی بونلره تقسیم ایلدی اما ایرج ولی
عهد قلوب تور وسلم ایرجی ایلدی بعده منوچهر
که بعضلر دختر زاده وبعضلر پسر زادهٔ ایرج
در تور وسلمی قتل ایلدی پادشاه اولدی بونك زماننده
شعیب علیه السلام اولادی مدینه مبعوث اولوب

قتل م

موسی

موسی وهارون وفرعون بعث اولنلردر فرعون که
عاد پادشاهی اولادندندر شدّاد آنلری مصره حاکم قلمشیدی
آدی ولید بن مصعب در مدّت سلطنت فریدون
٥٠٠ سنه مدّت سلطنت منوچهر ١٢٠ سنه افراسیاب
پشنك اوغلی در مدّت سلطنت ١٢ سنه زاب
بن طهماسب منوچهرك اوغلی اوغلی در مدّت سلطنت
٣٠ سنه کرشاسف رستم داستان بونك نسلندندر
مدّت سلطنت ٣٠٠ سنه طبقهٔ ثانیه کیانیان مدّت
ملکلری ٧٣٨ سنه بونلر طقوز نفردر فیلقوس
اوغلی اسکندر بونلرك آخرنده کلمشدر کیقباد
نوذر بن منوچهرك اوغلی اوغلی در مدّت سلطنت
١٢٠ سنه کیکاوس کیقبادك اوغلی اوغلیدر
مدّت سلطنت ١٢٠ سنه سیاوش کیکاوس اوغلیدر
کیکاوسدن رنجیده اولوب افراسیاب یاننه وارن
قرن آلدی افراسیابك برادری حسد ایدوب عاقبت
سیاوشی نی کناه قتل اولندی هنوز سیاوشك
نام عجمده مرعی در دیرلر داود ولقمان وسلیمان

افراسیاب منوچهرك اوغلی نوذری قتل ایلدکده ... سنه پادشاه اولمشدر

على نبينا وعليهم الصلوة والسلام اول زمانك
پیغمبرلریدر مدت سلطنت سنه ۱۵۰ کیخسرو سیاوش
اوغلیدر افراسیابی بوقتل ایتمشدر مشاهیر حکمادن
فیثاغورس حکیم آنك عهدندندر مدت سلطنت
سنه ۱۲۰ لهراسب کیکاوسك برادرزاده‌سی اوغلیدر
انبیادن ارمیا وعزیر ودانیال على نبينا وعليهم
السلام بونك دورندندر بخت نصر دخی بونك
زماننده در مدت سلطنت سنه ۱۲۰ گشتاسب
لهراسب اوغلیدر زرداشت حکیم بونك دورنده
خلقی دین مجوسه دعوت قیلدی اسفندیار بونك
اوغلیدر سکا پادشاهلغی ویرەیین دیو آخر بریچه
جنککوندرب جملەسنده مظفر کلدی آخر رستم
داستان بریرله ایکی کوزین بر خون ولواحیاتن
سرنکون ایتدی رستم آنی حیله ایله هلاك ایتدی
یوخسه اولکره اسفندیار غالب ایدی بهمن بن
اسفندیار مدت سلطنت سنه ۱۲۰ بقراط وبقراطیس
بونك دورنده در خمانی بنت بهمن بهمنك ایکی

اوغلی اوج قزی واردی ساسان ودارا وخمانی وفرنکیس
بهمن خمانیی ولیعهد قیلوب شکمنده تاج وضع
ایتدی زن هشیار واهل حزم ورای ایدی عاقبت ملکی
دارایه تسلیم ایتدی مدت سلطنت دارا بن بهمن
آنك عصری حکماسندندر افلاطون تلمیذ سقراط
مدت سلطنت سنه ۱۲ دارا بن دارا بوکا بعضلر دارا اشیر
دیرلر طبقه ثالثه اشقانیان در عددی لر اون
طقوزدر چون دارا اسکندر ایله جنك ایدوب
هلاك اولدی اسکندر ارسطاطالیس رأیله ملکی
طوائفه اصمرلدی که هر بری آخر ابله مشغول اولوب
کندو آسوده حال اوله وهم قتل که اعظم محذوردر اندر
اندن سالم اوله اشك بن دارا خروج ایدوب
سائر ملوك طوائف ایله اتفاق ایتدی ملکی روم مانندن
خالی قلدی ملوك طوائف ایله اشقانیانك مدت
سلطنتی ایکیوز آلتی یلدر دیرلر بونلرك زماننده
جرجیس وذکریا وعیسی ویحیی على نبينا وعليهم
السلام وارایدی وحوادثدن اصحاب کهف واقعه‌سی

اولدی وویسه ورامین قصه‌سی اولدیکه ملوك
طائفه‌نندردیرلر اشکا بن دارا اول اشقانیاندندر
جمله‌سن بوکا نسبت ایدرلر اشك بن اشکان
مدت سلطنت سنه شابور بن اشکان مدت
سلطنت سنه حضرت عیسی بونك دورنده مبعوث
اولدی بهرام بن شابور مدت سلطنت ٢٢ سنه
بلاش بن بهرام ٢٢ سنه هرمز بن بلاش ١٩ سنه
نرشان بن بلاش ٤٠ سنه فیروز بن هرمز سنه
بلاش بن فیروز سنه خسرو بن بلاشان سنه
بلاشان بن بلاش ٢٢ سنه اردوان بن بلاشان
اردوان بن اشکان ٢٣ سنه جودرز بن اشقان
سنه حضرت یحیانك قانن طلب ایتمکه شامه وارب
جهود دکر قمع ایدوب نبوت بنی اسرائیلدن بالکلیه
منقطع اولدی طبقهٔ رابعه ساسانیان درمدت
ملکلری سنه عدد لری اوتوز نفردر اردشیر
بن بابك اردشیر ساسان بن بهمنك اوغلی اوغلیدر
روی زمینه مالك اولان ملوك اربعه‌نك بریسی بودر

عقل

عقل وحکمتده صاحب در جملهٔ وصایاسندندرکه لاملك
الا بالرجال ولا رجال الا بالمال ولا مال الا بالرعایا
ولا رعایا الا بالسیاسة مدت خلافت ٤ سنه
شابور بن اردشیر اوغلی اردوان قزندندرکه
اردواندن صکره اردشیرك سرآینده ایدی اردشیر
حسن وجمالنك مفتونی ایدی آخر بر وضع نامطبوع
کلوب قتل امر ایلدی وزیر حملن اکلایوب حرمنده
بر قاچ محرم ایله حفظ ایدر شابور وجوده کلوب
بر کون اردشیرك ولی عهدی اولمد وغندن دلکیر
اکلایوب وزیر واقعه‌یی عرض ایلدی اردشیر شاد
اولور اما ازالهٔ شك ایچون شابوری کوروب بر
قاچ صبیان ایله کوی وچوکان اوینمق امر ایلدی
ناکاه طوب اردشیرك سراپرده‌سنه دوشر
شابور بی باك سراپردهٔ اردشیره کیروب طوبی آلور
دهشت خجالتی اولمدوغندن علو نسبنه وقوف
عرفنه استدلال اولنوب اردشیرك شکی زائل
اولور سخاوتیله معروفدر سنه هرمز بن شابور

بعض تواریخده بنی اسرائیل یحیی بن زکریا
شابور عهدنده شهید ایتدیلر وعیسی
شابوردن ترقی بیل مکثده کلدی دیرلر
شابوردن ترتیب ذاتی اختلاف واردر
اناسی دیده وترتیب مدینهٔ حضر ایدی حاصل
شابور بنت آخر ملك حصار اولن بر
ایلچی آلنماسی اولوب شابورون عشق ایدر
فخترکل رخسار شابوره کراکر حصاری آلمق
شرطیله ایدرکه کوتراك ایتقلدینی
تزوج برکون کوتر استرسك نك حیضی
برکوك کوزلو بکر جاریه‌نك برجه
قانیله بو یایوب حصار کوره سن
صالیویرسن عجائب کوتر لوکبی ایدر
واقعا دیدیکی کبی منهدم
برجه قوندوغی کبی
فتح میسر اولدی

سنه بهرام بن هرمز سنه ماه بهرام بن بهرام

بهرام بن بهرام بن بهرام سنه نرسی بن بهرام بن

هرمز سنه هرمز بن نرسی شهر شابور بن هرمز

شابور ذو الاکتاف دیمکله معروفدر هرمز وفات

ایدوب قائم مقام اولور فرزندی بولنمایجق خاتونی

حامله اولمغله تاجی هرمزک خاتوننک باشی اوزرینه

زنجیر زر ایله آویخته قیلوب امرینه منقاد اولدیلر

آخر شابور وجوده کلوب پادشاه اولدی قسطنطنین

یونانیدن خراج آلمشدر اثنا ربیعه صاحبیدر

شابور بن شابور مدت سلطنت سال ماه

بهرام بن شابور سنه یزدجرد بن بهرام الأثیم

غایت بدنهاد و مدمغ ظالم ایدی علما و اکابری

تحقیر ایدوب کیدردی برکون قصرینه قریب یرده

بر وحشی آت کلوب آتک حسن و لطافتن کوروب

حرصدن کندو بالذات وارب ناتی بر حیله ایله طوتوب

ایرلیوب باللدم وضع ایدرکن آت یزدجردک

سینه سنه بر جیفته ایله خفتهٔ بستر فنا ایدوب

راه

راه بنا باقی طوتدی بیت چنان رفت که تیر از کمان چنان جهد

چنان رفت که باد صبا چنان نرود کو یا یزدجردک

عمر عزیزی ایدی که کذر آن و یا مرغ روحی ایدی طیران

ایتدی حسنک بو بیتنده اثیم دن مراد بو اثیم در بیت

در کفتهای من همه انصاف من ظلم بهرام کور مایهٔ رحمت

بلا اثیم بهرام کور یزدجرد اوغلیدر یزدجرد آنی

جنوتنده سوارلق صنعتن تحصیل ایچون عرب

بکلرندن نعمان بن منذره بهرام کلدکده اکا مسکن

ایچون سنمار دله مسمی معماره قصر خورنقی یا پدرمشدر

بعده بر وجهله قتل اولنمشدر جزای سنمار روزکار

ده ضرب مثل اولمشدر احسانه مقابله سننده اساءت

اولنه ضرب اولنور زیرا اول قصر بیصور دهندك

مقدار وسعی موفور ایتمش ایدی دیرلر پس یزدجرد

اثیم اولیجق خلق ظلمندن دیکر اولمغین بهرام ایله

مقید اولمایوب عربده بولنمشدر اداب فرسی بلمش

دیوار دشیر اوغللرندن کسری آدلو بر شخص

پادشاه اولدی آخر بهرام کور ملک موروثن طلب

انکیائی بو بیتله امتحان ایدرلر
علم تاریخه موقوفدر

نظامینک هفت پیکرندن سنمار
واقع اولمش سمک تقدیمی و سکونی ایله

السنمار بکسر السین والنون و تشدید
المیم اسم رجل رومی بنی قصر النعمان فلما
فرغ القاه من اعلاه لئلا یبنی
لغیره مثله
قاموس

ایدی کلوب بالاجمال کاربو کا منجر اولدیکه تاج شاهی
ایکی کرسنه ارسلانلرک اورتسنه قویالر هر کیم
جرأت ایدرسه واول ایکی شیرک اورتاسندن
تاج ربا اولا تاج وتخته سزاوار ولائق اولا پس
کسری دعوسنکرد دیوامری بهرامه تکلیف
ایدکده بهرام خرد جرأت ایدوب اول طرفندن اولان
شیرک اوزرینه صیچرایوب سوار اولدی وکرزیله
باشنه اوروب خرد ومرد ایلدی بیت پنجهٔ شیر
اولسه پنجک آنی ایلرلر شکست • بو مثل مشهور
در کیم دست بربالای دست • پس کسری بهرامک اعتنا
دوشوب عذرخواه اولدی مدت سلطنت بهرام

سنه ۶۳ یزدجرد بن بهرام غایت لطفندن یزدجرد
نرم دیرلر مدت سلطنت سال ۱۸ هرمز
بن یزدجرد بیوک برادرنه غلبه ایدوب ملکی
آلوب آخر مغلوب اولوب امر بر عکس اولدی پروز
بن یزدجرد ملک عادل ایدی بولندن خصملری چاه
قازوب غفلتله دوشوب هلاک اولور مدت

سلطنت

سلطنت ۲۶ بلاش بن فیروز مدت سلطنت
سنه قباد بن فیروز آنک عصرنده مزدک مباحی
ظهور ایدوب قباد کندویه منقاد ایدوب محرماته
رخصت ویردی مدت سلطنت ۴۳ نوشروان
بن قباد وصایا اردشیر ایله عمل ایدوب بزرجمهری
وزیر اتدی وحیله بر دازلق ایدوب مزدکی اله کتوروب
قتلنه بنفسه مباشر اولدی عدل وداد ایله تعریفدن
مستغنی در رسول الله صلی الله علیه وسلم آنک
عهدنده عالمی تشریف ایتمشدر ولدت فی زمن
الملک العادل اکا اشارتدر ولادتی
آتشکدهلر مرده وبحر اخضر خشک اولوب ایوان
کسریدن اون ایکی کنکره ساقط اولدی سطیح
کاهندن سؤال اولنوب نبی عربینک صلی الله
تعالی علیه وسلم وجوده کلمسنه واون ایکی ملکدن
صکره ملک عجم غیره مسلم اولمغنه علامتدر
دیدی بو اننده درت صنفلی قوریلوب برنده
بزرجمهر برنده قیصر برنده ملک قبچاق برنده ملک چین

کاهن یاقیمی دیمکدر سطیح بر شخص ایدیکه
کمیک بر یری یوغیدی انسانلر
جسمندن قفاسندن غیری بر یرده
یوغیدی بر یردن آخره نقل ایتسه لر
برحوال ایچنه قعود ایلترلر ایدی
کهانتده نظیری کلممشدر نوادر
تواریخده مذکوردر

اوتوردلر ایدی مدت سلطنت ١ سنه ماه هرمز بن
نوشروان بهرام چوبین آنك پهلوانیدر مدت
سلطنت ٣١ سنه ٤ شهر پرویز بن هرمز فخر عالم
ورسول محترم حضرتنك نامهٔ دعوتن پرتمشدر
مدت سلطنت ٦ سنه شیرویه بن پرویز باباسی
قتل ایلدی کندی دخی عقبنجه طاعوندن هلاك
اولدی مدت سلطنت ٦ شهر اردشیر بن شیرویه
مدت سلطنت ١١ سنه بعده کسری بن حرمان ناملو
برحریف پادشاه اولدی سنه کسری بن قباد بن
هرمز مدت سلطنت ماه توران دخت بنت پرویز
١ سال ٤ ماه فیروز بن مهران بعضلر قاتندن برادر
یزدجرد اثیم مدت ٦ شهر آذرمی دخت بنت پرویز
مدت سلطنت ٦ ماه ٤ یا یزدجرد شهریار آخر ملوك
عجم در عسکر اسلام ایله جنك ایلدی منهزم اولوب
آخر دوران کج رفتار آنی سرکشته وزار دوندرکن
بر آسیابانینك دکرمننده مهمان اولور آسیابانی
زیب لباسنه طمع ایدوب آنی هلاك ایلر بعده

بعض مورخلر ایکیسنك
مقامنه شهریزاد آدلو
برکیسه یازدلر

ملك

ملك مسلمانلره مسلم اولدی وبو واقعه امیر المؤمنین
حضرت عثمان خلافتنده ایدی مدت سلطنت ٣٠
بعده خلفاء الراشدین رضوان الله تعالی علیهم
اجمعین وسائر امراء مرسلین درکه ذکر اولنور
بونلرك مدت ملکلری یوز اوتوز بیلدر وبونلر
اوچ طبقه در طبقهٔ اولی خلفاء الراشدین
حضرت ابو بکر رضی الله تعالی عنه مدت خلافت
٢ سنه حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه
مدت خلافت ١٠ سنه حضرت عثمان بن عفان رضی
الله عنه مدت خلافت ١٢ سنه رسول اللهك
ایکی دخترین آلدوغیچون ذوالنورین دیرلر امیر
المؤمنین علی رضی الله تعالی عنه عثمان شهید
اولوب مسلمانلر حضرت علی یه بیعت ایلیوب عائشه
وطلحه وزبیر خلافت ایلدیلر عاقبت طلحه وزبیر
جنکده شهید اولدیلر بعده معاویه ایله محاربهٔ
عظیمه اولوب آخر حضرت علی کوفه یه کلوب مقیم
اولدی بعده خوارجدن اوچ شخص اتفاق ایدرلر

که

رمضانك يكرميدنجى صبحى كه هندہ برسى على يى برسى معاويه يى برسى عمرو بن عاصى هلاك ايدەلر عبد الرحمن بن ملجم حضرت على يى نمازده بولوب زخم اوردى اول زخمدن هلاك اولور معاويه يه زخم اوردى نا اثير ايتدى عمرو اول كون چقمدى بر آدم زاده بين كورر هلاك مدت خلافت امير المؤمنين رضى الله تعالى عنه سال ماه حسن بن على رضى الله تعالى عنه اهل عراق حسن ايله بيعت ايدوب معاويه محاربه قاليقوب حضرت حسن مصالحه ايدوب حجاز طرفنه كيدر خاتونى زهر ويروب هلاك ايدر حسين بن على رضى الله تعالى عنه قصه سنك ذكرى مكدر بلكه عدم ذكرنك لطفى ظاهردر مولانا سعد الدين شرح مقاصدده ايدر يزيدم لعنى تجويز ايتمينلر سائر خلفاء دينه تجاوزدن خوفا بدويا ايتمشلردر شعار روافض كبى وعقائد شرحنده بيوردلركه فنحن لا نتوقف فى شانه بل فى ايمانه لعنة الله عليه وعلى انصاره واعوانه وقربولرك بويكى ايله كفرينه واستدلاله

قال الفاضل التفتازانى فى شرح المقاصد بعد ذكر احوال الصحابة رضى الله تعالى عنهم اما ما جرى بعدهم من الظلم على اهل بيت النبى صلى الله عليه وسلم فمن الظهور بحيث لا مجال للاخفاء ومن الشناعة لا اشتباه على الآراء فلعنة الله على من باشر او رضى او سعى ولعذاب الآخرة اشد وابقى فان قيل من علماء المذاهب من لا يجوز اللعن على يزيد قلنا تحاميا مع علمهم بانه يستحق ما يربو على ذلك ويزيد قلنا تحاميا عن ان يرتقى الى الاعلى كما هو شعار الروافض الخ

مجال وآرد كه شراب حقنده ديمشدركه **شعر**

يشير اليها بالبنان كانما يشير الى البيت العتيق المحرم

فان حرمت يوما على دين احمد فخذها على دين المسيح بن مريم

طبقۀ ثانيه خلفاء بنى اميه

ابو سفيان اوغلى اكى عربيدر مدت امارتى **سنه** شامده مدفوندر يزيد بن معاويه حضرت امام حسينك قتلنه سبب اولمشدر مدت امارت **سنه** حضرت **ابو ايوب** انصارى يزيد بن معاويه ايله روم بيله وارمشدر اللى بر سنه سنده قسطنطنيه ده وفات ايتدى عبد الله بن زبير يزيده بيعت ايتميوب مدينه ده مستقل پادشاه اولدى يزيد فوت اولدقدن صكره جمله عراق خلقى انتفاق ايدوب كار قوى اولوب كعبه يى مجددا بنا ايتدى آخر عبد الملك بن مروان زماننده حجاج ظالم الندە هلاك اولدى **تاريخ كعبه** علما انتفاق ايدرلركه كعبه شرفها الله تعالى بش كره بنا اولندى اول ملائكه بنا ايتدى بعده ابراهيم عليه السلام بعده قريش زمان جاهليتده كعبه يى هدم ايدوب آلتى عماده اوزره

نسخه ده نشر آيات عتيق اولمسنى وجه تسميه اتخاذ ايدر العباد بالله تعالى

قوله

وتمسكه كم من رجحان قعر دنها وممتد منها الساقى ومعصريا فمى مدام كعنبر فى اناء كفضة وساقى كبدر مع مدامى كالنجم اذا افرغت من دنها فى انائها حكت نفرا بين الحطيم وزمزم

بنیاد قیلدقی حجرکه مقام معلومدر بیتدن اخراج
اتدیلر اول زمانده رسول علیه السلام اوتوز
بش یاشنده ایدی کعبه بیله بنا ایتدی حجر الاسودی
مقامنه اول وضع ایتدیلر بعده هجرتك التمش
اوچنده ابن زبیر کعبه‌یی هدم ایدوب قواعد ابرهیم
اوزره اساس وضع ایلیوب حجری بیته الحاق
ایتدی زیرا یزید زماننده حرق واقع اولمغین بناسنه
تزلزل کلمشیدی اول اجلدن تجدید ایتدیلر بعده
عبد الملك بن مروان امریله ابن زهیر قتل اولنوب
هجرتك یتمش دوردنده حجاج بناء ابن زبیری قلع
ایدوب کعبه وضع سابقه اعاده اولنوب
بیتدن حجری اخراج ایتدی حالا حجاجك طواف
ایتدوکی بنا حجاجك بناسیدر باذن الله تعالی
مروان بن الحکم یزیدك خاتونن المشیدی طقوز
آی خلافت ایلدی آخر مسموما هلاك اولدی عبد
الملك بن مروان حجاج یوسف آنك امریله
ابن زبیری صلب ایلدی وکعبه‌یی بنا ایدن ابن زبیردر

حجر بیت مقام معلومدرکه
بیت اللهدن خارجدر
حالا بیت شریفه ملحق اولوب
داخلده

دیو

دیو عبد الملك امریله هدم ایدوب اسلوب سابق
اوزره یاپمشدر مدت سلطنت ۲۱ سنه ولید بن
عبد الملك ۱۰ سال سلیمان بن عبد الملك عادل ایدی
هر کون یوز رطل طعام یر ایدی مدت امارت ۲
سنه ۹ شهر عمر بن عبد العزیز بن مروان
خلفاء راشدیندن صکره بویله متدین و
متقی کمسنه کلمشدر حضرت عمرك اوغلنك قزی
اوغلیدر بنی امیه حضرت علی‌یه سب ایدرلردی
بونلر رست برینه منبرده ان الله یأمر بالعدل
والاحسان آیتین قراءت ایتدیلر مدت خلافت ۲
ماه ۶ یزید بن عبد الملك مدت امارت ۴ سنه
بونك زماننده عبد الله بن محمد بن علی بن عبد الله
بن عباس دعوته آغاز ایتدی ابو المسلم خراسانی
خراسانه دعوته کوندردی هشام بن عبد الملك
مدت امارت ۱۹ سنه ۷ شهر ولید بن یزید بن عبد
الملك مدت امارت ۱ سنه ۳ شهر ابرهیم الولید بن
عبد الملك مدت امارت ۳ شهر وچند روز

مروان بن محمد بن مروان الحکم مدت امارتی
مروان حمار دیرلر اولاد عباس خروج ایلدکلرینی
آفتاب دولت بنی امیه غروب ایتدی بنی امیه اوردیلر
خطبه اوقودلر ایدی بنی عباس اباغ اوزره اوقودیلر

طبقهٔ ثالثه خلفاء بنی عباسدر رضی الله تعالی

عنهم اجمعین عدد لری اوتوز یدیدر مدت ملکلری
بشیوز یکرمی ییلدر ابو العباس عبد الله بن
محمد بن علی بن عبد الله بن عباس بن عبد المطلب
السفاح رضی الله تعالی عنهم آل عباسدن اول
خلیفه بودر هجرتک یوز اوتوز ایکیسنده خلیفه
اولمشدر مدت خلافت سال شهر منصوردر وانیقی
سفاحک برادریدر امام ابو حنیفهٔ کوفی و
امام مالک مدنی و سفیان ثوری رحمهم الله تعالی
بونک عصرنده در امام ابو حنیفه حضرتلرینه
قاضیلق تکلیف ایلدی قبول ایتمدوکیچون یوز
قرباج اورمشدر و حبس ایلمشدر حضرت
امام حبسده وفات ایتمشدر مدت امارت

سال محمد بن عبد الله المهدی مدت امارت سنه
شهر الهادی موسی بن محمد مهدی ییله قرخ آوقت
سوردی غایت عالم و فاضل ایدی هارون الرشید
هادینک برادریدر اول بیعت ابدن یحیی بن خالد
برمکی در و خزینه درهادینک اوغلی جعفر بونلرک
خوفندن اختیار ایله خلافتدن فراغت ایتمشدر
یحیانی وزیر ایدنمشدر روایت اولنور که هارونک
عباسه نام بر همشیرهسی وار ایدی جمال و کمال صاحبه
ایدی داخل مجلس هارون ایدی جعفره آنی نکاح ایتمشیدی
اما مجامعت اولمق شرطی ایله مجرد محرم اولمغیچون
جعفردخی کوزل جوان ایدی بر کون ایکیسی تنها جمع
اولوب پروانهٔ بر شمع اولور شرطی ابطال ایدرلر
آخر عباسه حامله اولوب سری فاش ایدرلر بر
مکیلرک اعداسی هجوم ایدوب جعفر قتل اولنور برادری
فضل و باباسی یحیی حبس اولنوب بالجمله برمکیلرک
رشتهٔ دولتلری کسسته اولوب عقد وزارت
فضل ابن ربیعه بسته اولور امام ابو یوسف

صدرِ مکرمِ ایلک خدمتِ السلطان تنهادن صاحب رحمت بینکی اقچه
صدر اعظم ایلک نوری کفت نماز قیلوردی
برابلیه حج و بر ییل غزا عادت ایدی
رحمة الله علیه

برامکی اولاد ملوک ساسانیدندر
دیرلر فضل و عطاسی و لطف و سخاسی
بمرتبه ده ایدی که روزکار مثللرینی
کتورمشدر محاسنلری
معلومدر مسه

مامون سکرجی خلیفه دو ... شهر ... ایمشدر
سکزا وغلی سکز قزی وار ایدی امام احمد بن حنبل رحمه
قرآن مخلوقدر دیمدکیچون ضرب شدید اوردی
وقرآن مخلوقدر دیمك مامون خلیفه زماننده اولدی
دیرلر

حکایت
لطائف مونته دندر برکون ملکه مملکت زبیده ایله
دفع ملال وتطییب خاطر ایچون ملاعبت شطرنج ایدرکن
شرط ایدرلرکه هرچند غالب اوله مغلوبه حکمی نافذ اوله
اکرچه امر مکروه وفعل بیان ایسه ده
پس اول هرون غالب اولوب
فرمان ایدرکه زبیده برهنه
زیر جامه دن آفتاب سحاب
کبی عریان اوله هرچند استقبال
مفید اولمیوب ناچار امر
خلیفه یه امتثال وانقیاد
قیلور ثانیا چون زبیده
غلبه ایدر التماس ایدرکه
هرون بر حبشی جاریه ایله
قبح جواریدن ایدی جمع اولهلر
اما عنا یا هرون بالجمله جاریه نك
قباحت ودناءت تندن نفرت
ایدوب اولقدر شفاعت ایدر
مفید اولماز آخر خزینه سنده
اولان جواهر نفیسه سنی زبیده یه
بذل ایدر زبیده قبول ایتمیوب
لجاج والحاحی زیاده قیلور
هارون ناچار حبشیه ایله
جمع اولوب سحاب صلبندن
صدف مشیمه یه بر ذو نایاب
متقاطر اولوب بر وقت میمونده
مامون ماه وافتاب کبی ظلمت شبده نمایان
اولورکی حبشیه دن طالع فرزند ایله طلوع ایلدی آخر مامون صکره
فطنت وهاده درجۀ علیایه ارتقا ایلدی ... امین محمدی قتل ایلدی
زبیده نك اوغلی ... کندو خلیفه اولدی

بونك زماننده قاضی اولوب امام محمد والی بیت
المال اولوب امام شافعی حضور هرونده بالدفعات
امام یوسف وامام محمد ایله بحث ایتمشلردر
دیرلر وامام احمد بن حنبل دخی ملازم مجلس ایدی
دیرلر مدت خلافت سال ۲۲ امین محمد بن هرون
اناسی زبیده در مدت خلافت سال ۴ ماه
مأمون بن هرون افضل واعلم خلفاء عباسیه در
اکثر علوم حکمیه بونك عهدنده لسان عربی ایله
ترجمه قلنمشدر مدت خلافت سنه شهر معتصم
بالله محمد بن هارون اعتزاله میلی وار ایدی سکز
ییل سکز آی سکز کون خلافت سوردی خلیفۀ
مثمن دیرلر الواثق بالله هارون بن المعتصم مردی
ایدی ایکیسی قویونی طوتر ایدی بوستان صویرلر ایدی
مدت خلافت سال ۹ ماه متوکل علی الله نظام
التواریخده مردسنی ایدی علمایه مائل ایدی دیر بهجة
التواریخده ظالم ایدی دیر حتی امام حسینك مرقدی
اوزرینه اکین اکدرمشدر دیر کندو اوغلی منتصر بالله

النده هلاك اولمشدر مدت سال ۱۴ ماه ۶ منتصر
بالله مدت سلطنت شهر ۶ مستعین بالله منتصرك
ابن عمیدر ترکان آنی قتل ایدوب معتز بالله
بیعت ایتدیلر مدت خلافت سال ۲۲ معتز بالله متوکل
اوغلیدر مدت خلافت سال ۲۲ اول عادل صکره
ظالم اولدیغیچون عسکری آنی اسی حمامه قویوب
جکرین یاقوب بعده چیقاردوب اوزرینه صوق
صو دوکوب هلاك ایتدیلر المهتدی بالله ابن الواثق
بعضلر اون آی بعضلر بر آی خلافت سوردی دیرلر
معتمد علی الله احمد ابن المتوکل مدت خلافت سال ۲۳
ماه ۳ احمد ابن طلحه بن متوکل مدت خلافت سال ۹ ماه ۷
المکتفی بالله علی بن احمد المعتضد جنید بغدادی
حضرتلرینك زماننده وفات ایتدی حسین بن منصور
حلاج قتل اولندی طائفۀ قرامطه ظهور ایدوب
مکه یه کلوب کعبه یی قوسنی وحجر اسودی یقدیلر
مدت امارت سنه ۲۵ قاهر بالله محمد بن المعتضد
مدت امارت سنه ماه ۶ غایت ظالم ایدی

ابن زماننده ابو العباس بن شریح
قاضی شهیر ابن ارکیدی
اول محمد مهدی بن احمد بن اسمعیل بن امام جعفر
صادقدر خلیفه اولدی بعده ابو القاسم
بعده اوغلی مقتدر الدین بعده اوغلی ابو
بعده اوغلی ... الحکیم بعده اوغلی حسن
منصور علی ... بعده اوغلی احمد
بعده اوغلی ابو تمیم بعده المجید بن
اندر ابو علی ابو المیمون عبد
اندر اوغلی منصور طاهر
منتصر اندر اوغلی ابو القاسم صابر
بعده اوغلی ابو عبد الله اون
بعده اوغلی ... خلیفه
ایکی یاشنده ازدوز کار ...
اولوب خسته اولدی اسمی خطبه دن
اخراج ایتدیلر بعده آل
عباسدن قادر بالله
خلیفه اولدی

المقتدر بالله جعفر بن معتضد ... مدت خلافت سال ۲۵ ماه

کوزلرنه میل چکلدی آخر فقیرا اولوب چارسوده
سؤال ایدردی الراضی بالله محمد بن مقتدر مدت امارت
سال ٦ ماه متقی بالله ابراهیم بن مقتدر مدت خلافت
سال ٣ ماه مکتفی بالله مدت خلافت سال ١ ماه ٤ بعضی
تاریخلر بکرمی اوچ ییل یازمشلر منصر بالله مدت
خلافت سال ٤١ خلافتی اوغلی طائعه طوعًا تسلیم
ایتدی طائع لله مدت خلافت سال ١٧ ماه ٩ قادر بالله عمری
چوغ اولوب خلافتی چوغ ایتمشدر سال ٤١ طائع لله
دن صکره علویلردن اون اوچ نفر کمسنه یوز
طقسان طقوز ییل خلافت سوردیلر بعده تکرار
آل فاطمه دن آل عباسه نقل ایتدی وقادر بالله خلیفه
اولدی قائم بامر الله عبد الله بن القادر وفات قدوری ٤٢٧
وفات ابو علی بن سینا سنه ٤٢٧ عمرش انتهاء
دولت ملوک دیلم که آل بویه آنلردندر سنه ٤٥٣ ابتداء
آل سلجوق طغرل بک بن سلجوق بونک
زماننده ظهور ایتمشدر اول بونلرک دولتنه
معاون اولان آل بویه ایدی آل بویه آل سلجوقه ظهور

[illegible]

اِنتھکلہ

ایتمکله منقرض اولدی سلجوق بخارا اتراکندن
برجوان ایدیکه متعلقاتی وافرایدی سلطان محمود
غزنوی زماننده شوکت بولمش ایدی آخر سلجوقلر اوغلی
میکائل سلطان محمود اولادندن ملکی آلوب خراسا
مستقل پادشاه اولدی بعدن دجله عالمگیر
اولدیلر قائم بامر الله فرقه دریل پادشاه
اولوب فوت اولیجق دولت آل سلجوقه بوزطوتوب
خلافت تزلزل بولدی مقتدی بالله خلافت سنه ١٩
مستظهر بالله مدت خلافت سنه ٢٥ مسترشد بالله
مدت خلافت سنه ١٧ راشد بالله مدت خلافت سال ماه ١
متقی لامر الله مدت خلافت سنه ٢٤ مستنجد بالله
مدت خلافت سنه ١١ آل سلجوق ضعیف اولدی
مستضی بنور الله عادل ایدی دولت غزنیان منقطع
اولدی مدت خلافت سنه ١٩ ناصر لدین الله آل سلجوق
تمام اولوب سلطان محمد بن تکش که خوارزمیاندندر
عزیمت بغداد ایدوب ناصر لدین الله شیخ شهاب
الدین سهروردی حضرتلرین رسالت ایله سلطان

نن

جنکیز نامرزماننده بغداده استیلا
اولوب آخر ظفر بولمدی ٦١٦ وفات صاحب
کشاف سنه [illegible] قتل شهاب الدین
سهروردی فیلسوف در حلب فی سنه [illegible]
وفات عبد القادر گیلانی وفات
قلج ارسلان سلجوقی که قونیه و سیواسه
مالک اولمشیدی سنه ٥٨٨

محمدن کوندرب کلام رسول سمع قبول ایله استماع
اولنمزدی بلکه اهانتی مشعر اوضاع اولندقده
اول کیجه عظیم قار یغوب قرآرم مجال ولمیوب
رجعت وفرار ایتدی مدت خلافت سنة ٤٥ ظاهر
بامر الله مدت خلافت طقوز آی اون کون مستنصر بالله
مدت خلافتی سال ١٧ معغول خوارزمیانه مستولی
اولوب استیصال ایتدی وفات شیخ شهاب الدین
سهروردی سنة ٦٣٢ وفات عمر بن فارض سنة ٦٣٢
مستعصم بالله آخر خلفاء عباسیه در مدت خلافت
سال ١٦ هجرتک التیوز اللی التی سنه‌سنده هلاکو بغداده
مستولی اولوب مستعصمی قتل ایلدی بغداده اولان
وزیر سیفه ویردی قرق کوندن صکره نصیر طوسی‌یه
ویردی دیرلر وآل سلجوق ترکله مال ومملکت ایلدی
روم طرفنه متوجه اولدیلر سلطان ابو سعید
وابو المظفر کبی بعده ذکر اولنجقدر طائفه خلفاء
عباسیه زماننده ملک ایرانده مستقل پادشاه
لقلر ایتمشدر صفاریه مدت ملکلری اللی ییل

عدد

عددلری اوچ نفردر یعقوب بن اللیث عمرو بن
اللیث طاهر بن عمرو در بعده سامانیه مدت
ملکلری یوز یکرمی ییل واللی آلتی عددلری اون نفر
منزللری بخارا در اسمعیل بن احمد ابو نصر احمد
بن اسمعیل نوح امیر ابو الحسن نصر بن احمد
نوح بن نصر عبد الملک بن نوح منصور بن نوح
نوح بن منصور ابو الحرب منصور بن نوح مستنصر
اسمعیل بن نوح ابو القاسم طائفهٔ غزنویه محمود
بن سبکتکین غزنوی سلطان مسعود بن عبد
الله بن محمود سلطان محمد بن محمود سلطان
مودود بن مسعود سلطان مسعود بن مودود
علی بن مسعود عبد الرشید بن محمود ابرهیم بن
مسعود مسعود بن ابرهیم ارسلان شاه بن
مسعود بهرام شاه بن مسعود خسرو بن بهرام
طائفهٔ دیلمیه اون سکز نفردر عماد الدوله
علی بن بویه رکن الدوله الحسن بن بویه معز الدوله
احمد عضد الدوله فخر الدوله علی مؤید الدوله

طائفهٔ غزنیه مدت سلطنت ایشان ١٦١

عز الدوله سلطان الدوله عماد الدوله شرف الدوله
صمصام الدوله بهاء الدوله شرف الدوله عماد
دین الملک الرحیم الملک ابو منصور الملک ابو
سعد خسروشاه الملک ابو علی **طائفهٔ سلجوقیان**
مدت ملکلری یوز التمش ییل درعددلری اون درتدر سلطان
رکن الدین ابو طالب طغرل بک محمد بن میکائل
بن سلجوق سلطان معز عز الدین الب ارسلان
محمد بن چقربیک بن میکائل سلجوق سلطان معز
الدین ابو الفتح ملکشاه رکن الدین ابو المظفر
کیارق غیاث الدین محمد معز الدین ابو الحرث
سنجر مغیث الدین ابو القاسم محمود رکن الدین
طغرل غیاث الدین ابو شجاع معز الدین غیاث
الدین ابو شجاع مغیث الدین ابو الحهب رکن الدین
ارسلان مغیث الدین طغرل **طائفهٔ ملاحده**
بونلر ملوک قهستان دیرلر مدت ملکلری یوز
یتمش ییلدر هجرتک درتیوز اوتوز وجنده
خروج ایلدی آلتی یوز اللی طقوزنده تمام اولدیلر

یدی

یدی نفردر **حسن صباح** محمد بن بزرک امید حسن
بن محمد بن محمد بن حسن جلال الدین حسن نو مسلمان
علاء الدوله خوارزمشاه **طائفهٔ سلغریان**
اتابک مظفر الدین سنقر بن مودود اتابک مظفر
الدین زنکی بن مودود مظفر الدین تکله بن زنکی
طغرل بن سنقر بن سعد زنکی اتابک ابو بکر بن
سعد بن زنکی سعد بن ابی بکر محمد بن سعد محمد
بن شاه سلغرشاه بن زنکی محمد شاه بن سلغر
شاه بن سعد بن زنکی سعید سعد بن ابی بکر بن
سعد بن زنکی **طائفهٔ خوارزمیان** یدی نفردر
خوارزمشاه محمد بن انوشتکین خوارزمشاه
بن محمد ایل ارسلان سلطان محمد بن تکش بونک
زماننده دولت خوارزمیان ذروهٔ اعلاده
ایدی سلطان جلال الدین بن محمد **طائفهٔ مغول**
چنکیز خان اوکتای قاآن بن چنکیز تولوخان بن
چنکیز کیوس خان بن اوکتای قاآن بن تولی خان
هولاکو خان بن توکو اباقا بن هولاکو احمد خان

بن هلاکو ارغون خان شاه اولجایتوی بن ارغون
بن ابقای خان بن هولاکو خان بن تولی خان بن
چنکیز خان سلطان محمد خدابنده نك آدی
اولجایتو ایدی ارغون خاندن صکره غازان خان
پادشاه اولدی اولجایتو برادری دقتل اولنمق
خوفندن کریزان اولوب غازان وفات ایدکده
صکره تخته کچوب ایکیسی دخی ارغون اوغلیدر
چنکیز اولادندن اول سلاطینه کلن احمد در بعده
خدابنده نك اوغلی ابو سعید پادشاه اولدی
بعده عجمه التی یل قریب ملوك طوائف حکم ایدوب
تا ایدی یوز سکسن برنده تیمور پیدا اولدی و شباه
تتار تخندن بویله بازار معلوم اوله که
چنکیز بی تمیز هجرتك آلتی یوز اون بر سنه سنده مملکت
چیندن خروج ایدوب ماوراء النهر و خراسان
سیل روان کبی دوان اولوب سلطان محمد بن
تکش فرار ایدوب آخر ما وسی [illegible] القرار اولدی
بعده چنکیز قتل عام و تخریب تمام ایتدی اهلی و تو

ایدر

ایدر مجرای عادت طریقی اوزره بك بیل توالد و
تناسل اولوب آفت الهی ایرشمسه ملك عجم اولـ
عمارتده بولنمیه و اتفاق بونك اوزرینه درکه طوفان
نوحدن صکره چنکیز وقعه سندن عظیم وقعه
اولمیه هجرتك آلتی یوز یکرمی دورنده چنکیز هلاك
اولوب بعده آلتی یوز اللی آلتی ده تولی بن چنکیز خان
اوغلی هلاکو روم مستولی اولوب بعده بغداده نزول
قیلوب مستعصمی و عیالنی قتل ایدوب اشراف و علماده
بی حد نفوس تیغ آبداردن شربت شهادت ایچدیلر
قتل عام اولندقدن بك کره و سکز یوز کره بیك
زیاده بولندی شعر لمنشئه هنوز گفته نیاید ز صد هزار
یکی کرم بهر سر موی بود هزار زبان چنکیز
خروجنه بعلم الله اوچ سبب واردر ایکیسی معنوی
بریسی صوریدر معنوینك بریسی نفحات الانسده
مذکوردر که شیخ مجد الدین بغدادی ایچون خلیفه
نك آنه سی ایله معامله سی واردر دیو افترا ایدوب
خلیفه یه مستلك حالنده القا ایدلر بی توقف

شیخی دجله یه آتدرر و بر شیخی دخی بوا وله که سلطان
محمد بن تکش درتیوز بیك عسكر ایله بغداده قصد
ایدرلر خلیفه اموال وامتعه ایله شیخ شهاب الدین
سهروردی‌یی صلحه کوندرر سلطان محمد جوانلق جهلی ایله
شیخه التفات ایتمیوب بلکه اهانت ایتدیردیرلر اول
دیارده قار ویغمور معتاد دکل ایکن بر عظیم قار یاغوب
خیمه لره یقوب اولیاغی عسكره ضرر ویرمه ماوراء
النهره رجعت ایتدیلر سبب صوری بودر که چون سلطان
محمد بو سفردن دونوب تختکاهنه واصل واصل
اولور چنكیزك چین جانبندن وسوداکر کلوب
تجار چین اولدیاره وارب کلمکه اذن طلب
ایدرلر سلطان اذن ویرر بعده تجار چین اترار آدلو
سرحده کلورلر اوسرحدك ملکی سلطانك ابن
خالی ایدی بو سلطانه مخفی خبر کوندروب غمز ایدرکه
بونلر تجار دکل جواسیس اسرار دردر زیرا
اکثر متاع عکرکومش اولمامغین بد بخت طمع خام
ایدوب آخر سلطانك سرا اذنی ایله بازرکانلری

قتل

اول ملك طاهر برقوق العثمانی الچارکسی دوم ملك ناصر
ابوالسعادات فرج بن برقوق سئوم الملك العادل ابو الفضل عباس المستعين
بالله بن المتوكل چهارم الملك المؤيد ابو نصر شیخ محمود طاهر برقوق امراسندن ایدی
عباسی عزل ایدب
ونائب الملك ایدی ملك پنجم الملك المظفر ابو
یرینه کچوردکلر ششم
السعادات احمد بن شیخ محمود مدبر
ملك طاهر ططر ملك مظفر زماننده
ملك ایدی هفتم ملك صالح محمد بن ططر
ملك اشرف ملك برقوق
بدر هشتم ملك
عتقاسندن ایدی نهم الملك العزیز
یوسف دهم ملك طاهر جقمق یازدهم
ملك منصور عثمان بن جقمق دوازدهم
ملك اشرف اینال الناصری سیزدهم
ملك مؤید احمد بن اینال چاردهم
ملك طاهر خوشقدم پانزدهم
ملك طاهر بلبای شانزدهم
ملك طاهر تمربغا هفدهم ملك
اشرف سلطان قایتبای ملك
جقمق آدملرندن ایدی هجدهم
الملك ناصر محمد بن سلطان
قایتبای نوزدهم الملك الظاهر
ابو النصر قانصو بیستم الملك
الاشرف جانبولات بیست ویکم
الملك العادل طومانبای
بیست دوم قانصو غوری

قتل ایدوب ماللرین قبض ایدر بعده چنكیز اول
شخصی سلطاندن طلب ایدر سلطان ویرمیجك
چنكیز نی تمیز خروج ایدوب اول شخصی اله کتورب
کوزلرینه کومش آقیدر پس سلطان دخی چشم
غفلتی بازوبینه نسیانی کوش هوشدن برون
قلمغله جانب دشمنه کوز قولاغ اولمغله ایکی بیل
سلفا مما لکندن خراج آلوب عسكرنی مضاعف
قیلور لمنشئه بخت ودولت چون اولدناقص
چاره یوق عسكر مضاعفدن اما جمله سوء
تدبیردن بر یسی بواولورکه سمرقنده اوج کونلك بولد
سوریا یموق امر ایدوب عسكرنی اطرافه براکنده قیلور
چنكیز کلدکده عسكر مجتمع بولنمزکه مقاومیه
مجال اوله بیت هر را بخت رهبری نکند کوشش
جهد یاوری نکند وجمله فتنه دن بر یسی انزآرده
ابن العمید آدلو بر شخص وار ایدی که نائب وزیر
اولمشیدی اهل وقوف ایدی سلطان محمد آنك

بباسن واهل بیتن قتل ایتمشدی چنکز بابنه واروب
حیله تعلیم ایدوب سلطانك ملوکی آغزندن چنکزه
محبت نامه لر یازوب وآنی بر طریقله سلطانه
ایصال ایدوب ملکی ایله کنزوما بینه تفرقه
براغوب آخر الامر سلطان چنکزه مقاومت ایده میوب
قچوب بر جزیره یه علیله فوت اولور قطعه اکر
بشعبده دد بجرمی نهی بنیاده ۰ وکر بهندسه بر
چرخ می کشی اشکال ۰ نه بخت ماندونه دولت
نه تاج ماندونه تخت ۰ نه کنج ماندونه لشکر نه
اهل ماندونه ال ۰ کجاست ملك سلیمان کجاست خاتم
جم ۰ کجاست سام ونریمان کجاست رستم زال ۰
شعر مررت فی فلوات علی منازلهم ۰ وما وجدت
بغیر الرسوم والاطلال ۰ شمدیدن صکره نه
تاسف نافع نه تلهف مفید ۰ یفعل الله ما یشاء
یحکم الله ما یرید ال سلجوق چنکز فتنه سندن طلوع
ترك ایدوب رومه عزم ایتمشلر ایدی بونلار کله

اوغوز

[Marginal note, upper left, diagonal, in gold ink:] ابتدای ظهور ... [illegible]

[Marginal note, upper left, diagonal:] تمام ... [illegible]

اوغوز طائفه سندن ارطغرل نام بر مرد کیم
سلسله وسائط ایله یافث بن نوح علیه السلام
اولادندن ایدی اوجوز فرق مقدار آدمله بیله کلمشیدی
علاء الدین کیقباد بن کیخسرو بن قلیج ارسلان بن طغرل
ثانی یه خدمت ایدوب کفار ایله جنك ایدوب نیجه فتحلر
ایتدی آخر ارطغرل وفات ایدوب هجرت نبویه دن سنه
تسع وتسعین وستمائه ده سلطان علاء الدین
عثمان بن ارطغرله سلطنت برلیغن یازدیلر و
توغ ونقاره وشمشیر وخلعت کوندروب عثمان غزایه
مخصوص اتدیلر اینه کولی یکشهری کوپری حصاری
بیلجکی وسائرنی فتح ایتدی سلطان علاء الدین
فوت اولوب اکثر غازیلر عثمان بابنه جمع اولدیلر
مدت سلطنت عثمان ۲۷ سنه امیر اورخان ازنیقی
بروسایی وسائرنی فتح ایتدی واوغلی سلیمان پاشا
روم ایلی یقاسنه کوندروب آنلردخی قرق نفر غازیلر
ایله کمی نام موضعدن صغردریسندن صال
ایله دریادن کچوب اودکوکلك واکسامیل قلعه سن

[Marginal notes, left margin, diagonal, partly legible:]
ارطغرلك اوچ اوغلی وار ایدی بری ... مدفوندر بری
کوندز آلپ ... غازی آخری عثمان ...
[illegible]
سلطان ... دولتشاه ایدر
اوقودی دیرلر ... ایران زمین ده
عثمان غازی زمانینده ارغون خان اتابای
پادشاه غازان خان بن ... چنکز خاندر
بن هلکو بن تولی خان بن ...
[illegible]

[Marginal notes, bottom margin, diagonal:] [illegible]

ومغلقره‌سی وایساله‌سی ووینه‌سی وبولایری فتح ایدیلر مدت
سلطنت سلطان مراد خان غازی خداوندکار دیدیلر ٣٥
اورخان اوغلی در مقدما لله شاهین ادرنه فتحنه
عسکریله کوندردلر کره ادرنه تکفوری جیقوب عظیم
قتال اولوب آخر منهزم اولوب قلعه‌یه کیروب مراد خانه
کلیجن مریج طاشقون اولماغین تکفور صندله
بنوب قاجوب قلعه‌سنی ضبط اتدیلر بعده قوصوه‌ده
دسبوت عسکریله جنك اولوب انهزام منعدن صکره
برکافر بکی اطاعت صورتنده کلوب الن اوپرکن
خنجریله اوروب شهید اتدی مدت سلطنت ٦٢ یلدرم بایزید خان
غازی مراد شهید اولدقده قرنداشی
یعقوب چلبی‌یی بباك استردیو چادرن کتوروب بوغدی
پادشاهلر برادرین قتل ایتمك سنتی بوندن قالمشدر
آفلاق فتح ایدوب قرامان اوغلی طغیان اتدوکی
اجلدن قتل ایدوب قونیه‌یی اقسرائی نیکده‌یی
قیصریه‌یی سلاسنکی یکیشهری وسائر بلادی فتح
ایتمشدر بعده یلدرمك بعضی بکلری قجوب

علمای صلحای عثمان غازی زماننده
شیخ صدر الدین قنوی جلال الدین
رومی سنه ٦١٥ عاشق پاشا ابن
مخلص پاشا قوم ال ابدال مولانا
ادریس ابن شیخ زاده مالی مقتدی
جمهور بوده مولانا قره خلیل
جندرلو حاکم شرع وطورسون
فقیه بخشی فقیه امام راتب
عثمان بك بوده نقال حالنده
زماننده عثمان غازی تعظیما
اول اباغ اورزنه طورردی
زماننده بروعظما نیلرك
نقاره بارکاهی وکندی
چالدیسه اباغ طورردق
انلرك قانونیدر دیرلر
تتمه نظام الدین
وغیاث الملك وصلاح
وزرادندر امیر غیاث
الدین در دولت ابو
سعید بن محمد خدابنده
بوزارت تمکن یافت ودر
تربیت علمای اعلام توفیق مالا
کلام ازمؤلفات مشهور باسم
او شرح فصوص قیصری باسم
او شرح شمسیه قطب الدین وفوائد
غیاثیه عضد وجام جم اوحدی وشرح
ابو سعید بن حسن
منازل السائرین واولاد ملوکی سلطنت ادریس امیر شیخ جلایر
الکمال رسید تاریخ
در سنه سبع وخمسین وسبعمائه
تمود

تموریانه واروب تموری تحریك ایدوب رومه کتوردیلر
ایکی عسکر چبوق اواسی نام موضعده بولشوب
عظیم جنك اولوب یلدرم خان غضوب پادشاه
اولماغین عسکری بیوفالق ایدوب بعض تموره
یانندن اولان بکلری فرار ایدوب وزیری انهزام مقرر
اولیجق شهزاده سلیمانی آلوب قاجدی یلدرم خان
غیور پادشاه اولمغن فرار اختیار ایتمیوب تمور
اوزرینه یوروب آخر عسکر تاتار قمری ها لة احاطه
ایدر کبی قبلیوب یلدرم گرفتار دام بلا اید بخته تمور
برمقدار یلدرم خانه استقبال ایدوب یلدرم خان
غضبندن تموره ملتفت اولمیوب بالجمله اظهار
مغلوبیت ایتمیوب برمقدار مصاحبتدن صکره
یلدرم خان حبس اولنوب آخر حماء محرقه‌دن
وفات ایدر یلدرم خان استنبولی تکفوردن استیوب
تکفوردخی یلده اون بیك فلوری خراجه راضی
اولوب واستانبول ایچنده مسلمانلره محله تعیین
اولنوب ومسجد یاپلوب وقاضی نصب اولندی

بعده تیمور وقعه سنده مسجدی یقوب مسلمانلری
روم ایلنه سوردی مدت سلطنت سلطان محمد
خان بن ییلدرم خان تیمور جنکنده اون بش یاشنده
اولوب اماسیه یه کیدی تیمور ییلدرم خانی آلوب
رجعت اتدکده سلطان محمد عسکر ایله تیموره آردندن
یتشوب جنک ایدوب نیجه اثقالن براقدروب باباسی
ییلدرم خانک میتنی آلیقومشدر ~~بعده آخر برادری~~
اما بوندن اقدم باباسی تختنده میر سلیمان سکز
ییل اوتورمشدر بعده آخر برادری موسی چلبی روم
ایلنده پادشاه اولوب اوج بچق ییل سلطنت سوردی
صماونه اوغلی قاضی عسکری و محتال اوغلی محمد
بک بکلربکیسی ایدی آخر سلطان محمد اوزرینه
عسکر چکوب واردقده جمیع بکلری سلطان محمده
کلوب بالجمله صماقوده موسی چلبی طوتلوب سلطان
محمد کلوب کار تمام اولوب صماونه اوغلنه آدم
بوزاقجه علوفه ایدوب عیالی ایله ازنیقه سوردیلر
آخر صماونه اوغلنه بعض اشرار متابعت ایله

سودا

سودای سلطنته دوشوب پادشاه آدملر کوندردیلر
زغره ده طوتیلوب سیروزده پادشاهه کتوروب
چارسوده صلب اتدیلر فی سنه ٨٢٥ مدت سلطنت
سینه شهر حضرت سلطان مراد ثانی بن محمد خان
وزراسی صاروجه پاشا اوروج پاشا شهاب
الدین پاشا وغیرهم بونک زماننده دوزمجه
~~مصطفی~~ ینه [illegible] ییلدرم خانک جنکنده ضایع
اولان مصطفی نام اوغلی بنم دیوب آخر تزویری
ظاهر اولوب طوتلوب ادرنه حصاری برجنه
آصدیلر قرمان اوغلی عصیان ایدوب عفو اولندی
سمندره و موره فتح اولندی و قیش آقتی اولدی
و نیجه ممالک فتح اولندی بعده سلطان مراد خان
اختیار ایله سلطنتی اوغلی سلطان محمده ویروب
کندو مغنسایه تقاعد ایدر فی سنه ٨٤٦ خلیل پاشا
وزیری منلا خسرو قاضی عسکری ایدی بعده ینکیچری
باشی قالدروب ینه سلطان مرادی تخته چیقاروب
سلطان محمدی مغنسایه کوندردیلر ارکنه کوپریسین

بنا ایدر مدت سلطنت سنه ۳۱ موسی چلبی روم ایلنه
پادشاه اولدقده ادرنه ده اسکی جامع بناسنه
شروع ایتمشیدی بنا بر یوزینه کلدکده وفات
ایدوب بعده سلطان محمد ایله سلطان مراد زماننده
تمام اولدی و جمعه قیلندی حضرت ابو الفتح سلطان محمد
خان غازی جلوس بر تخت فی سنه ۸۵۵ مدت سلطنت
سنه ۳۱ عمرش ۵۱ بناء یکی حصار فی سنه ۸۵۶
فتح قسطنطنیه فی سنه ۸۵۷ اللی کون جنك ایدوب
اللی برنجی کون چهارشنبه کونی فتح اولنوب جمعه
کونی نماز قلندی آیا صوفیه ده فتح ایتدکی ولایتك
نهایتی یکه ولایت و کرامتنك غایتی یوقدر بو مختصره
مناسب دکلکه جمیعا ذکر اولنه ابتداء جامع
سلطان محمد فی سنه ۸۶۷ انتهاء جامع فی سنه ۸۷۵
منلا کورانی و خضر بك و منلا خسرو زماننك
و خطیب زاده علی قوشجی منلا فناری حسن چلبی
خواجه زاده مشاهیر علما سندندر و کلام نعم
الامیر که رسول الله انا مدن صادر اولمشدر بونلاره

اوزون حسن بونك عصرنده در
عجم پادشاهی ایدی آق
قوینلودر بایزید پاسنقر
میرزا بونك عصرنده در

آوتوز اوج یاشنده پادشاه
اولوب مراتب عالیه یه یتشمشدر طوسی عجمه کتمشدر
خواجه اولوب بونك نهایتی مقبول اولوب

حفیده

حفیده در صاحب مائه در کرامات عجیبه و آثار بدیعه
صاحبیدر سلطان بایزید خان بن سلطان محمد خان
جلوس او بر تخت فی سنه ۸۸۶ مدت سلطنت سنه ۳۲
عمرش ۶۲ وزراسی کدك احمد پاشا داود پاشا که
جامع صاحبیدر مسیح پاشا کلیبولیده جامعی و مدرسه
سی واردر علاء الدین فناری روم ایلنه و اناطولی
قاضی عسکر اولدی حاجی حسن زاده مؤید زاده قاضی
عسکرلر ایدی تاجی زاده محمود پاشا ده مدرس ایکن
نشانجی اولمشدر جم سلطان قرامانده کلوب سلطان
لوغنده خان بایزید ایله جنك ایدوب صنوب مصره
وارب و حج ایدوب بعده و آرساق طائفه سی
و طورغود بکلری ایله ینه خان بایزید ایله کارزاره
کلوب تکرار صنوب فرنکستانه فرار ایتدی فی
سنه ۸۸۷ شیخ حیدر اوغلی اسمعیل ظهور ایدوب
بعض عجم بکلرین قتل ایدوب تبریزی آلوب شاه
عنوانی ایله معنون اولدی فی سنه ۹۰۸ سلطان سلیم
بیلسی اوزرینه عسکر چکوب چورلیده منهزم اولو

وآرنه دن کمی یه بنوب کفه یه کتدیکی فی سنة ٩١٨
حضرت سلطان سلیم بن سلطان بایزید خان ولادت
باسعادتلری در اماسیه فی سنة ٨٧٢ جلوس بر تخت
شاهی فی سنة ٩١٨ مدت سلطنت ٨ سنة ٩ شهر قرق
التی یاشنده پادشاه اولدی ادرنه یه متوجه اولوب
چورلی قربنده زجاج فراجلری منکسر اولوب آکله
مرضندن وفات ایتدی هجرتک طقوز یوز یکرمی
سنده شاه اسمعیل ایله چالدران اوواسنده
مدت قائم ایدی حرب وقتال ایله اشتغال اولندقده اسمعیل
مغلوب کریزان اولدی هجرتک طقوز یوز یکرمی
ایکیسنده منلا زیرک ایله قراجه احمد قانصو غوری
یعنی مصر سلطانه ایلچیلکه کوندریب حلب یننده
مرج دابق نام موضعده جنکده دار فنایه آهنک
ایتدی بعده قانصودن طقوز یوز یکرمی اوچ
محرمنک وجنده قاهرهٔ مصر فتح اولنوب سلطان
مصر طومان بای باب الزویله ده صلب اولندی
خیربک مقدم اطاعت ایتمکین مصره حاکم ایتدیلر

بعده استانبوله نزول بیوردیلر فی سنة ٩٢٤ زیرک
زاده ایله کمال پاشازاده قاضی عسکرلری ایدی
وزراسندن پیری پاشا قرمانی هرسک اوغلی احمد
پاشا سنان پاشا وغیرهم حضرت سلطان سلیمان
بن سلطان سلیم خان ولادت باسعادتلری فی سنة ٩٠٠ تخت
همایونه جلوس فی سنة ٩٢٦ طریق معدلته سلوک ایدوب
وجادهٔ انصافده مسلوک طوتوب کاه وبیکاه احوال
رعایا وسپاهی تفقد بیورمق رسم شاهانه لری
ایدی آخر عمرلرنده جمیع منهیاتدن بالکلیه معرض
ومحرماتدن متنفر اولدی منع شراب ورفع جنک
ورباب ایتمشلر ایدی ردوس وبدون وبلغراد و
بونلرک کبی نیجه بلاد فتح اولنوب آخر سکتوار قلعه سی
محاصره سنده علیله فوت اولدی مفتی علی چلبی کمال
پاشازاده سعدی چلبی چوی زاده وخالا افضل العلما
مفتی خواجه چلبی آنک عصری علماسندن مشاهیردندر
مدت سلطنت ٤٨ سنة وزراسی پیری پاشا ابراهیم پاشا
رستم پاشا آیاس پاشا لطفی پاشا سلیمان پاشا

علی پاشا محمد پاشا حضرت سلطان سلیم خان بن سلطان
سلیمان خان غازی مدّ الله تعالی ظلال رأفته
علی مفارق ابناء الزمان . وسدّ ثغور اهل الایمان .
بسدّ سداده وجوده الی انقراض الامر والامان
لمنشئه چراغ سلطنت سلطان سلیم آن شاه دریا
دل . که از نور جمالش مهر رخشانی کند حاصل .
شهنشاه بلند اختر سکندر رأی و رستم فر .
شود در خدمتش چاکر هزاران سنجر و طغرل .
چشم لطیفی اوزره چشم اضداده شیر ژیان .
و دیدهٔ اهل وداده خورشید درخشان صورت لطف
و قهر زبان و تیغنده آمیخته اولوب و صفت تریاق
و زهر گفتار و خنجرنده قیلنوب بالجمله دور سلطنتلرنده
بناء ریا مقلوع و بنیان عیش و عشرت مرفوع
ایدی انلرک دخی وقتها اشعار نغز دیمک کارلری
و گفتار شیرین سویلمک کردارلری ایدی ولادت
با سعادتلری فی سنه ۹۳۰ جلوس همایونلری فی
سنه ۹۷۴ وزیر آصف تدبیر و مشیر ضمیرلری حالا

حضرت

حضرت محمد پاشا طوّل الله تعالی عمره الی یوم الجزا در
زمان عدالت قرانلرنده واقع اولان فتحلک بریسی
قبرسدر که فتح مصره معادل عرب حصن استواری
رفعت و استحکامده فلک ذات البروجه مماثلدر
و یمن طالع خورشید لامعلریله دیار یمنک فتنه‌سی
مدفوع اولوب و وندیک لعین و بیج قرالی مقهور
اولماغین ایچلرنده التزام خراج رواج بولوب
بعده دیار مغربده فتح حلق الواد انلرک فتحی عدادنده
در من بعد بو فتح و ظفره نیجه فتحلر ضم اولنوب و کسر
عدویه هزار کسرلر منظم اوله سعادتلو پادشاهمزه
نصیب اوله زیرا ملک و سلطنت قیاصره روم و اکاسره
عجم و خواقین چین و اساطین دیلمدن بلکه
اقیال عرب و تبع یمن و آل بویه و ملوک ساسان
و سلاطین سلجوقیه‌دن برفرده نصیب اولمش
در و اولماز حق سبحانه و تعالی عمر عزیزنی قد و
زلف خوبان کبی نشاط و سرور ایله دور و دراز
و وجود شریفن سلاطین جهاندن مزید عدل و

اضاف ایله سرافراز و ممتاز قیلوبن آمین بحق النبی
الأمین • و تاریخ ملوك عجمده بو بیتلر وصافکدر
قطعه از کیومرث تا بعهد قباد • پس از آن تا بکسری
پرداد • باز از عهد نوشروان • تا بصفاریان کشید
بنیاد • بعد ازان دیلمی و سامانی • تا زمانه بغزنین
شد شاد • پس ز تاریخ ملك سلجوقی • تا بخوارزم
زمیان قرار افتاد • همچنان از زمان چنکزخان
تا بدین روزکان مخلد باد • قطعه لمنشئه سکا
عبرت دکلمی بو نجه عبور • قنده کندی بودکلو ماهله یابا
ممکن مستقبلیله کجدی کونك • حال ماضیه قلمدی اقبال
مسئله فی تعریف الحکماء جمله اساطین حکمادن
لقماندر بعضی مورخلر عمزاده ابراهیم خلیل در
دیرلر بسریا عورا ولور بعضلر غلام سیاه بعضلر
پیغمبر دیرلر فیثاغورس معاصر کشتاسف شاکرد
لقمان • صاحب سلیمان علی نبینا و علیه الصلوة
والسلام درخواص اعدادی استخراج ایتمشدر
و آندن رغما طیقی آدلو کتاب ایجاد ایتمشدر صنعت

جوهرندن نغما حرکات افلاکی استماع ایدوب اصول
موسیقی‌یی ابداع ایتدی جاماسب برادر کشتاسف
شاکرد لقمان بقراط شاکرد فیثاغورس بقراطیس
شاکرد بقراط در و جمله اساطین حکمادن هرمس در
حکایت اولنور که هرمس حکیم فلك زحله صعود
ایدوب اوتوز ییل فلك زحل ایله دائر اولوب احوال
فلکیاتی سائر اولدی بعده ارضه هبوط ایدوب علم
نجومدن خبر ویردی هرمسدن سؤال ایتدیلر اصل
حکمت ندر طبا علی التام دیدی و مفتاح حکمت ندر
دیدیلر طبا علی التام دیدی طباع تام ندر دیدیلر روحانی
فیلسوفدرکه کوکبی ایله متصل و مدبر دردیدی اکابر
حکما و متقدمیندندر سقراط شاکرد بقراط در
افلاطون الهی شاکرد سقراط و معاصر دارا بدر ارسطو
شاکرد بقراط در بقراط شاکرد افلاطون بلیناس
شاکرد ارسطو جالینوس شاکرد بلیناس بطلیموس
شاکرد جالینوس در بزرجمهر حکیم مولانا لطفی
مقتول رحمه الله حاشیه مطالع ایچون اولان

نیته

خواشیسندن قوه نظریه وعملیه بحثنده روایت ایدرکه
کتب ارسطو سابقا مونده ولایتنده آتنه ایله مسمی
قصبه نك کنیسه سی معروفه سنده مخزون ایدیکه زمان
سابقده قصبه مزبوره مستقر اعیان حکما ومقر
اشراف عقلا ایدی ملوك یونانده بر ملك صاحب
عنوانك زیر حکومتنده ایدی مأمون بن هرون
الرشید عقل وفراستده فرید رشد وهدایت وفهم و
کیاستده اسمی ایدی دیدیلرکه حکمانك اسرار علومنه
واقف واستار مخدراتنه کاشف وله کتب ارسطوه
راغب وجمله سنی مزبوردن طالب اولدی ملك خلاف
وطغیانه ایدیب مأمونه دخی عصیان وپریشان اولوب
جمع عساکر ظفرنشان قلیجق بو خبر مهابت اثر ملك
یونانه منعکس اولوب بطارقه ورهابین شیاطینه
قرین ملکه بویله تلقین ایتدیلرکه دین مسلمینه کسر و
انهدام ایرشوب فرق متخالفه یه انقسام دیلك
کتب مزبوره نی بالتمام ارسال ایله ملك استحسان ایدوب
کتب مخزونه نی مأمونه کوندردی بعده مأمون جمیعنی

حنین

حنین بن اسحق منیره ویونلرك غیریسنه جمع ایدوب
تراجم متخالفه ایله ترجمه قیلدیلر اول تراجم اطناب
وتطویل اوزره تهذیب وتلخیص اولنمیوب تا حکیم
فارابی زمانینه دك بطون دفاترده قالوب حتی رسوم
اوراق مندرس ولمغنه مشرف وناظر اولدی بعده
اول عصرك ملکی منصور بن نوح سامانی فارابیدن
اول تراجم متخالفه نك تهذیب وتلخیصن طلب ایدوب
فارابی دخی التماسنه اجابت ایدوب ویازدیغی کتابه تعلیم
ثانی دیو آد ویردی اول سببدن درکه کندویه معلم
ثانی ادیله ملقب اولدی بعده کتاب فارابی وسائر تراجم
اصفهانده خزانة الحکمه آدلو بر کتابخانه ده مخزون
ایدی تا اول زمانه دك که سلطان محمود سبکتکین
اوغلی سلطان مسعود غزنوی شیخ ابو علینی طباعتی
ایچون طلب ایدوب وزیر مقربی ایدندی واول خزانه
کتبی شیخه تسلیم ایتدی وهنوز تعلیم ثانی فارابینك
مسوده سیله اولوب بیاضه اولنمامشیدی زیرا فارابینك
تألیف وتصنیفه رغبتی وتألیفاتی ایله اولاعزودولته

التقایی بو قایدی اهل تجرید ایدی پس شیخ ابو علی اول کتبدن
شفایی انتخاب اتدی بعده کتابخانه یه آتش دوشوب
جمیع کتب و اوراق یاندی حتی مأخذ مصنفاتی معلوم
اولماسون دیو بعضی ابو علی یه تهمت ایدرلر اما بهتان
وافترادر زیرا شیخ مواضع عدیده ده کتاب شفا
تلخیص تعلیم ثانیدر دیمشدر و حکمتی اول کتابخانه دن
اخذ اتدوکنه معترفدر اما معلم اول ارسطاطالیس
درکه ارسطونک مترجمیدر افلاطونک شاکردیدر
اوله مؤسس بنیان حکمت و مشید ارکان معرفت
اولدیغی ایچون معلم اول اسمنه محل اولمشدر
رئیس مشائیاندر و مشائین آنلردر که حکمت بحثیه یی
جناب افلاطوندن سؤال و جواب و افاده و اکتساب
طریقیله اخذ ایتمشلردر و مشائون ایله وجه تسمیه
اولدر که خدمت افلاطونه متصل کلور کیدرلر ایدی
اما حکمت اشراقیه صاحبی که آنلره اشراقیون دیرلر
بونلرک خلوتده در آنلر ارباب عزلت و ملازم خلوت
کمسه لر ایدی صوفیه صافیه نهادلر کبی فؤادلرده دائما

جناب

جناب رب العباده منعقد و منقاد ایدی بونلرک معارف
الهیه ده شک و ریب عالم غیبدن اشراق نور هدایت
استفاده ایتمشلردر اشراقیه نسبتلرندن حکمت
وجه تسمیه لرنه اشارتدر روایتدر که ارسطو
وقتا که حکمت بحثیه یی افلاطوندن اخذ اتدی تمهید
قواعد و تقریر فوائد تعلمه متصدی اولدی بوندن اول
فن حکمت مکتوب و مدون دکل ایدی اکرچه بعض
رسائل متفرقه رمز و ایما و لغز و معما طریقی اوزره
واقع اولمش ایدی زیرا متقدمین علم حکمتی و سائر
علوم خفیه یی مثلا کیمیا و علوم کبی ابناء حکمادن غیره
افشا ایتمزلردی علم وراثت ایله اولوردی آنسله
اولمازدی پس چون بو غرضی افلاطونه عرض اتدی
افلاطون ایتدی افرید ان تفشی سر الحکمة التی
کتمه الحکماء الی زماننا هذا یعنی دیلرمیسن که سر حکمت
اشیایی افشا ایدوب حکمانک علم مکتومنی معلوم جهلا
ایدهسن ارسطو ایتدی بر وجهله ایدرم که ایکاد
معناسی نامحرملره عرض ایدلدکده افلاطون

اجارت و یربا وسطو اصول حکمتی ابواب و فصول
و اقتصار و ایجاز بلکه تعمیه و الغاز اوزره
ترتیب قیلوب بعده قوت قریحه سنده فن منطقی
اختراع ایدوب فن حکمته آلت قیلدی پس معلم اول لقبیله
ملقبا اولمغه خصوص مزبور سبب اولدی و معلوم
اولا که حکماء مشائون نبوته منکرلردر دیو سوء
ظنه مصرا اولمقدن حذر ذکر کردر زیرا اکثر مشائون اثبات
نبوتله مشحونلردر افلاطون الهینک نبوته مرتبه‌ء ظنه
منتهی در تکیم بعض احادیثده واقع درکه اصحاب رسول
الله دن علیه الصلوة والسلام بریسی اسکندریه
سفرندن عودت ایتدکلرنده مجلس رسول الله ده
کوردکی عجایبدن سؤال اولنوردی بریکه بر قوم
کوردم سیاهلر کیرلر افلاطونک ذکرن اکثار ایدرلر
بعض اصحاب رسول افلاطونه طعن و لعن ایتدیلر
رسول الله علیه الصلوة والسلام لعنی نهی ایدوب
ایتدی لا فان افلاطون کان نبیا جهله قومه و سقراطک
نبوتنه علما و حکمادن قول واردر افلاطونک

شاکرد

شاکردیدر و سلسله‌ء سقراط لقمانه منتهی در صاحب
داود علیه السلام در بالجمله سلسله‌ء اشراقیون و مشائون
جمله سی اصحاب سفارتیه منتهی اولور بو تقدیرجه بونلر
ملل انبیادن بر ملتی ملتزم دکل ایدوکنه جازم اولمق
لازم دکلدر ملتزم اولدقلری تقدیرجه دخی کفر لازم
کلمز زیرا انبیاء سابقه‌نک نبوتی عامه دکل بو غیری توصل
الی جناب الله خود بدون التوسل ممکندر اویس قرنی
کبی مثلا محصل کلام اکابر حکما مطلقا کفره نسبت اولنمق
کرکدر مذکور اولن حکما دولت محمدیه‌یه موافقت
ایتمشدر آنلر ملتزم شریعت و مقتبس انوار حقیقتدر
مثلا ثابت بن قره کبی و فارابی و ابن سینا کبی مؤلفاتی
کلامی تمام اولدی ظاهر مولانا نک فرموده‌سی ملتزم شریعت
دیدکی حکما اهل شرعه جمیع امور شرعیه اعتقادده
موافقت ایتمشلردر و یا خود آخر عمرلرندن ظن فاسد
لرندن رجوع ایتمشلردر و الا الحذر آنلره متابعتدن
والله اعلم بالامور علم حکمت واسطه‌ء عقد
علوم و درة التاج سلاطین علوم رسوم نتیجه‌ء کمالات

انسانیه و وسیله معارف سبحانیه در. ومن یؤتی
الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا الآیة تعریفی علم حکمت
بر علمدرکه موجودات خارجیه احوالندن بحث ایدر
نفس الامرده واقع اولدیغی اوزره طاقت بشریه مقدارنجه
موضوعی حکمت موجودات خارجیه در کتب مصنفه‌سی
حکمت مختصراتندن هدایة الحکمه آدلو اثردر ابهرینک
که مولانا زاده شرح ایتمشدر واشارات ابو علی
مطولاتندن شرح اشارات امام فخر الدین رازینک وشرح
نصیر طوسی و محاکمات قطب الدین رازینک وشفاء
حکمة الاشراق سهروردینک در. ومعلوم اوله که
حکمت ایکی قسمه منقسمدر زیرا علم حکمت ایکی در موجود
دن بحث ایدر کورنمز اکر اول موجودده بزم
قدرتمزک واختیارمزک مدخلی ولاحق اولورسه
حکمت عملیه دیرلر واکر قدرتمزک واختیارمزک
مدخلی اولماجق اولورسه حکمت نظریه دیرلر
حکمت عملیه دخی اوچ قسمدر زیرا اکر شخص واحدک
اعمالنه تعلق ایدرسه علم اخلاق دیرلر بو علمده

مقصود

مقصود اکتساب فضائل واجتناب عن الرذائلدر واکر
اعمال اهل منزله تعلق ایدرسه علم تدبیر دیرلر
بو علمدن مقصود اول جماعتک الفت وموانستیدر
واکر بر شهر وقومک احوالنه تعلق ایدرسه علم سیاست
دیرلر بو علمدن مقصود نظام احوال ملک وسلطنت
وانتظام سلسلهٔ عقد مملکتدر وعیشدر بونلرده
دخی کتب مؤلفه چوقدر اما جمله‌سندن شریعت
نبویه غنا وبر مرشددر حکمت نظریه دخی اوچدر زیرا
موجوددن بحث مطلق ماده‌دن منزه اولورسه
علم الهی در جین بحثنده منزه اولورسه ریاضی در
مطلقا ماده‌دن منفک اولمیه طبیعی دیرلر بعضیلر
منطقی حکمتده مندرج قیلدیلر وجه آخر ایله بو جمله‌ده
غرض تحصیل اعتقادات سرمدی اوله. ومن وقف
علی حقائقه فقد فاز فوزا عظیما. وملکا کریما.
جعلنا الله وایاکم من الفائزین. مسئله جسم ندن
مرکبدر الجواب جسم عند الحکما صورت وهیولیدن مرکبدر
صورت ایله هیولی ایکی جوهردر برینه حال ومحل اولمشدر

هیولی محل صورت حال و هیولی قابل صورت مقبولدر
زیرا اکر جسم هیولا و صورتدن مرکب اولماز ایسه
جزء لا یتجزادن مرکب اولور جزء لا یتجزی مذهب حکماده
منفیدر بعضیلر اکا جوهر فرد دیرلر جوهر فرد بر جوهر
درکه انقسامه قابل اولمیه اصلا و قطعا و کسرا
و فرضا و وهما و جوهر فردک نفینده حکمانک اشهر
دلائلی بودرکه جوهر فرد متحیزدر هم متحرکدر جانب
یمینی جانب یسارینه مخالفدر پس جوهر فرده ایکی
جانب حاصل اولیجق انقسامه قابل اولور دیرلر
اما حکمانک بو قولی مردود شرع مبین و مهجور اهل
یقیندر زیرا اثبات هیولی و صورتک مؤداسی نفی
فاعل مختاردر نعوذ بالله من سوء الفهم و نقصان
الافکار بعده اصل مقرر ذکر اولنان سلسلۀ ممکنات
و ترتیب اشیا مسببات بیان ایدوب دیرلرکه مبدأ
اول جل ذکره واحد من کل الوجوه دن صادر اولماز
الا واحد صادر اولور اول واحد عقل اولدر
پس عقل اولده والجهتین اولوب جهت امکانندن فلک

اول

اول ظهور ایدوب عقل ثانینک دخی جهت وجوبندن عقل
ثالث جهت امکانندن فلک ثانی صادر اولدی
ثم و ثم عاشره و فلک تاسعه وارنجه ترتیب مذکور
اوزره افلاک تسعه نفوسیله کلری و عقل دخی کلری
ایله صادر اولدیلر و عقل عاشر اولدرکه آیتدن
روح ایله تعبیر ایدوب یوم یقوم الروح که روحدن
مراد اول روحدر دیرلر بشریته مفیض و مدبردر
و لسان شرعده قلم و لوحدن مراد عقل اول ایله
عرش اعظمدر دیرلر بعده عقل عاشردن که عقل
فعالدر هیولای عناصر و حرکات فلکیه سببیله و لان
استعدادات مختلفهنک تعاقبی حسبی ایله صور
متعاقبه دن ظاهر اولدی بعده هیولای عناصردن
معادن صادر اولوب بعده نبات بعده حیوان بعده
نتیجۀ مقدمات ابداع و ایجاد و مقصود امتزاج اجزاء
عالم کون و فساد خلاصۀ مقدور و زبدۀ امکان
یعنی انسان ظهور ایدوب کرامت خلافتله مکرم
قلندی اما اثبات عقول عشره شرعه ناموافق

واصول اسلامیه یه غیر مطابقدر نظم تا کی
زحکیمان ضلالت تمم • نفی جزؤ اثبات عقول عشره
محصل عالم آفرینش اوچ قسمه منقسمدر قسم
اول بخشنده نا پذیرنده یعنی غیر قابل عقول ونفوس
ملائکهٔ مقربین کبی که ظلمات هیولانیه • وکدورات
جسمی جسمانیه دن منزه ومقدسلردر آنلره وسائطلر
فیض واهب الصور ذوات مکونات علویه وعقلیه
متواتر ومتکرر اولشور قسم ثانی پذیرنده نا بخشنده
یعنی قابل غیر فاعل آنلر ظلمانیه اجسام روحانیه در
که عالم کون وفساده فی الحقیقه معدوملردر اما
ظاهرده وجود نمائش طوتارلر قسم ثالث هم
پذیرنده وهم بخشاینده یعنی هم قابل وهم فاعل کثیف
ونظیفدن مترکب عالم غیب وعالم شهادتده ما بیننده
منقلب اطوار متنوعه یه جهت واحده دن داخل و
مراتب متعدده یه ونقوش متکثره یه قابل موجود
کامل یعنی نوع انسانیدرکه ما فوقنده اولان ملأ اعلاده
فیضان غایتی قابل اولوب ما تحتنه واصل قیلور

مستحق

مستحق جلایای قدس ولائق حضرات انس اولا فی
الحقیقه موجود وموجودن اولور اما فحن جاه طبیعتیه
افتاده ولذات شهوتیه دلداده اولنلر فی الحقیقه معدوملر
ومعدوم نمائشنده اولور مسئله فی نفس الانسان
الجواب تفسیر کبیر قولنجه نفس انسان اجزای جسمانیه
نورانیه درکه هیکل محسوسه یعنی کورینن قالب
مخصوصه سریان ایتمشدر ماء وردک ورده
سریانی ونارک فحمه سرایتی کبی وهر شخصک آنا فعلده
کذا دیکی زمانده انا ضمیریله اثبات ایتدیکی حقیقت
اول حقیقتدرکه هیکل محسوس وقالب مخصوص
دکلدر زیرا هیکل محسوس تشخص واحد اوزره باقی
قالمز اجزای بدنیه سی متصل عهد طفولیتدن زمان
شیبه دک زیاده ونقصان اوزره اولور انسان
خود مرحیث هو انسان زیاده ونقصاندن سالم
وآخر عمرنه وادیجه برامر دائمدر پس انا لفظی ایله
اشارت اولنان شیء هیکل کثیفه مغایر جسم لطیفه
اولمق لازم کلور قول عزیز مولانا الاعظم والاعلم

الاکمل ابن کمال علیه رحمة ربه المتعال حضرتلرینک
مختاریدر اما مذهب حکما دکلدر زیرا قول حکماده نفس
ناطقهٔ انسانیه ماده دن مجرد در جسم دکلدر جسمانی
دکلدر لامکانیه در اشارات حسیه یی قبول ایتمز بدندن
منطبع وداخل دکلدر تعلق تدبیر ایله متعلقدر دکل
وبو قول متکلمیندن امام غزالی حضرتلرینک مقبولی
وصوفیهٔ مکاشفینک مشهودیدر شرح مواقفده
مسطوردر اما تجرد نفسه قائل اولمیان تجردی
منادر بعده معلوم اوله که نفس ناطقه دن قوت
عاقله منبعث اولور واول قوت ایچون مراتب اربعه
واردر مرتبهٔ اولی قوت عاقله نک مبدأ فطرتده
صور معقولاتدن بالکلیه خالی اولدیغی مرتبه ده صور
مزبوره یه استعدادی اولدیغی حالدر وبو مرتبه یه
عقل هیولانی دیرلر صوردن خالی اولان هیولایه
تشبیه اولنور مثلا صبیانک عقلی کبی بعده استعمال
آلاته قادر اولوب حواس ظاهره وحواس باطنه
تصرفات ایتدکدن صکره انکچون علوم اولیه حاصل

اولدقد

اولوب ونظریاتک کسبنه استعدادی کامل بولور
اول مرتبه یه عقل بالملکه دیرلر بعده قوت عاقله
ده معقولات نظریه تکرار کسب ایله مخزون اولوب
ایچون استرسه کسب جدیدسز استحضارینه قادر اولور
اول مرتبه سنه عقل بالفعل دیرلر قوت عاقله ده
معقولات نظریه مخزون اولدقده صکره متصل
مشاهدی ومستحضری اولور اصلا ذهول ایتمز
ومشاهده سندن زائل اولمز اول مرتبه یه عقل
مستفاد دیرلر زیرا اول مرتبه عقل فعالدن
مستفاد اولور قوت قدسیه دیو عقل بالملکه نک
نهایت مرتبه سنه دیرلر شرح اشاراتده ایدر آیت
نورده مشکوتدن مراد مرتبهٔ اولیدر زجاجدن
مراد مرتبهٔ ثانیه در مصباحدن مراد مرتبهٔ ثالثه در
مرتبهٔ رابعه دن مراد نور علی نوردر تحقیق
کلام بودر که حقیقت انسانیه نفس الامرده
شیء واحددر انکچون مراتب مختلفه واعتبارات
متنوعه واردر مدبر بدن اولدیغی اعتبار ایله نفس

ناطقه دیرلر و ذو جهتین اولوب بر جهتی مبدأ کل و بر
جهتی نفس حیوانیه یه ناظر اولوب بین الجهتین و ذو
جهتین منقلب اولدیغی ایچون قطب دیرلر و حیات
ذاتیه سی جهتنه اولوب حیات بدنیه سبب و قوای بدنیه
مکتسب اولدیغی اعتبار ایله روح دیرلر و جهتین
مذکورین دن ذهول ایدوب انوار صفات سبحانیه
بالذات کندو ذاتنده بولدیغی اعتبار ایله سر
دیرلر الی غیر ذلک من العبارات و الاعتبارات اذکر
اولنان اکثر علمای شرع قتنده مقبولدر مسئله
نفس انسانی خانه بدن خراب اولدقده اکا مرجع
و مآب نه‌در الجواب اکابر حکما و متکلمین قتنده نفوس
مجرده انسانیه نک حدوثی متفق علیه دیر اولدیغی
کبی بعد خراب البدن بقاسی دخی متفق علیه در اما
حکمادن روحه مزاج دیردینلر قولنجه بعد خراب
البدن فناسی لازم کلور بو مذهب مذهب مردود
در اگرچه قدمادن افلاطون دن و غیریسی قدم
نفسه ذاهب اولمشلردر اما ارسطو و متأخر تابعنده

ابو علی و غیریسی حدوثنه قائل اولمشلردر زیرا
بطلان تناسخ عموما و ثبوت حدوث نفسده در بعده
نفس ناطقه نک بدنه تعلقنده حکمت باعثه تحصیل
مطالب فائقه و تکمیل کمالات لائقه در طاقت بشریه
مقداریجه لکن نفوس بو خصوصده مراتب مختلفه
اوزرینه در مرتبه اولی مرتبه عرفاء فائزین و
سعداء واصلین درکه نفوس بشریه یه ممکن اولان
معارف آنلرده حاصل اولمشدر تارة قوت نظریه
و تارة قوت علمیه حسبی ایله تحنکه شواغل بدنیه
دن مستخلص و کدورات بدنیه هیولانیه دن مصفا
و مقدس اولانلر درجات سعادته ارتقا و لذات علیا
اتصال و انتما ایدرلر مرتبه ثانیه اول طائفه
مرتبه سیدرکه آنلرده جمیع مطالب ممکنه میسر
اولمامشدر و بو طائفه اوچ قسمدر بر قسمی
شول نفوس صالحه درکه آنلرک مرآت استعدا
لرینه بعض صور مطالب عالیه جلوه کر اولمشدر
اما اضداد مطالبک کسبنه اصلا استعدادلری

بو قدر اولنفوسه نفوس بُلْه دیرلر وهم فی سعة
من رحمة الله تعالی آنلردر قیود بدن ایله مقید اولمجق
سعادت لائقه کرایله مستعد اولورلر رسول
الله صلی الله علیه وسلم حدیث شریفنده بیورر اکثر
اهل الجنة البله • دیدکی بونلاردر دیمشلر وابو
علی اشارات ایدر دیمشدر البلاهة ادنی
الی الخلاص من فطانة بتراء ایکنجی قسمی شول نفوسدر
جاهله درکه مطالب حقه اضدادندن غیری
نهادلرنده برشیء متمکن اولمشدر اما جهل مرکب
کیفیت راسخه دکلدر اعتقادات عوام مقلدین
کبی ابن سینا بر سبب ایله زائل اولور بونلار تعذیب
دائر ایله معذب اولمازلر اوچنجی قسمی نفوس
اشقیادرکه آینه فکرلرنده امور نفس امریه نك
نقایضندن غیری سنسه نمایش ایتمشدر اولئك
الذین اشتروا الضلالة بالهدی فما ربحت تجارتهم
وما کانوا مهتدین المنشئه بو نکته بلنمز کانا یانله •
بو حکمت طویلر اشارات ایله • آچلمادی برکمسنه بو فنو

نه مقتاحله نه فتوحاتله علم هیئت علم هیئتك بین العلوم
قدری سما کبی برتر و مرتبه سی طاق عرشه برابردر انظار
دقیقه وافکار انیقه صاحبلری بو علم شریفه مائلو
علو شانه قائلدرکه شرف علم شرف معلوم حسبی ایله
اولور تعریفی علم هیئت بر علمدرکه اجرام بسیطه نك
علویه سنه وسفلیه سنك احوالی واشکال واوضاع
ومقاملری وابعادی آنکله معلوم اولور موضوعی
علم هیئت اجرام مذبوره در هیئت مذکوره ایله علم
هیئت کاه اولور براهینی ایله مذکور اولور اول
زماننده بو تقدیرجه علم هندسیه موقوف اولور
کتب مختصره سندن محیطی در امام ابهرینك متوسطه
سندن هیئت ابن افلح مبسوطه سندن قانون
مسعودی که ابوریحانک در علم هیئت براهینی ایله
مذکور اولسه هیئت بسیطه دیرلر کتب مختصره دن
تذکره خواجه نصیر الدین طوسی وملخص جغمینی مبسوطه
دن نهایة الادراك قطب عرازی و جغمینینك شرح
مفیدن سندن شرح فضل الله عبیدی و شرح کمال الدین

نزکانی وشرح قاضی زاده رومی که اجود شروحندر وکتب
مختصرمدن مولانا سنان وشرح میرم چلبی که مصنفك
دختر زاده سیدر وبطلمیوسك احوال مساکنده جغرافیا
آدلو کتابی واردر وبو علمك شرفنده کلام الله شاهد
کافیدر که واردا ولمشدر الذین یذکرون الله قیاما
وقعودا وعلی جنوبهم ویتفکرون فی خلق السموات
والارض ربنا ما خلقت هذا باطلا
علم مذکور تفکر فی خلق السموات ایدوکنه شبهه یوقدر
وبعد التفکر بو نظائر بدیع واسلوب عجیبه سیارلرك
حرکتی وثوابتك سکونی وهر برینك اوضاع مخصوصه
لری بر حرکت خفیه‌یه مشتمل اولدوغنه شهود کامل
اولیجق الله تعالینك کمال قدرتنه نه مرتبه ده وقوف
حاصل اولدوغی ظاهردر امام فخر الدین تفسیر کبیرده
بیوررکه عمر بن خیام عمر اسرای اوکنده بر کون مجسطی
قرأت ایدرکن فقهادن بعض اول مقامدن کذر
ایدوب مباحثه لرنده نظر قلدقده بو قرأت اتدککوز
کتاب فنون معتبره دن نیجه فن مستطابدر دیو
سؤال

سؤال ایدرمز بو زلرده جوابده اولم ینظروا فی ملکوت
السماء والارض کیف بنیناها الایة تفسیرینی اوقوز
دیرلر باخصوص علم مواقیته وعلم تقاویمه موقوف
علیه اولمشدر ایکیسی دخی مهمات شرعیه دندر مسئله
فی عدد الافلاك وهیئاتها جواب معلوم اوله که
اجسام بسیطه ایکی قسمدر قسم اول عناصردر که
ارضدر ومادر وهوادر ونار در قسم ثانی اجرام فلکیه
در وافلاکده مرکوز اجرام کواکبدر پس جسم بسیط
اذا خلی وطبعه کریة الشکل اولمق اقتضا ایدر بو
تقدیرجه عناصر اربعه واجرام فلکیه جمله سی کریة
الاشکالدر زیرا جمله سی بسائطدر بعده عدد
افلاك بکرمیه درت در الیسی فلك تدویر سکزی
خارج المرکز اوتی داخل المرکز فلك تدویرلرك دخی
مرکزی مرکز عالمدن خارجدر اما خارج المرکز
اصطلاح اولنمامشدر وبو بکرمی درت فلك طقوزدر
افلاك کلیه در ما عداسی بو افلاکك داخلینده جزئیات
وتوابعدر وشمشدر ومذکور اولان افلاك تسعه نك

وعناصر اربعه نك كره لري بربرينى محيط اولمشلردر
مثلا جمله سى بيان تشبيه ايتمشلردركه قابلوبرى
برينى محيط اولوب ما بين ده اصلا بوش محل يوقدر
نته كيم افلاك تسعه نك وعناصر اربعه نك دخى
ما بينلرنده خلا يوقدر ديرلر بو جمله نك وسطنده
كرهٔ ارض ساكندر وجمله سنك مركزى واحددر
اما عرض ثقيل مطلق اولديغيچون جوانبدن تدافع
حسبى ايله مركزه متصلدر وانك ما فوقنده مادر
زيرا ما ثقيل مضافدر ثقلى هوايه نسبتله در
ارضى محيطدر اما احاطهٔ تامه ايله دكل مانك
فوقنده هوادر خفيف مضافدر خفتى نار نسبتله
در ماى محيطدر اما فوقنده فلك قمردر آنك فوقنده
فلك عطارددر وآنك فوقنده زهره در آنك
فوقنده فلك شمس در آنك فوقنده فلك مريخدر
آنك فوقنده فلك مشتريدر آنك فوقنده فلك
زحلدر آنك فوقنده فلك ثوابتدر آنك مافوقى
فلك الافلاكدر فلك اعظم دخى ديرلر فلك

اطلس

اطلس دخى ديرلر كواكبدن خالى اولديغيچون جميع
اجساما محيطدر ديرلر وهم محدد جهات در ماوراسنده
نه خلا ونه ملا واردر بو ذكر اولنان جمله اجرامه
عالم دينلور كه ما سوى الله در والله سبحانه وتعالى
اعلم واحكم بجميع الامور والله اعلم بالسرائر وهو نعم
المولى ونعم المصير

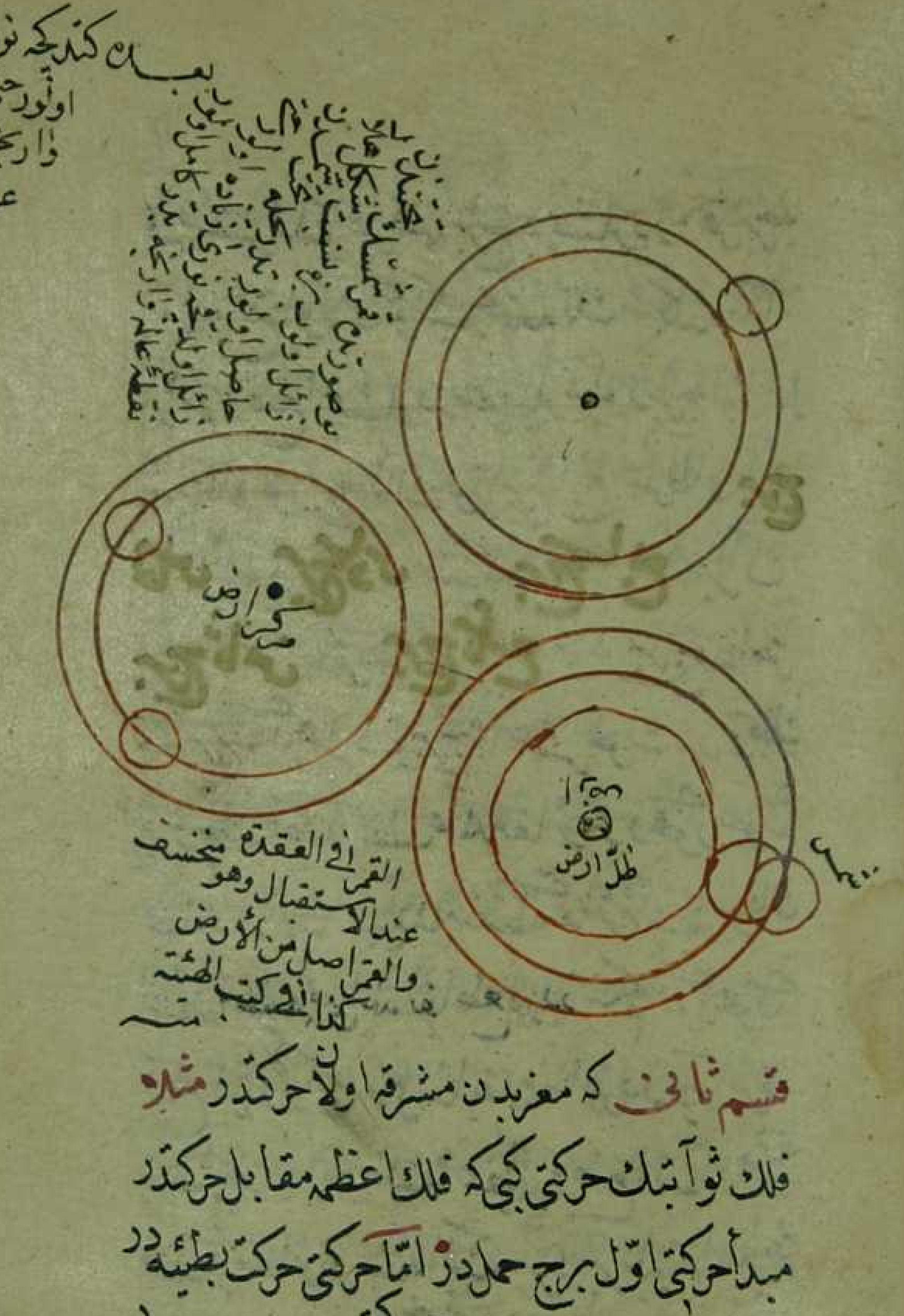
فی حرکة الافلاك معلوم اوله که جملهٔ افلاکك حرکاتنه
بو مختصرده وقوف میسر دکلدر مثلا ذکر اجمالی
بودر که ارضی شامل اولان افلاکك حرکاتی ایکی
قسمدر قسم اول مشرقدن مغربه دوراندر قسم
ثانی مغربدن مشرقه کذراندر قسم اولده افلاك
اربعه مشترکلردر اول حرکت فلك اعظمدر که مرکز
عالمده مشرقدن غربه حرکت ایدوب هر کون برکیجه
قریب مقداری دوره سن تمام ایدر و فلك اعظم
کندو حرکت ذاتیه سی ایله حرکت ایدوب سائر افلاك
بالعرض بونك حرکتی ایله حرکت ایدرلر شمسك و
سائر توابعك کواکبك طلوع و غروبی بونك
سببی ایله در و فلك اعظمك حرکتنه کل حرکت
اولی دیرلر و قطبلرنه قطب عالم دیرلر و قطبین
ما بینده اولان خطه محور دیرلر مثلا دولابك
ایکی منزله سنده در و قطب دیو اصلده طولا
کیننك اوجکر طوردغی محله دیرلر پس اول خط
مفروضه که محور دیرلر بر طرفی قطب شمالی و بر طرفی

قطب

قطب جنوبیدر و قطب شمالی شول کوکبدر که ترکیده دمور
قزق و عربیده جدی دیرلر اما بعضلر قولنجه بر
جدی اولان جدیدن امتیاز ایچون بوکا جدیِ
بنات نعش دیرلر و قطب جنوبیده دخی بر کوکبدر که
اسمنه سهیل دیرلر بزم ارضمزده طالع دکلدر
غائبدر قطب شمالی افقدن ندکلو مرتفع ایسه
اولکد جنوب طرفنده افق اول مقدار منحط اولور
نصف نهارا وسننه التی آیلق یول کتسه سهیل
دخی افق جنوبیدن طلوع ایدر دیرلر و سهیل مرتفع
اولدیجه قطب شمالی غروب ایدوب منحط اولور
ارضك کریتی بورادن ظاهردر و فلك اعظمك
منطقه سی یعنی میاننده اولان دائرهٔ عظیمه سی
اوچیوز التمش جزؤه تقسیم اولنور هر بر جزؤه بر
درجه اطلاق ایدرلر یعنی فلك اعظم اولا اول
جزؤ مقداری دور ایتدکده بر درجه ده تمام اولور
و بر دقیقه التمش ثانیه و هر ثانیه التمش
ثالثه یه الی غیر ذلك و رابعه و خامسه

وآرنجه بعده دائرهٔ فلك اعظم بركون و
بر كیجه ده دوران ایتدوكی موضعه
یكرآر وا صل اولور زیرا بركون وبركیجه
یكرمی درت ساعت اولور دائرهٔ اعظم
ایسه اوجیوز آلتمش جزودر وهر بر جزء بر
درجه ده تمام اولور اوجیوز آلتمش درجه
خود یكرمی درت ساعتدر زیرا هر ساعت
اون بش درجه در وحركت فلك اعظم
اوج نوع اوزره در نوع اول
دولابیه در كه خط استوا دیدكلری
موضع ده اولور كه كنش آنده
سمت راسدن مرور ایدر دائما نوع ثانی
رحویه در كه عرض تسعین ده اولور كنش آنده
دائرهٔ افقدن مرور ایدر سنك اسیا كبی
نوع ثالث حمائلیه در بلاد ثلثه یه قریب ولا موضع لرده
كی كبی كه كنشك دوری بند حمائل كبی كورینور
والله تعالی اعلم بجمیع الامور

قسم

قسم ثانی كه مغربدن مشرقه اولان حركتدر مثلا
فلك ثوابتك حركتی كبی كه فلك اعظمه مقابل حركتدر
مبدأ حركتی اول برج حملدر اما حركتی حركت بطیئه در
اول اجلدن متقدمین اصلا حركتی یوقدر دیمشلردر
لكن متأخرین سنهٔ شمسیه ایله آلتمش آلتی سنه ده
بر درجه حركتی مشاهده ایتمشلردر وفلك ثوابته
منطقه دخی دیرلر زیرا فلك ثوابتك اجزاسی اوزیكی

قسمه منقسم قلنوب هر قسمه برج دیمشلردر و هر برجه
اول واقع اولان کواکب مجتمعه نك شکلنه مناسب
بر اسم وضع ایتمشلردر بخومیلر بیلور برج اول حمل
برج ثانی ثور برج ثالث جوزا برج رابع سرطان برج
خامس اسد برج سادس سنبله برج سابع میزان
برج ثامن عقرب برج تاسع قوس برج عاشر
جدی برج حادی عشر دلو برج ثانی عشر حوت در و فلك
بروجك قطبلری قطب عالمه مغایردر و محوری محور
مخالفدر اولسببدن منطقه سی دائرهٔ عظیمه سی فلك
اعظم منطقه سی ایله تقاطع ایدر نتکم محوری محورینی
قطع ایتدوکی شکل سابقده ظاهردر زیرا بری
بری ایچنده ایکی حلقهٔ عظیمه وضع اتسك محورلری
قطبلری مغایر اولسه البته بری بریله تقاطع ایدرلر
اکرچه فلك زحلك حرکهٔ یومیه سی غربدن شرقه در
هر بر کیجه ده ایکی دقیقه سی و اوتوز بش ثالثه عکسا
بر کونده
حرکت ایدر مشترینك فلك حاملی ایله حرکت
غربیه سی درت دقیقه اللی طقوز ثانیه اون ایکی ثالثه در

حامل

حامل مریخك حرکهٔ غربیه سی اوتوز بر دقیقه یکرمی آلتی
ثانیه قرق ثالثه در شمسك حرکت غربیه سی هر
کونده و هر کیجه ده اللی طقوز دقیقه سکز ثانیه یکرمی
ثالثه در کذلك منطقه سی نك اجزاسندن زهره نك
حاملی اللی سکز دقیقه اون آلتی ثانیه قرق ثالثه
قمرك یکرمی درت درجه یکرمی ایکی دقیقه اللی
اوچ ثانیه قرق ثالثه یعنی ذکر اولنان سیارات
سبعه هر کون فلك اعظمك قسری ایله شرقدن غربه
دور ایدر لکن کندو حرکت طبیعیه لری ایله غربدن شرقه
بر کون بر کیجه ده بو قدر حرکت ایدرلر بونلرك عکسنه
حرکتلری بروج ثابته یه وصوللرندن معلوم اولور
پس کنش بر سنه ده اون ایکی برجی حرکت طبیعیه سی
ایله سیر ایدر هر برجی بر آیده قطع ایدر قمر
جمیع برجی حرکت طبیعیه سی ایله بر آیده سیر ایدوب
ایکی بچق کونه قریبده قطع ایدر عطارد اوچ آی
آلتی کونده زهره سکز آی آلتی کونده مریخ ایکی ییلده
بر آیده مشتری اون ایکی ییلده زحل اوتوز ییلده قطع

ایدر الله تعالی اعلم بعده اختلاف حرکت طبیعیه سیله
کاه اولورکه قمر محاق واقع اولور وجهی بودرکه
جرم قمر نفسنده جسم مظلم در لونی سوآده مائل
در اما صیقلی آینه کبی در نور شمس ایله مستنیر اولور
لکن عند الاجتماع یعنی جرم قمر فلکنده ویرده جرم
شمسك تحتنه کلدککده قمر شمسله بزم ما بینمزده
واقع اولور نصف مظلمی بزه مواجه اولور بو
تقدیرجه بزه ضوء قمر کورنمز محاق اولور صورتی
بودر الله اعلم واحکم

اما قمر شمسدن بعد اولسه یعنی صورتمز بوزنده
شمسك تحتندن زائل اولسه فلك شمس اوزرنده
جزؤی مقدارى بو تقدیرجه نصف مستنیری بزه مائل
اولور صورت هلال حاصل اولور بعده تدریجله
نوری زیاده اولور حتی شمسه مقابل اولور وجه
مستنیری بزه محاوی اولور بدر کامل اولور و کاه
اولورکه ذکر اولنان اجتماع شمسك مرورانتدیکی
طریقده واقع اولور و کاه اولورکه قمر شمسه
استقبال ایدوب بدر اولدیغی زمانده شمسك مرور
اتدوکی طریقه واقع اولور ایکیسنك ما بیننده ارض
حائل اولور ارضك ظلی حائل اولور ارضك
ظلی قمرك شمسه مقابل اولان وجهنه متصل
اولوب وجه قمر ضوء شمسله مستضی اولمیوب ظلام
اصلیسی اوزره قالور اکا خسوف دیرلر والله اعلم
بحقیقة الحال مسئله فی معرفة الارض وطبقاتها
وحقیقة اللیل والنهار وحقیقة السنة والشهر
الجواب اولا تا بتدرکه ارض کریة الشکل در

وكرۀ ارضده دائر بر مسئلۀ غريبه وارددر مسئله
اودركه وجه ارضى جميعا سير ميسر اولسه وموضع
واحدده اوچ شخص متفرق قلسه لر بري
جانب شرقه وآخري سمت غربه كتسه ثالث اول
موضعده مقيم اولسه بعد زمان غربه كيدن
جانب شرقدن كلسه بر حيثيت ايله كه ذهابكي
ومجيئكي وقت واحدده اولسه غربه ذاهب
اولانك ايام معدوده سي مدت دورده ايام مقيمدن
اكسك اولور وشرقه كيدننك ايامي ايام مقيمدن
اولدقلو ارتوق كلور يعني ايام شرقينك زياده سي
ايام غربينك نقصاني قدر اولور فرضا يوم تفرق
كلنسه نسبت ايله مثلا خميس اولسه يوم اجتماع
مقيمه نسبت جمعه اولور شرقي يه نسبت سبت اولور
غربي يه نسبت خميس اولور بعينه وبو مسئله يه
نيجه مسائل غريبه متفرع اولور اهالي صنعته معلوم
در والله تعالى اعلم بعده كرۀ ارضك اوزرنده اوچ
دائره فرضا ولنور برسي دائرۀ معدل النهاردر كه

خط استواده اولنور ايكنجيسي دائرۀ افق
استوادر يعني خط استوادركه ارضك سطحنده
اولورا اول موضعده كورينن افقك دائره سيدر
اوچنجيسي دائرۀ نصف نهاردر پس دائرۀ اولى
ارضى ايكي شق ايدر برشقي جنوبي وبرشقي شمالي
واقع اولور دائرۀ ثانيه دخي ايكي شق ايدوب ارضى
درت قسم ايدر ايكي قسمي جنوبي ايكن ايكي قسمي
شمالي ربع شمالي معمور باقيسي يعني ارباع ثلثه سي
خرابدر زيرا اگر معمور اولسه اهاليسندن خبر
معلوم اولوردي لر الله اعلم دائرۀ ثالثه
دخي ارض معموره يي ايكي شق ايدوب بر قطعه سي غربي
اولور ودائرۀ اولى ايله دائرۀ ثالثه ما بينده
واقع اولان نقطۀ تقاطعه قبۀ ارض ديرلر وارض
معموره نك عرضى اصطلاح هيوي اوزره التمش
التي درجه در واهل مساحت اصطلاحنجه بيك
درتيوز التمش فرسخ در ثلث فرسخ درزيرا بو
دائرۀ عظيمه اوچيوز التمش درجه يه تقسيم اولنمشدر

وانبات اولنمشدر که سطح ارض اوزره مفروض
اولان دائرهٔ عظیمه نك هر درجه سی یکرمی ایکی فرسخ
وبر فرسخك طقوز بلوکندن ایکی بلوکیدر بعده
درجهٔ واحده نك عدد فراسخی آلتمش آلتی یه ضرب
اولنسه اهل مساحت دیدوکی حاصل اولور بعده
هر درجه یکرمی ایکی فرسخدن زیاده اولدوغنك
طریق علمی بودر که اهل رصد قطب شمالینك بر موضعده
ارتفاعن المشلر بعده شمال جانبنه خط نصف
نهار اوستنه برنجه مسافت کتمشلر حتی قطب
شمالینك ارتفاعی اولدن زیاده اولمش پس
اول موضعین ما بیننده اولان مسافه‌ئی مسح
ایتمشلر دیدکلری مقدار اوزره بولمشلر الله اعلم
وطول عمارت یوز سکسن درجه در مساحتله
درت بیك فرسخ اولور بعده ارض معمورهٔ خط
استوایه محاذی طولاً یدی قطعه یه تقسیم ایتمشلردر
وقطاع مزبوره یه اقالیم سبعه دیمشلردر ابتداء
اقلیم اول خط استوادن واقع اولمشدر تا اقلیم

سابعه

سابعه واریجه وهر بر اقلیمك نهار ولیالیسی طولاً
وقصراً بری برینه متخالفه‌در واراضیسی نك
دخی طولی وعرضی بری برینه متخالفه‌در اما خط
استوا مواضعده اختلاف لیل ونهار اولماز
حقیقی علم مواقیتده معلوم اولور.

وهذا شکل الاقالیم

ومعلوم اوله که قچن شمس فوق الارض اولسه وجه ارضی

مستضیء اولوب نهار اولور پس طوب ارضك
ظلّی جهت شمسك مقابله سنه دوشركه تحت
الارض اولسه در اول مكاندن لیل اولور عكسی
دخی بویله در یعنی شمسك تحت الارض اولمسی ظلّی
شمس فوق الارض اولسه اول تقدیرجه فوق الارض
نصف نهار اولور تحت الارض نصف لیل اولور
وارضك ظلّی شكل مخروطی در ازاسی سمت رأسه
اولور یعنی وسط سماده اولور وقچنكم كنش دائره
افقه قریب اوله شكل مخروطی سمت رأسدن مائل
اولور اول تقدیرجه ضیاء شمس ایله مستضیء اولان
هوا بزه قریب اولور سبب بیاض افق بودركه ○
بعده تدریجله شمس افقه قریب اولدقجه بیاض حمرته
مبدل اولور و شمسك فلك بروجده بر نقطه مفارقت
ایدوب حركت طبیعیه سیله اول نقطه یه تكرار
عودت ایدنجه مرور ایدن مدته سنهٔ شمسیه
دیرلر امّا ابتداء سنه راس حملدن قالمشلر
ومدت سنهٔ شمسیه بعضلر قاتنده اوچیوز آلتمش

بش

بش یوم وربع یومدر دیمشلر بطلمیوس حكیم اوچیوز
بش یوم وربع یوم وبش ساعت اللی بش دقیقه اون
ایكی ثانیه در دیمش ومدت سنهٔ قمریه اوچیوز اللی
درت كون وخمس وسدس یومكه اون ایكی شهردر
پس قمریهٔ حقیقیه قمرك شمسدن مفارقت ایدوب
ینه جمع اولنجه مرور ایدن مدتدركه ما بین هلالین
اولور پس بو تقدیرجه شهور سنه دن بر شهری
اوتوز بر یوم یكرمی طقوز اولوب تا ام شهور ایام
سنه یه منطبق اولور بعده اول كسر اولان یومی
دخی اخر ذی الحجه یه زیاده ایدرلر ذی الحجه دخی اوتوز
كون اولور و اول اوتوزنجی كونه كبیسه دیرلر
پس سنهٔ قمریه شمسیه دن اون كون ویكرمی
بچق ساعت اكسك اولور تقریبا امّا سنهٔ شمسیه نك
شهوری شهور فرس در هر شهرا اوتوز كوندر و شهر
اهل فرسده اسابیع اوزره اولماز عربین كبی
بلكه هر كونك بر اسمی اولور و هر آخر سنه ده اوچیوز
آلتمش بشدن بش كونی حسابه وضع ایدرلر ایام

شهوره اتمام سنه یه منطبق اولور والله سبحانه
وتعالی اعلم واحکم لمنشئه بو سرّی بیان ایتمدی
اسفار حکیم ناسفته در الآن دخی بوددر یتیم احساس
دقیق هیوی محض غلط اشکال قیاس منطقی جمله عقیم

علم کلام

علم کلام مقبول انام ومتبرك خواص
وعوام در فلاسفه نك عقودلرا وهامنز حلده براه
متین وقول فصل در وما هو بالهزل حق بودر که
صفات واجبه معرفت فن کلام سز ممتنع در اول
اجلدن مرض جهل حادث وقدیمه حذاقه فن علما قاتنده
دوای نافعدر تعریفی علم کلام بر علم ذی الاعتباردر
که آنکله عقائد دینیه نك اثباتنه اقتدار حاصل
اولور ایراد حجج ودفع شبهات ایله موضوع علم
کلام ذات الله وصفات الله در عند القدما بعضلر
قتنده مطلق موجود اتدر منفعت کلام فوز سعادت
ابدیه ونیل سعادات سرمدیه در مبادیسی کلام
علوم شرعیه وعلوم منطقیه در بعضلر منطقی
علم کلامدن قلدیلر بعضی علم کلام علم شرعیدر

زیرا

زیرا کلامده معتبر اولان بینات شرعیه وارد
اولان مسئله‌ٔ اثبات در یا عقل ایله اگر شرع
اول مسئله یه موقوف اولور ایسه یاخود هم شرع ایله
هم عقل ایله اگر شرع تلك المسئله یه موقوف اولور ایسه
اما شرعده وارد اولمیان مسائلی اثبات علم کلامدن
معدود دکلدر بو مقوله لر کتب کلامده واقع اولسه
استطرادی اولور اکمال صناعت ایچون اما فرق
غیر معقوله دن بعضیسی اخذ من الشرائع بحثندن شئ
دکلدر دیمشلر محض اتباع هوا والتباع شهوتدر
طعن سلف ایله مطعون اولان کلام بو مقوله فرقات
کلامیدر یاخود متعصبین قاصرینك کلامیدر
بو خصوصه اصل واجبا تدن منع سلف صالحیندن
متوقع دکلدر وکلامده کتب مختصره دن خواجه
نصیر الدین طوسی نك قواعد العقائدی وتجریدی
وقاضی بیضاوینك طوالع الانواری ورازینك
محصلی واربعینی وقاضی جمال الدینك لباب اربعینی
مبسوطه دن امام رازینك نهایة العقولی وصحائف

سمرقندی ومواقف عضد الدین ومختصر جواهر الکلام
عضد الدین ومقاصد تفتازانی مع شرحه وشرح
مواقف للابهری وللسید الجرجانی وللکرمانی وصدر
الشریعه نک تعدیل الکلامی وشرح طوالع للاصفهانی
وشرح تجرید لاصفهانی وعلی قوشجی وغیرهما مما لا یکاد
ان یحصی مسئله حکما که جزؤ لا یتجزانی نفی
ایتمشلردر ومتکلمینه سؤال ایراد ایدرلر که جوهر
فرد میان جوهرینه وضع اولنسه خالی دکل که یمیننده
واقع اولان جوهره ملاقی اولان جهتی یسارنده اولان
جهتینک عینی اوله یا غیری اوله لا عینی در دینلورسه
تداخل اجزا لازم کلور سفسطه در مقبول اولماز
غیری دینلورسه انقسام لازم کلور جواب
یواقیت العلومده ایدر جوهر مزبور مشکل محسوس
دکل اونکیچون اطراف مخصوصه وجوانب محسوسه
اولسون قبول قسمت قیله بلکه برامر معقولدر اکا
دلیل عقلی ایله توسل ایدرلر سائر امور معقوله
اما نفسنده حقیقت موجوده در نفسه محسوس اولمز

اما

اما بر نیجه تار انضمامیله محسوسیته صلاحیت
بولور و اثبات جوهر فردده دلیل مشهور بودر که
اکر هر عین الی غیر النهایه قابل قسمت اولسه جسم
جبل ایله دانه خردل عظم وصغرده برابر اولمق کرکدی
زیرا عظم وصغر کثرت وقلت اجزا ایله معتبردر
ایکیسنک دخی اجزاسی غیر متناهیه اولیجق تساوی
مقرر اولور حضرت امام غزالی یواقیتده بیورر که
اکرچه قوم فلاسفه متکلمینک قسمتده تناهی
بولدقلری فکر واشهی در زیرا آنلرک تناهی دن مرادلری
تناهی بالفعل در بزم مرادمز خود انقسام بالقوه
وصلاحیت تجزیدر قوت وصلاحیت متناهیه
دکلدر دیرلر اما قول مهمل وفکر نا معقولدر مجرد
ابطال خبرده عاجز اولنجه بو مقوله وهم باطل وخیال
عاطل ارتکاب ایتمشلردر والا چشم رؤیته روی
حقیقت نکران قیلنسه تناهی قوت یکسان
کورینور مع هذا بو فکر نا معقولک مؤداسی دانه
خردل ایله جبل اعظم بلکه کره عالم برابر اولمق

مؤدّی محال محال ونهایت حماقته دالّدر عالی‌حضرتك
فطنت جلیه‌لری جانبندن بو وُرود ایتمشدر وشفای
صدر بونکله متیسّردر • اگرچه جوهر فردك طرق
نفینده دلائل فلسفیّه اولدیغی کبی طرف اثباتنده
دخی اقاویل کثیره وحجج متعدّده واردر اقوال
ادلّه اثبات نقطه‌یه مبنیدرکه وجودی عند الحکما
متّفق علیه‌در پس نقطه موجود اولوب قابل
قسمت اولمدیغی تقدیرجه خالی دکل یا جوهر اولور یا عرض
پس جوهر اولورسه جوهر فرد اولور عرض
اولورسه قسمتی قابل اولمیان محل ایله قائم اولور
پس محلّ مزبور جوهر فرد اولور بعده جسم
بسیطك اجزاء لایتجزّادن ترکیبنده مذاهب اربعه
واردر مذهب اوّل جسم اجزاء متناهیه بالفعلدن
مترکّبدرکه هر بری وجهاً من الوجوه انقسامی قبول
ایتمزلر نه قطعاً نه کسراً نه وهماً نه فرضاً مذهب
ثانی اجزاء لایتجزّای بالفعل مهیّا وغیر متناهیه‌در
دیرلر نظام معتزلی بو مسلکه منسلکدر مذهب

ثالث

ثالث اجزاء بالفعل حاصل دکلدر امّا انقسامات
غیر متناهیه‌یه قابلدر دیرلر جمهور حکما بوکا ذاهبدر
مذهب رابع اجزاء جسم بالقوّه متناهیه‌در دیرلر
محمد شهرستانی مذهبیدر بالجمله فرق مثبتین ایله فرق
نافیین ما بینلرنده منع ومعارضات مستمردر بعضی طفره
حرکة مبنی بعض انفکاك رحی‌یه دائردر والله سبحانه
اعلم بالسّرائر لمشئه شرعك نیجه کمی هلمه برجبل متینی
بنك فکر دقیق عقلادن بیکدر • بر لحظه صفادلله
دفع خواطر • اثبات جزء لایتجزّادن بیکدر مسئله
فی جعل الماهیّات الجواب ماهیّات ممکنه‌نك
بسائط ومرکّباتنده مجعوله وغیر مجعوله اولمسنده
اختلاف اولنمشدر نصیر طوسی بسائط ومرکّبات
کلّیسی مجعوله‌در دیدی زیرا تأثیر فاعله سبب احتیاج
امکاندر امکان ایسه مرکّبات وبسائطه عارضدر
پس جمیعسی جعل جاعله وتأثیر فاعله محتاجدر
تأثیر فاعلدن اثر خارجده حاصل ذات ممکندر
وجود ممکن دکلدر دیر شارح علی قوشجی خواجه

نصیرك تجریدنده وتأثیر المؤثر فی الماهیة دیدوکی
محلده مؤثرك ماهیاتده تأثیرندن مراد ماهیتی
موجود قلمقدر یوخسه ماهیتی ماهیت قلمق دکلدر
زیرا ماهیتله نفسی ما بیننده مغایرت یوقدر که بو
جعل جاعل متصور اوله بو بری مجعول بری مجعول الیه
اوله دیو وابو علی حکایتن حجت اتخاذ ایدوب ایدرکه
بر زمانده ابو علی زرد الو یرایمش اولحینده
بو مسئله دن سؤال اتمشلر دیمشلر که جاعل
مشمشی مشمش قلدی بلکه مشمشی موجود قلدی یعنی
اثر فاعل ماهیتك وجود له اتصافنده در نفس
ماهیتده دکلدر دیمك اولور و بو محلده کلام
شریف بودر که تأثیر فاعل نه ماهیتده و نه
وجودده بلکه ماهیتك وجود ایله اتصافنده در
مثلا صباغ نه ثوبی ثوب ایدر ونه سوادی سواد
ایدر بلکه ثوبی سواد ایله متصف ایدر بو توجیه
ماهیات نه مجعوله دیمك دخی جائز وجود ایله اتصافی
حسبی ایله بو معنی مقبول کبرای مشایخدر بعض

قوم

قوم مرکبات مجعوله در بسائط غیر مجعوله در
دیدیلر زیرا علت احتیاج امکاندر امکان ایسه
امر اضافیدر بسیط عارض اولماز دیرلر تفصیل
بو مختصره مناسب دکل محلنده کوریله مولانا جلال
علیه رحمة الملك المتعال حاشیهء شرح علی قوشجیده
تحقیق مقال ایدوب ایدر تأثیر کاه اختراعی اولور
مواد قابلهیه افاضهء آثار صور کبی مثلا موجود ذهنی
موجود خارجی قلمق و عکسی بو قبیلدندر بو مقوله
تأثیر مجعول و مجعول الیه اقتضا ایدر و کاه اولور که
تأثیر جاعل ابداعی اولور ایجاد ایس عن اللیس
المطلق کبی بو مقوله تأثیر و جعل مجعول و مجعول
الیه استدعا ایتمز بلکه جعل بسیطه در که شوائب
تکثردن مقدس و مواد قابله دن مستغنی در
ابتدا ذات ماهیتنه تعلق ایدر نه ماهیت اولدیغی
اعتبار ایله نه موجود اولدیغی اعتبار ایله و تأثیر
حقیقی اشباده بودر الحق ظاهر کلام نصیر من غیر
تصرف و تکلف بو مذکوردر انتهی کلامه بو تقدیرجه

جعل مجعولیتنه تعدیه قلنر خلق و ایجاد معناسنه
اولور اما بعض عرف اهل حکمتده ابدا علة اختراعك
مجعول ومجعول الیه اقتضا ایتمکده فرقی بو قدر
فرق مزبور فرق لغوی در کمال پاشا زاده حضرتلری
قدس سره ماهیت رساله سنده افاده بیورمشدر
بو تقدیرجه فرق ابداع جعلی اولی اولور مولانا جامی
مسئله مزبورده بو رباعیی بیورمشدر رباعی
اعیانرا بتخصیص عین ناکرده نزول • حاشا که بود
بجعل جاعل مجعول • چون جعل بود افاضهٔ نور وجود
بو توصیف عدم بآن نیفتد معقول • و شرحنده
افاده کربودرکه اعیان ثابته دن و ماهیاتدن
نفی مجعولیتده صوفیهٔ موحدین ایله حکماء محققین
متفقلردرکه کلام شیخ صدر الدین قونوی و تابعلری
قدس الله تعالی ارواحهم بوکا ناظردرکه اعیان
ثابته دن نفی مجعولیتك مناسی بودرکه ماهیاتك
جعلی تأثیر جاعلدن عبارت قلنمشلردر وجود عینی‌نك
خارجده ماهیاته افاضه سی اعتبار ایله درشك

بوقدرکه

بو قدرکه اعیان ثابته صور علمیه‌ی اولدقلری حیثیتده وجود
خارجی رائحه‌سندن منتفی‌در • الاعیان الثابتة ما شمت
رائحة الوجود • بطون و خفا آنلرك امر ذاتیدر و
مظاهرده ظاهر اولان بو اعیانك آثار و احکامیدر
بعده عالی حضرتك بعض محققان ارباب نظردن دیدیکی
سید شریف‌در که سابقا ذکر اولنان کلامینی
بالتمام ذکر ایدوب حسن قبول ایله ایدر والله اعلم
بحقائق الاشیاء مسئله کشف اولمدیکی عقل
اهلنه اسرار الهی • اسباب نظر کرچه مهیا و مرتب
فیض ازلی ویلمیجق محو اولمی هیچ • بر عقل بسیط ایله
نیجه جهل مرکب • مسئله فی اعادة المعدوم و
الحشر الجسمانی الجواب مسئلهٔ معادده اصحاب
خلاف و عناد ایراد ایتدکلری شکوك و اوهام قابل
تعداد دکلدر اما افضل المتأخرین حضرت ابن
کمال نور الله مرقده حضرتلری معادی ایچون ترتیب
ایتدکلری رساله ده فصل الخطاب • و شفای صدور اولوا
الالباب • ولکن اقوالی انتخاب ایدوب درج ایتمشلردر

جمله‌سندن امام حجة الاسلام ابو حامد غزالی حضرتلرینك
كلامی لآلی انتظاملریدركه بیورورلر بعد المفارقه روحك
جسده عودی امر ممكندر محال دكلدر ولائق بودركه
عاقل بوندن تعجب ایتمیه زیرا تعلق اولدن اغرب
دكلدر ونفسك بدندن تأثیری تأثیر فعل وتسخیردر
وبو تأثیری قبوله مرة اخری بدن مستعد اولور
تأثیر فعل وتسخیردر وبو تأثیری قبول اول ثانیا
عودت ایتمك امر ممكندر امتناعنه واستحاله‌سنه
برهان یوقدر اما عقول ضعیفه ونفوس قاصره
تعجب ایدر زیرا استعداد انسانی ابتدآء امر
تدریجیدر نطفه وعلقه ومضغه وجنین اولمشدر
بو تدبیرا ولما یحق قبول تسخیر مشكل كورینور اما
بو تعجبك دفعی بودركه برشیء كه ابتداء تدریجله
حدوثی ممكن اولا ثانیا آنك حدوثی دفعة واحدة
ممكن اولور بوندن استحاله یوقدر واكرچه توالد
امر تدریجیدر اما تولد تدریج محسوسیله اولماز
مثلا فارهنك توالدی تدریجیدر اجتماع ذكر وانثی

وحمل

وحمل وسفاد ایله اولور اما تولدی امر دفعیدر دفعة
واحدة حاصل اولور مثلا بویله دكلدركه اجزاء ارضیه‌سی
جمع اولادخی بعض هنوز تراب بعضیسی حجم فارهیه فوقیت
وتبیه ده اوزكو تدریجله حیوان اولا وذباب دخی متولد
دردفعة واحدة عفونات صیفیه‌دن حاصل اولور
پس مذكور اولان نشوء انسانیه دخی تولدیه‌در
اجزاء اصلیه‌دن موجود اولور اكرچه تلك الاجزا
تفرقه سیله بعض صوری منخلع در اما خدای واهب
الصور صوری موادنه اعاده قلوب مرة اخری مزاج مخصوص
حاصل اولور وابتداء حدوث مزاج ایله اول مواددخی
ایچون حادث اولان نفس مدبر دخی تسخیر وتصرفه‌دن
عودت ایدر بینهما ده اولان علاقه سابقه ولاحقه
حسبی ایله مثلا راكب سفینه سفینه‌نك غرقی ایدن
تكرار اجزاء سفینه حالت اولی‌یه رد اولنسه راكب
سفینه ینه سفینه‌یه عودت ایدوب اجزاسی تصرف ایدر
وبو واجب دكلدركه مزاج مجدد نفس اجزایه مستحق
اوله زیرا حدوث مزاج كندونك نفس سابقه‌سی حدوثنه

مستحق اولا بعده ارباب تحصیله افاده ایچون تفصیلن
ابدی بیوردرلرکه امامن آجل خالة اولیه عودت
مستحق اولماز الا نفسك حالت اولیه عودتنه مستحق
اولور بعده اجزاء ارضیه ابدان نفوسه کفایت ایتمز
دیدیکلری ظنون واوهامدر بو مقامده معتبر دکلدر
آمرمز بور مساحت مهندس وقیاس عقولدن خارجدر
اما کتب الهیه ده اولان اختلافات که توراتده وارد
اولمش اهل جنت نعیمده اون بش بیك ییل اکلنورلر
بعده ملائکه اولورلر واهل نار جحیمده اول مقدار
و یا زیاده اکلنورلر بعده شیاطین اولورلر وانجیله
وارد اولمش که ناس محشور اولورلر ملائکه اولدقلری
حالده وقرآن عظیمده ناس ابتداء خلق اولندقلری کبی
محشور اولورلر دیو وارد اولمشدر نتکیم الله تعالی
بیورر فسیقولون من یعیدنا قل الذی
فطرکم اول مرة وسؤال ابرهیم علیه السلام وقول
عزیر علیه السلام ومکث اصحاب کهف جمله سی دلالت ایلدرکه
نشوء ثانیه ممکندر اولا قال الله تعالی ایحسب الانسان

الن نجمع عظامه بلی قادرین علی ان نسوی بنانه بو مرتبه
یه ایمان واجبدر وقدیم الدهردن معرکه آرا ومحل
اختلاف عقلا اولدیغیچون کروه انبیا صلوات الله علیهم
براهین قاطعه وامثله محسوس ایله اثبات ایدن کلمشلردر
ونشاء اولده اعجب دکلدر نهایت نشئه اولی مشاهده
معتاد اولمغین تعجب ساقطدر انتهی کلام شیخ اکمل
الدین رحمه الله مقصد آدلو کتابنده بیورر که ظاهر
کلام انجیلدن معاد روحانی مفهوم اولور اما نبی آخر
الزمان صلوات الله علیهم اجمعین مظهر مرتبه جامعیت
اولدیغیچون جسمانیدن وروحانیدن خبر ویردی وبو
لطیفه دندر حکایت ایدرلرکه سنه اربعین وسبعمائه
اتفاق بر حکیم مسیحی ایله کندولر جمع اولوب حکیم مزبور
محمد علیه الصلوة والسلامك خاتمیتنه شیخ دن
دلیل طلب ایتمش شیخ دخی دلائل عقلیه ونقلیه ایراد
ایتمشلر حکیم ملزم اولمیوب دلیل عقلی طلب ایتمش شیخ
مستحضر بولنمیوب حکیم جانب شیخدن سوق دلیل ایدوب
ایتمش که نبوت حکمتدر حکمت یا علمیه یا عملیه در یا بینهما

جامع در پس حكمت موسی علیه السلام عملیه ایدی
زیرا تكالیف شاقه‌یی و اعمال متعبه‌یی مشتمل ایدی
و حكمت عیسی علیه السلام علمیه ایدی زیرا تجرد
صرف و تصوف محض متضمن دروو روحانیاته مائل
ایدی پس حكمت محمد صلی الله تعالی علیه و سلم بینهماده
مرتبهٔ جامعه اولدی بو تقدیرجه بعده نبی بعث
اولنسه حكمت عملیه ایله مبعوث اولورسه موسوی
اولور حكمت علمیه ایله مبعوث اولورسه عیسوی اولور
بینهما بی جامع اولورسه محمدی اولور پس خاتمیتی
ضرورت حال اقتضا ایتدی هذا آخر كلامه اما جواز
اعادهٔ معدومده سوق دلیل عقلی بودر كه اگر بر
شیئك بعد العدم وجودی ممتنع اولسه اگر امتناع
امر ذاتی ایسه اول تقدیرجه قبل العدمده وجودی
ممتنع اولور زیرا بر شیئك صفت ذاتیه‌سی اول
شیئدن بهر حال منفك اولماز و اگر امتناع امر
عرضی اولورسه ذلك العرضك زوالی ایله عودت
وجود جائز اولور زیرا عارضدن قطع نظر ذات

من

من حیث هی عودته قابل اولور والله اعلم لمنشئه
اولمازیسه حكیم اگر كه حشره قائل • سن سویله طبیب حاذق
اول محروم • دل مرده ایكن لیكله اولكه زنده •
شاهد بو یترا اعادهٔ معدومه • علم اصول الفقه
و عقیب اصولدین علم اصول فقه متیندر علوم رسمیه
سردفتر و رسوم عملیه‌یه اصل مهتردر هر علمدن
آنده بهره و هر فندن بر ثمره مقرردر حق بودر كه
علم غریب و دانش عجیب و دلفریبدر سائر علومدن
مزیتی عقلیه‌سی بلكه حسیه‌سی واردر زیرا جملهٔ
علوم اقسام ثلثه‌یه مقسومدر اول عقلی محض
حساب و هیئت و سائر ریاضیات كبی ثانی نقلی صرف
علم تفسیر و اخبار كبی ثالث هم عقلی و هم نقلی مجمع
البحرین و منبع النهرین علم اصول فقه كبی پس
نشوء بسیطه ایله كیفیت تركیب رتبهٔ قریب
اولماز نتكم مزبور حقنده اهالی و افاضل دیمشلر

در

اذا تقرر الوصل بالاصول نطق اللسان بالفصول
تعریف علم اصول فقه بر قاعدهٔ علم دركه اولـ

قواعد سببی ایله علم فقهه علی وجه التحقیق وصول
بولمق اولور موضوع ادلۀ شرعیۀ کلیه‌در احکام
شرعیۀ اجمالیه‌نك آندن کیفیت استنباطی حیثیله
مبادیسی عربیه‌دن و بعض علوم شرعیه‌دن مأخوذ
در غرض تحصیل ملکۀ استنباط فائده
احکام شرعیه‌یی علی وجه الصحة استنباط‌در و بو علم
اگرچه علم الهیه‌دندر اما علوم اصلیه مرتبه‌سنده‌در
و علم اصولده کتب مختصره‌دن قواعد ابن ساعاتی
مختصر ابن حاجب منهاج بیضاوی و مختصر روضۀ
ابن قدامه و منار و شرح جامع و شرح اکمل الدین
و شرح ابن ملك و المغنی و شرح منصور قاآنی
و المنتخب للاخسیکثی و شرح تحقیق عبد العزیز
بخاری و شرح تبیین لقوام الدین اتقانی متوسطه‌دن
تحصیل ارموی و منتهی السؤال والامل فی علمی
الاصول والجدل لابن الحاجب مبسوطه‌دن
احکام الاحکام آمدی محصول امام فخر الرازی
و توضیح شرح تنقیح متن و شرح صدر الشریعة

وتلویح

و تلویح تفتازانی که فن اصولده غایت عظمی‌در و شرح
مختصر ابن الحاجب لمولانا عضد و حاشیۀ ابهری
و حواشی تفتازانی که فن جرجانی و مختصر مزبوره یه
شرح ابهری و حواشی علامۀ شیرازی و معتبرات
اصولدن تصنیف امام بزدوی و کشف شرحی و شرح
تقریر اکمل الدین و غیر ذلك بعده معلوم اوله که
امام شافعی ایله امام حنفی مابینده اصول متفق
علیه دُرتدر کتابدر سنتدر اجماع امتدر قیاس در
اما امام اعظم خلاف شافعی استحسانی زیاده ایتمشدر
و امام شافعی خلاف حنفی استصحاب حالی زیاده
ایتمشدر و امام اعظم قاتنده استحسان قیاس
خفی‌در بونه اصول اربعه‌ده داخل‌در استصحاب
حال حجج فاسده‌دندر ابقاء ما کان ایچون حجت
اولور اثبات ما لم یکن ایچون اولمز والحاصل شافعی‌ده
دفعه و الزامه حجت اولور و حنفی قاتنده دفعه حجت
اولور الزامه اولماز و امام شافعی قاتنده استصحاب
قیاسه ملحق‌در اصول اربعه‌ده و کتابدن مراد

قرآندر و شرائع من قبلنا کتابده داخلدر لکن شارع
بن بغیر انکار ذکر ایلسه و کتاب الله ده اولان
اقوال جمیعسی متواتردر اما سنت کرافعالدن رسول
اللهك من غیر وجوب ملازمت اتدوکنه دیرلر عبادتده
ایسه سنن هدی عادتدن ایسه سنن زوائد و ادله
ده رسولك کتاب اللهدن غیری صدور ایدن قولنه
دیرلر که حدیث شریفدر و فعلنه دیرلر و تقریرنه
دیرلر تقریر دیو رسول الله علیه السلام بر شخصك
بر فعلنی کوروب بغیر انکار مقرر قلماسنه دیرلر
بو محلده مراد سنتدن اولدر پس حدیثك رواتی
هر درجه ده جماعت غیر محصوره اولوب کذبه
توافقلری ممکن اولمایجق اولورسه متواتر دیرلر
علم یقین ایجاب ایدر و اکر حد تواتر قرن اولده
بولنمیوب بعده بولنورسه یعنی قرن اولده خبر
واحد اولوب قرن ثانیده تواتره یتشورسه مشهور
در دیرلر علم ایجاب ایتمز اما علم اطمئنانی ایجاب
ایدر و اکر قرن اولده و قرن ثانیده حد تواتره بولنمز ایسه

خبر

خبر واحد دیرلر غلبهٔ ظنی مفید اولور و اصحابك
رسول اللهه اسنادیله ذکر ایدوب مثلا قال رسول
الله دیدکلری حدیثه مرفوع دیرلر و تابعینك حضرت
اسناد اتدکلرینه مرسل دیرلر و اصحابدن رسول
اللهه اضافتسز منقول اولنه موقوف دیرلر اجماع
مجتهدین امتك مسئلهٔ شرعیه ده اتفاقیدر
تعامل ناس بوکا ملحقدر قیاس بر اصل شرعیده اولان
حکمی محل آخره تجاوز اتدرمکدر بینهما ده واقع
اولان علت جامعه سببیله که اول علت مجرد لغت
ایله ادراك اولنمیه مثلا رسول الله علیه الصلوة
والسلام الحنطة بالحنطة مثلا بمثل یدا بید و
الفضل ربوا یعنی حنطه‌یی حنطه‌یه بیع ایدلدکده
وزنکو برابر اولدیغی حالده زیاده سی حرامدر مثلا حنطه‌نك
جیدی کیل واحد اولوب ردیسی بر بوچق کیل اولمق جائز
دکلدر نصف کیل حرامدر پس نص مزبورده اولان
حکم ربانی اوزره تعدیه اتدردك یعنی ارزده
دخی مثلا بمثل اولمسه زیاده سی حرامدر دیرك

زیرا علت جامعه مماثلتدر حنطه ده بولندیغی کبی
ارزده دخی موجوده در یعنی حنطه ده حرمت ربوا ایجاب
ایدن مماثلت اولمجی ارزده دخی موجوددر وقس علی
هذا ذکر مذاهب اربعه معلوم اولاکه علوم
عملیه ده غایت وغرض تحصیل ظن غالبدر تحصیل
یقین قاطع دکلدر اول اجلدندرکه مقلد فنی
مجتهدک مذهبنه ذاهب اولسه جائزدر وفنی عالمک
ذیلنه متشبث اولسه ممکندر اما علوم ومعارف
یقینیه دکلدر زیرا حق بوندن واحددر اعتقاد
خلافی باطل پس علوم عملیه ده هر مجتهدک ظن
غالبی معتبردر مجتهدن ومقلدن ظن غالبی ایله عمل
واجبدر اعتقاد خلافی باطل دکلدر احتمالدرکه
حق اولا پس مذهب اهل سنتده مجتهد کاه مخطی
کاه مصیبدر اما مذهب معتزله ده هر مجتهد مصیبدر
زیرا معتزلی قاتنده اجتهادیلتنده حق متعدددر
اهل سنت قاتنده واحددر پس مجتهد اکر حقده
اصابت ایدرسه اجرینه مستحق اولور بری اصابت

بری اجتهاد مقابلنده سندن اما خطا ایدرسه اجر واحده
مستحق اولور اجتهاد مقابلنده سندن دیدیلر بعده
شرع محمدیه ده مذهب معتمد الیه دورتدر اول
مذهب ابو حنیفه که امام اعظم ومجتهد اقدم اولدر
اما مذهب مزبورده تلامیذک اختلافی حسبی ایله
اختلاف واقع اولمشدر امام ابو یوسف ایله امام
محمد کبی اما جمله سنک اصولی واحددر اختلافی جزئیات
فروعده جاریدر ثانی مذهب ابو عبد الله محمد بن
ادریس الشافعیدر رحمه الله ثالث مذهب امام
مالک بن انسدر رحمه الله رابع مذهب احمد بن
حنبل رحمه الله تعالی ومذاهب اربعه ما بینده اصولا
وفروعا خلاف واردر مسئله وقوف معانیده
وجوه قاچدر الجواب دورتدر عبارت نص در
عبارت نص اول منطوقدرکه کلام انکچون سوق
اولنمشدر اولا مثلا مجتهدک الصلوة فریضه
حکمنه اقامت اقیموا الصلوة ایله استدلالی عبارت
نص ایله استدلالدر واشارت نص اشارت

نصّ اولمنطوقدر که نص ایچون سوق اولنمامشدر
امّا اشارت وارددر نتکم قوله تعالی وعلی المولود
له رزقهن الآیة اثبات نفقهٔ زوجات ایچون سوق
اولنمشدر امّا نسب وآبا ایچون اولمسنه اشارتی
واردر زیرا لام اختصاص ایچوندر ولد خود من
حیث الملک مخصوص اولمز پس من حیث النسب مخصوص
ایدوکی مقرردر ودلالت نصدر دلالت نص معناسی
نصله ثابتدر لغت ایله اجتهاد ایله دکل نتکم قیاس
امر بر عکسدر مثلا قرآنده ولا تقل لهما اف آیتی
حق ابوینده وارد اولمشدر نهی افدن نهی ضربه
استدلال اولنمشدر زیرا لفظ افدن منفهم
اولان معنی اذی در اذی خود مع زیادة ضربده
متحققدر پس ضربک حرمتی اولوجهله ثابت اولدی
واقتضاء نصدر اقتضاء نص غیر منطوقی مقدّردر
معنای منطوقی تصحیح ایچون مثلا بر کمسه اعتق عبدک
عنّی بالف یعنی قولکی بندن بیک اقچه یه آزاد قیل
دیسه مقدّما اقتضاء نصله بیع ثابت اولور

بعده عبد آزاد اولور کلام عاقلی لغودن صیانت
ایچوندر ومفهوم مخالفه کیم منطوقه مخالف مسکوت
عنه ده حکم اثبات ایتمکدر حنفیه قتنده حجت فاسده
در شافعی قتنده حجت صحیحه در فحوای خطاب دیرلر
مسئله فی تقلید المقلد الجواب تقلید که غیرک
قولنی بلا دلیل قبولدر اصول دینده وفروع دینده
حجت اولمز قال الله تبارک وتعالی اولو کانوا
لا یعلمون شیئا ولا یهتدون الآیة امّا ایمان
مقلد قول مختارده صحیحدر حنفیه وشافعیه ده
امّا مقلد اولدیغی اعتبار ایله دکل بلکه تصدیق حقه
موافق اولدیغی اعتبار ایله در امّا اجماع علما بونک
اوزرنه درکه مقلد ترک استدلال ایله عاصی اولور
مسئله اهلیت خطاب ومحلیت تکلیف نه ایله
اولور الجواب اهل سنت مذهبنده اثبات اهلیتده
عقل معتبردر وعقول متفاوت تخلیق اولنمشدر
نیچه صغیر درجهٔ کماله مترقی اولور ونیچه کبیر درکهٔ
ضلالده قالور وعقل آلت معرفتدر موجب الله

تعالی در واسطهٔ عقل ایله اما اشعریه قتنده اصلا
عقل معتبر دکلدر مادامکه سمع وارد اولمیه
پس حسن ایمان وقبح کفر وبونلره ترک تمرانی عقل
ایله معلوم اولماز شرعله معلوم اولور اما معتزله
حسن وقبح عقلیدر وعقل علت محرمه در عقل
ایله مدرك اولیانی مجرد شرعله اثبات ایتمزلر
مثلا رؤیت باری یی انکار ایدرلر کبی پس عاقل طلب
ایماندن توقفده معذور دکلدر وصبی عاقل
مکلف بالایمان دیرلر وشعب جبلده حاصل اولوب
تبلیغ دعوت اولنمیانلر کفره وایمانه معتقد اولمسه
بنه اهل ناردر دیرلر اما اهل سنت توسطه
قائل اولوب دیرلرکه تبلیغ دعوت اولنمیانلر مجرد
عقل ایله مکلف بالایمان اولمازلر ایمان وکفر
اعتقاد ایتمسه لر معذورلردر اما الله جل وعلا
آنلره استدلاله وتأمله قادر اولاجق مرتبه وسعت
ویرسه معذور اولمازلر تبلیغ دعوت دخی اولمسه
اما اشعری قتنده اعتقاددن غفلتله ویا اعتقاد

شرکله

شرکله هلاك اولسه لر دعوت دخی یتشمسه معذورلر
در وایمان صبی عاقل اشعریده صحیح دکلدر اهل
سنت قتنده صحیحدر اما مکلف بالایمان دکلدر
لمشته دل طفلی بند ایتدی عقال ذلنی • عشقیله آنی
صندی مکر لا یعقل • اولمایه که اقرار ایدن تولکوعنی
چون • مقبول اولور اقرار صبی عاقل وله کلیموب
مجلسه تمام رض ایدر • درسه مشغول اولور فقیه فضولی
مرض جهل ایسه قدیمی در • آکا نافع دکل شربت اصولی

علم خلاف بین الائمه تعریفه علم خلاف بر علم درکه
ادلهٔ اجمالیه ده وادلهٔ تفصیلیه ده اولان
استنباطات مختلفه نك وجوهنده نقض وابرام
حیثیتی ایله بحث ایدر وجوه مزبوره نك بعضنه حضرت
امام اعظم ذاهب اولمشدر اصحابی ایله وبعضنه
امام شافعی وبعضنه امام احمد بن حنبل ذاهب
اولمشلردر معلوم اولا که فروع دینده خلاف
مجتهدین الاختلاف بین امتی رحمة مؤداسنجه رحمت
عظیمه در زیرا رحمت مشاکل رحمتدر واختلاف سبب

بعده نظر وفكر له وتعب مز بوده اولمسه خاطر لرخمود
حاصل اولبو علم شريعتمز بوده اولوردی نقل
اولنور كه عصر صحابه وصدر تابعين ده اصلا مؤلف
كتاب يوغيدی عدم احتياجه بناء وكتب متداوله
هجرتك يوز يكرميسندن صكره حادث اولدی
جميع صحابه وخيار تابعين منقرض اولمشيدی
واول تصنيف اثاردن كتاب عبد الملك بن عبد
العزيز واقع اولدی ومدينه ده امام مالك بن انسك
موطاسی بيدا اولدی مبادیسی علم جدلدن مستنبطدر
فائده دفع شكوكدر وكتب معتبره سندن منظومه
عمر نسفی وغيرهما مسئله اگر غاصب ظالم بر مسلماندن
بر درخت غصب ايدوب بناء دارنه وضع ايتسه
صاحب درخت درختی عينی ايله بولوب طلب ايتدكده
حكم نوجهله در الجواب امام شافعی قتنده بنا هدم
اولنوب درخت صاحبنه حكم اولنور امام اعظم
قاتنده درختك قيمتی حكم اولنور اما دليل امام
اعظم بودر كه غاصب درختی بناسنه وضع ايتدوكی

هلاك حكمنه بولدی مثلا احراق ايتمش كبی اولدی
پس بو تقديرجه حق مالك اندن قطع اولوب قيمتنه
رجوع اولنور تحقيق كلام بودر كه محل واحده دن
حقين جمع اولدی زيرا حق مالك درخته تعلق ايدن
حق غاصب بنايه تعلق ايتدی پس حقينك محل واحده
يعنی بنا ايله درختك مجموعنده اداسی ممكن اولميحق
جانب راجح اعتبار اولندی رجحان ايسه حق غاصبده
ظاهردر زيرا حق غاصب بناده جهتين ايله قائم
اما حق مالك درختده من وجه قائم من وجه غير قائمدر
زيرا درخت من وجه مستهلكدر پس حق غاصب تقديم
اولندی اعتراض درخت من وجه باقی من وجه هالك
اولمق امر محالدر زيرا بقا وهلاك ضدان اندر وضدان
لا يجتمعان فی محل واحد امام شافعی رحمه الله ايدر كه حق
مالك ودرخت منقطع وهالك اولمزنته كيم غاصب
جامه مغصوبی كندو جامه مملوكه مخلوط ايتسه
صندوقنه وضع ايتسه حق مالك جامه دن منقطع اولمز
وهمچنان غيرك ارضنده كوشك بنا ايتسه صاحب

ارضنك حقی ساقط اولماز اعتراض عین درخت قائم
اولدی مسلم دکلدر زیرا صفت منقولیت عقاریته
واصلیت تبعیه مبتدل اولدی زیرا تابع ملك غاصب
اولدی اول سببدندرکه بو محلده شفعه ثابت اولور
صندوقلی جامده اولماز حکایت امام محمد ایله امام
شافعی حضرتلری بیوردرلرکه برکون محمد بن حسن ایله
اتفاق صحبت واقع اولدی اثناء کلامده بکا ایتدیکه
مسموعمدرکه مسئلهٔ غصبده بکا خلاف ایدرمشسن
بن دخی کلمهٔ ایجاب ایله جواب ویرمکی امتحان ایچون مناظره
میدانی کوستردی بن دیدمکه فرمان سزکدر پس
ایتدیکه قولك ندر اول غاصب حقنده که چوب ابنوسی
غصب ایدوب بنای دارینه الحاق ایتدی ودرودیواره
هزار دینار خرج ایتدی بعده مالك آبنوس عین آبنوسی
بولوب شاهدین اقامت ایتدی بن جواب ویردم که
قبل بو قضا مالك ابنوسدن قیمتنه رضا طلب ایدر
راضی اولمز ایسه آبنوسی بنادن قلع ایدوب مالکنه
دفع ایدرم پس محمد بن حسن دیدیکه حضرت پیغمبر

علیه

علیه الصلوة والسلام بیورمدیمی که لا ضرر ولا ضرار
فی الاسلام بن دخی دیدمکه غاصب ضرری نفسنه کندوسی
ایتدی اول زماندن که مال مغصوب اوزرینه بنا وضع ایتدی
اعتراض محمد بن الحسن دیدیکه قولك ندرکه برکمسه
ابریشم غصب ایدوب جراحت شکمن دکسه مالك ابریشم
اثبات حق ایتدکده شکم غاصب شکاف اولنورمی عین ابریشم
صاحبنه تسلیم اولنورمی اولنمزمی جواب ویروب دیدم که
اولنماز پس محمد بن الحسن دیدیکه الله اکبر نیند و قولکه
خلاف اولدی دیدی اعتراض بن دیدمکه عثمان مناظره
ارخا وسمع قبول اله اصغا اولنورسه جوابه اجرا اولنور
پس آنلردخی اقبال وانبساط کوستردکده تنبیه ایدرم که
اکر ابریشم مجروحك ملکی اولسه بیلسه که ابریشمی
قلع ایدوب شکمن چاك و نفسن هلاك ایدر مجروحه
مباحمی اولور محرممی ایتدکده مباح اولماز بلکه محرم
اولور پس دیدمکه اکر چوب آبنوس صاحب بنانك
ملکی اولسه دیلسه که آبنوسی قلع ایدوب بناسن ویران
ایده صاحب بنایه مباحمی اولور محرممی امام محمد دیدیکه

مباح اولور پس بن دیدم مکه یرحمك الله مباح محرمه
قیاس دأب عقل وشناس دکلدر بو مسئله خلافی
اوزره قالدی معلوم اوله که ابتدا خلاف امام شافعی ایله
اصحاب حنفی مابیننده بو مسئله ده واقع اولدی کذا
فی یواقیت العلوم حکایت ایدرلر که امام محمد حضرتلری
رجل سمین ایدی امام شافعی حضرتلری آنلرك حقنده بو دیو سویلدی
ما رأیت رجلا سمینا اخف روحا منه یعنی کثیف
بدنلو سمیز کمسه امام محمددن روحی ضعیفراك کمسه
کورمدم امام محمد فقهی امام اعظمدن وامام ابو
یوسفدن اخذ ایتمشلردر مسئله منی آدمی پاکمیدر
پلیدمیدر جواب امام شافعی قتنده پاکدر امام اعظم
قاتنده ناپاکدر دلیل ابو حنیفه ایدرکه خروجی موجب
طهارتدر پس نجس اولمق اولیدر نتکیم مذی موجب
طهارت صغری ایکن نجسدر پس غلظ نجاست جنبی ایله
اولدی اعتراض طرف شافعیدن اعتراض اولنور که خروج
نجسك وجوب طهارتده تأثیری یوقدر زیرا طهارت
تعبد محضدر علتی معقول المعنی دکلدر ومذی موجب

طهارت

اولمقدن نجس اولمق لازم کلمز زیرا که نمازده قهقهه
ابو حنیفه قتنده موجب وضودر مع هذا نجس دکلدر
ونته کیم خروج ولد وحصات خشك موجب طهارتدر
اما نجس دکلدر وشافعی ایدرکه منی آدمی اصل پاك
متولددر که انسا ندر ومادهٔ جسم پاکدر که ولددر
پس نفسنده دخی شیء طاهردر بیضهٔ مرغه قیاس اولنور
اعتراض جانب حنفیدن اعتراض اولنور که علقه
بالاجماع نجسدر مع هذا اصل پاکدن متولددر
ومادهٔ اصل پاکدن منفصلدر وعلت نجاست دم
اولدیغیدر منی نك دخی خود اصلی دمدر نهایت آتش شهوتله
بیاض اولمشدر نته کیم کل سرخ تصعید آتش ایله
سفید اولور سبب بودرکه اکثر جماعن افراط او لنسه
منی قان رنکنده نازل اولور پس لا تقدرکه نجس اولا
تم الجواب اما اعتراض شافعیده طهارت محض دردیدیکی
کندو اصللرینه مبنیدر زیرا شافعی قتنده بر محلی ما
تطهیر ایتمك تعبد محضدر وانقیاد شرعدر علتی
معلوم دکلدر اما امام اعظم قاتنده قوت ازاله

معلل در یعنی مزیل نجاست اولدیغیچون تطهیر ایدر
زیرا بالاجماع ثابتدر که ماء اصابت ایتدوکی محلی نجاستدن
مطهردر و ثبوت حکم طهارت عین زوال نجاستدر
دیو بیوردر نعم هر مزیل نجاست اولان مائعاتی
بوکا قیاس ایدر خلکبی مثلا اصحاب شافعی اعتراض
ایدرلر که نص معلل اولمغه تعلیل ممکن کرک بونده
خود ممکن دکلدر زیرا طهوریت ماء قوة ازاله ایله
معلل اولسایدی هرکز طهارت حاصل اولمزدی زیرا آب که
محل نجاسته متصل اوله ابتداء نجس اولور پس
فائت طهارتدن حاصل اولور و محل مزبوردن
منفصل اولان ماء محل مرقومه متصل اولان ماءدن
جزء در ماء منفصل خود بالاجماع نجسدر پس
ماء متصل دخی قیاسا نجسدر اما شرع طهارتنه
حکم ایتدی ضرورت حاجت ایچون بو تقدیرجه ماءنک
طهوریتی بر اصل شرعیدر که معقول المعنی دکلدر
پس سائر مائعات علتده مشترک اولوب بوکا قیاس
اولنماز اما اصحاب حنفی ایدرلر که ماء مادامکه آب
محل

محل نجاستده مترددر نجس اولماز منفصل اولنجه
حاصل کلام شافعی حالت ملاقاتک آخرین اعتبار ایدر
حنفی آخرین اعتبار ایدر مسئله زید عمروی امر
ایدوب اکراه ایله بکری قتل ایتدرسه عمروه قصاص لازم
کلور کلمزمی جواب امام شافعی قاتنده قصاص اولور
ابوحنیفه قتنده اولمز حضرت امام اعظم بیوردرکه قاتل
فی الحقیقه مکره قتل اولاندر مکره قتله محمولدر
آلت قتلدر مثلا شمشیره مشابه سنده در فعل حاملکدر
محمولک دکلدر زیرا اکنوه اختیار زنده قالسه قتل
ایتمزدی پس بالاجماع قصاص مکره آمره اوزرینه
واجبدر بو قوله اعتراض ایدرلر که وقوع قتل
حقیقتده مکرهدن مشاهددر و دعوای آلت
باطلدر زیرا آلت جامددر و مدا بچون اختیار
مفقوددر اما مکره مختاردر اولدیغنه دلیل صوا
بودرکه مکره آخرتده مستوجب عقاب اولور اکر
مختار اولمسه عقاب اولمزدی بو تقدیرجه مکره آمره
وجوب قصاص مباشر قتل اولدیغیچون دکلدر بلکه سبب

قتل اولندیغیچون در شتکه بر کمسه طریق واسعده چاه
قازوب اول چاهه بر تباه دوشسه حکم تسبّبله
حافرینه ضمان لازم کلور و اما امام شافعی بودر که قتل
محض شرائط عمدیتله مکرهدن حاصلدر پس قصاص
دخی واصلدر نتکم طوعا هلاک اتسه واجب اولدیغی
کبی زیرا اکراه مجرد مکرهدن طلب فعلدر تخویف
وتهدیدله فعله مجال اولمیانزدن طلب فعل محالدر
چونکه مطلوب مکره مکرهدن حاصل خصوصا
مکره مقابله ده عقاب اخروی یه واصل اولدیغی
صحیح اولدیکه مکره حقیقتا فعله مصدردر پس
وجوب قصاصه مظهر اولدیغی بو قوله جواب بودر که
مکره قتله مختار دکلدر بلکه شمشیر صفت قتل
مکرهدن مستعملدر مثلا مکره مکرهی کندو الیله
طوتوب بر صبی یه ضرب اتدروب هلاک اتمه سی
کبی محصل منشأ خلاف بین الامامین بودر که وجود
اکراهدن صکره امام اعظم قاتنده مکره مسلوب
الاختیاردر شافعی قاتنده مختاردر لمنشئه

قیاس

قیاس عقلله دفع اولنماز اوهام • نیجه بر بو خلاف
ونقض وابرام • نتیجه حاصل اولماز بو جدلدن •
سنی بو وهم علمی قودر علمدن علم التفسیر تعریفه
نظم قراندن بحث ایدر قواعد عربیه مقتضاسنجه
مبادیسی اصول کلام واصول فقه وعلم جدل وغیرها
غرض معرفت معانی قران فائده احکام شرعیه
نک علی وجه الصحه استنباطنه قدرتدر کتب مصنفه سی
مختصره دن زاد المسیر ابن جوزی ووجیز واحدی
تفسیر واضح امام رازی وتفسیر جلالین که
نصف ثانیسی جلال الدین محلینک ونصف اولی
جلال الدین سیوطینکدر متوسطه دن وسیط
واحدی وتفسیر ماترید وکشاف زمخشری وتفسیر
بغوی وتفسیر کواشی وتفسیر تیسیر نجم الدین
نسفی وتفسیر هندی مبسوطه دن بسیط واحدی تفسیر
قرطبی ومفاتیح الغیب امام فخر الدین رازی وید
جلد تفسیر لبابی وقرق جلد تفسیر هدایی معلوم
اوله که اکثر مفسرین نظم قراندن فنّی غالبکرا اوزن

مشهور و فخر رازینک بودکلدن مله

تفسیر ایتمشلردر ثعلبیده غالب قصصدر ابن عطیه‌ده
غالب عربیتدر زجاجدن معانیدر کواشیده قراءتدر
بغویده اخباردر رازیدن مسائل حکمت لبابده اعراب
و بعض تفسیر تأویله مقتصردر حقائق سلمی کبی
تفسیر فاتحه کبی که صدر الدین قونوینکدر و تفسیر
فناری و قاشانی کبی اقسام قرآن امام زمخشری
قولنجه التی بیک آلتیوز آلتمش التی آیتدر بیک آیته
امر بیک آیته نهی بیک آیته وعد بیک آیته وعید
بیک آیته قصص بیک آیته عبر و امثال بشیوز
آیته حرام و حلال یوز آیته دعا و تسبیح التی آیته ناسخ
و منسوخ و قرآن عظیمده واقع اولان خلافک
منشائی سکز صورتدر صورت اولی اشتراک الفاظ
صورت ثانیه حقیقت و مجاز صورت ثالثه افراد و ترکیب
صورت رابعه خصوص و عموم صورت خامسه روایة
و نقل صورت سادسه نص واقع اولمیان محلده اجتهاد
صورت سابعه ناسخ و منسوخ صورت ثامنه اباحت
و توسیع اکر صور مزبورەنک جمیعسی اصل واحد

وقانونه

وقانون منفرده عائد اولسه حقیقت خفیهٔ کتاب
کریم و نتیجهٔ فحوای کلام قدیمدر علماء امت اتفاق
ایدوب و تیمم واحد و طریقهٔ منفرده یه سالک اولدیلر
ایدی و سور قرآن یوز اون سکزدر و اوللرنده حروف
مقطعات اولان سور یکرمی طقوز سورەدر
و ترتیب وضع مصحفکاه اوائلده بجنس الحروف
مناسبت اولدیغیچوندر حوامیم کبی یاخود آخر سوره
اول سورهٔ آتیه‌یه مناسب اولدیغیچوندر نسبت معنویه
اولدیغی آخر الحمد ایله اول بقره کبی و مناسبت لفظیه
اولدیغی آخر تبت ایله اول اخلاص کبی احد لفظی ایله صمد
لفظی وزنده متحددر یاخود جملهٔ سوره‌نک جملهٔ
سوره‌یه مشابهتی ایچوندر مثلا والضحی ایله الم نشرح
کبی الی غیر ذلک مقدمه عیون التفاسیرده ایدر
اصول مهمات مفسرین دردر معرفت انزال
و تنزیل و تفسیر و تأویلدر انزال قرآنک لوح
محفوظدن دفعةً ملک ایله سماء دنیایه نزولنه
دیرلر اول ملک عقل فعالدر تنزیل ملک واسطه‌سیله

قرآنك بحسب المصالح قلب رسول الله لأثبات اولمسنه
ديولر تدريجيله پس انزال امر دفعى در تنزيل امر
تدريجيدر تفسير معانىء آيتى وشأن آيتى وسبب
نزولنى توضيحدر دلالت ظاهرهسى ايله تأويل آيتى
معناء ظاهرسندن معناء محتملنه صرف ايتمكدر لكن
معناء محتمل كتابه وسنته موافق اولسه نته كه الله
تعالينك يخرج الحى من الميت ديدوكى قولندن مراد
بيضه دن طيرى اخراجدر دينلسه تفسير اولور
اما مراد مؤمنى كافردن اخراجدر ياخود عالمى جاهلدن
اخراجدر دينلسه تأويل اولور ولكن سماعه محتاجدر
زيرا من فسر القرآن برأيه فقد كفر حديث
شريفى مقرردر اما تأويلى سى محتاج دكلدر نوادر
قرآن عظيمده ايكى آيت واردر كه هر برنده حروف
هجا جميعا موجوددر بريسى سورهء آل عمرانده در ثم
انزل عليكم آخر آيته وارنجه ايكنجيسى سورهء
فتحك آخرنده محمد رسول الله آخر آيته وارنجه و
سورهء يوسفده يدى حرف واردر متحرك بربرى ياننده
رأيت

رأيت احد عشر كوكبا وسورهء هودده دورت ميم واردر
بربرى عقيبنده على امم ممن معك وايكى موضعده
كلمهء مقلوبه واردر بريسى سورهء يسده كل فى فلك
بريسى سورهء مدثرده وربك فكبر الى غير ذلك پس
معلوم اوله كه علم قرآن مجمع علوم ومقصد اهل
رسومدر كانز ودرياى درر شجرهء ربانى سرمايهء
معانى حبل متين نور مبين شفا نافع ضيا لامع عروهء
وثقى عصمت منجى در صحف اولينده اولان انوار معانى
بونك شمع طومارنده مطويدر وزبر متقدمينده يازلن
اسرار ربانى بونك استار رموزاتنده مختفى دركه
ولا رطب ولا يابس الا فى كتاب مبين عبد الله بن
مسعود بيورركه من اراد العلم فليتفتش من القرآن
فان فيه علم الاولين والآخرين وسائر فنون كتاب علم
قرآنه نسبتله مثابهء نور آفتابدركه بعضى تقديم و
بعضى تأخر اولنمشدر قبل الطلوع اولان نورلر بعد
الغروب اولان نورلرى بوجهه بويله دكلدر كه نقليه
اولنان فنونك مرتبى اوله شعر الوانها شتى الفنون
فانما

تسقى بماءٍ واحدٍ من منهلٍ • واصحاب تفسير صحابه دن بش
نفر كمسنه در علي بن ابي طالب و عبد الله بن مسعود و
عبد الله بن عباس و زيد بن ثابت و ابي بن كعب رضوان
الله تعالى عليهم اجمعين مسئله قوله تعالى واخر دعويهم
ان الحمد لله رب العالمين • سؤال اولنوركه بو كلام
بهشتده واقع اولسه كرك بهشتيانه خود اخر اولمز
پس كلامك اخرى مفهومنجه ظاهر اولور جواب
ويريلوركه بهشتيان بو كلامي مائدهٔ خلدك اخرنده ديسه
كركدر روايت اولنوركه قرق ييل مائدهٔ خلدك كنارنده
اوتوره لر اخر اولدقده الحمد لله رب العالمين ديه لر و اول
قرق ييل يدكلرى طعام عرق اولوب اعضالرندن چيقه
و اول عرقك طيب رايحه سندن جميع بهشت معطر اوله
پس اخردن مراد اخر مائده اولدى اخر احوال اولمدى
قاطبهٔ عقلا و زمرهٔ علما قاتنده مقرر و متيندركه
حال اخرتك كيفيتنه نه عقل دوربين مشرف ونه ذهن
اصابت قرين واقف در امور اخرتدن نصيب عقل
تصديق و ايقاندن غيرى يوقدر اما عقل ايچون

علم

علم الله طريق نظر صنع ايله راه ممكندر و تصديق
پيغمبر طريق معجزه دن ميسردر پس چون بو ايكى اصل
كامل و علم يعنى بو ايكى اصلدن حاصل اولدى ايسه
بزه واجب اولديكه امور غيبيه دن هر امركه الله سبحانه
وتعالى و رسولى عليه الصلوة والسلام بزه تبليغ ايده
تصديق و ايمان كتوروب محكوم و فرمان بر اوله وز
كيفيتدن سؤال ايده وزونه كميتدن وهم و خيال قوللنه وز
مبادا كه اول كيفيت بزى سرمست وادئ حيرت ايدوب
راه ضلالته القا ايده نعوذ بالله من الحور بعد الكور
مسئله قوله تعالى لا اقسم بهذا البلد وانت حل بهذا
البلد الآية مفسرون ايدرلركه بلددن مراد مكه در
پس معناى بلد مكه يه قسم ايتمزين ديمك اولور و اتفاق
مفسرين بودركه والتين والزيتون وهذا البلد
الامين قولنده قسم اولنان بلد امين مكه در بو تقديرجه
كلامين ما بيننده تناقض اولدى جواب ديمشلر كه معناى
آيت ديمكدر كه قسم ايتمزين مكه يه ما دام كه سن مكه ده
اولمه سن زيرا سنك حضورك قسم سنك اوزركه

اى من التفريق بعد الاجتماع

اولور که طراز لعمرك ايله مطرز وتاج لولاك ايله
متوج سن مكه اوزرنه اولماز الله تعالى لينك وانت
حل بهذا البلد ديدكى بو معنايه سنددر بونك مثلى اولدكه
ماداكه مكه صدفنده در موجود اوله صدفك قيمتى نابود
اولور اما چونكه در صدفدن جدا اوله صدف فحوا دخى
قدر وقيمت پيدا اولور اما وهذا البلد الامين قولندن
قسم مكه يه مخصوص دكلدر بلكه قسم مكه ده نازل اولان
قرانه در تحقيق كلام بودركه تين وزيتون بلاد
شامده ايكى كوه بنامدر برسنده درخت انجير بسيار
وبرنده شجرهٔ زيتون بيشماردر حضرت عيسايه انجيل
بو ايكى كوهده نازل اولمشدر وطور سينين بر كوه
بزركدركه معروفدر حضرت موسى يه موضع مناجات
ومحل نزول توريت اول كوهدر وبلد امين مكه دركه
اول قرآن آنده نازل اولمشدر پس ديمك اولوركه قسم
شول خداوندمكه تين وزيتونده كتاب انجيلى عيسى يه ارسال
وطور سيناده توريتى موسايه انزال ومكه ده قرآنى
محمده ابلاغ ايتدى اما بعضى مفسرلر لا اقسم ده يالكز

لام

لام ايله همزه دربينهما فتحهٔ لام اشباع اولنوب الف
متولد اولدى ديمشلر قرائتنه ابن كثير دخى بوكا شاهددر
آنلر اشباع فتحه ايله لا اقسم اوقومشلر اما قرا قولنجه
منكر بعثه ولنلر يعنى ليس كما تقولون اقسم بهذا البلد
واقسم بيوم القيمة پس بو قول اوزره مكيه قسم مثبت
اولور منفى اولمز اما قول اول اوزرينه قسم منفى اولور
رسول الله مثبت اولور والله تعالى اعلم مسئله
قوله تعالى ان ربك لذو مغفرة للناس على ظلمهم الآية
سؤال اولنوركه آيت كريمه ده ظلم مقابله سنده مغفرت
اولمق فهم اولنور ظلم خود سبب عقوبتدر سبب مغفرت دكلدر
باخصوص ظلمدن مراد بو موضعده كفردر زيرا سوره
مكيه دره اهل مكه نك ظلمى كفردر جواب روايت
اولنوركه بو سؤالى بعينه مقاتل بن حيان زبرمرد فقيهه
ايراد ايتدى كه ايكيسى بر پادشاه مجلسنده حاضر
ايديلر غرض اول مجلسده فقيهه تصدر ايتمك ايدى
فقيه جوابده عاجز اولنجق ملك مقاتله مقابله سنده
سن حل مشكل قيل ديوب مقاتل دخى جوابنده ديمشكه

مغفرتدن مراد بو محلده یارلغمق دکلدر بلکه ترك
عقوبتدر نته کم الله تعالی بیوردی ولو یؤاخذ الله الناس
بظلمهم ما ترك علیها من دابة ولکن یؤخرهم الی اجل مسمی
الآیة اما کفر معناسنه اولمایجق انفکاك اولماز زیرا
مؤمن ایمانی حسبی ایله استحقاق مغفرتدن ساقط اولمز
دیرلر المحرر دوشده کوردم جمله محو اولمش وجود ماسوا
بر معبر بولمدم بو خوابی تعبیر ایلیه • آیت عشقك
جهان هب لفظنی ازلمش • بر مفسر بولمدم اما که تفسیر ایلیه

علم تصوف تعریفه بر علم درکه روحك معرفت
مبدء عنه کیفیت سلوکندن بحث ایدر ریاضات ومجاهدات
ایله پس معلوم اولدیکه علم تصوف صفوت علوم و
حلیهٔ علما رسومدر که علم ظاهر علم باطنه مکمل و علم
رسوم علم حقیقته معول اولماز علم ظاهردن مراد
تدبیر معاش و تکمیل معاملات ناسدر علم باطندن
مقصود تصفیهٔ دلدر صفات کدورتدن و تزکیهٔ
نفسدر اخلاق مذمومدن که مؤداسی تخلقوا باخلاق
الله حلیه سیله محلی اولمقدر ع ببین تفاوت راه از کجاست

تا بکجا

تا بکجا • بر علم که فریفتهٔ جاه و اسیر شهوت اولمیه آخر
الامر جذبات سلسلهٔ توفیق ایله بو طائفه یه رفیق
اولمق مقرردر حکایت اولنور که داود طائی حضرتلری
که اعظم اصحاب ابی حنیفه در آخرکار عزلت اختیار ایدوب
راه طریقته سالك اولمشیدی قاضی یوسفدن
روی کشیده ایدی بزم استادمز ضرب تازیانه ایله
قضایه رضا ویردی ابو یوسف طوعا اختیار ایتدی
دیرایدی باخصوص زمانه ده قضا وقدر بر تازیانهٔ
علم و معرفت اولمشدر نعوذ بالله من شرور انفسنا
وسیئات اعمالنا • وکتب تصوف حد احصادن
خارجدر اما بو فنده قیل وقال نافع اولماز • حال
کرکدر دیرلر لکن رسالهٔ قشیری وقوت القلوب ابی
طالب مکی ما لا بد مشتملدر و اتفاق بونلك اوزرینه
درکه فتوحات مکیه دن انفع واجمع اولمیه مسئله
تصوف ندر جعفر خلدی قدس الله روحه بیورر که اوچ
مسئله بکا دشوار کلدی جمله دن بری بکا تصوف ندر دیجه
مشایخدن سؤال ایتدم که کمسنه جواب شافی ویرمدی

تا که بر کیجه حضرت محمد مصطفی علیه الصلوة والسلامی
خوابده کوردم و تصوفدن سؤال ایتدم دیدیکه
ترك الدعاوی وکتمان المعنی یعنی تصوف دعوالری
ترك ایدوب معنالری پنهان ایتمکدر وبعده توحیددن
سؤال ایتدم بیوردیکه ما خطر فکرك وما احاط به وهمك
فالله تعالی بخالف ذلك انما تجرد فی التوحید من اربعة
من الشرك والشك والتشبیه والتعطیل یعنی
هر نسنه که آنی اندیشك محدود ایتمشدر یاخود
وهمك محیط اولمشدر ویاحواس خمسه‌لك ادراك
ایتمشدر ذات باری آنك خلافیدر وتوحید خداده
اشیاء اربعه‌دن تجرد کرکدر شرکدن وشکدن
وتعطیلدن وتشبیهدن وبعضلر دیمشلر که
تصوف اشیاء اربعه‌دن عبارتدر توبه ازنا شایست
یعنی لایق اولمیاندن رجوع ایتمك ایکنجی صدق در طلب
یعنی طلبده صادق اولمق اوچنجی ورع در شبهات
یعنی شبهه‌لرده پرهیزکارلق دردنجی فنا در توحید
یعنی مرد سالك شهود جلال ذات حقده وجود صفات

خلقی

خلقی معدوم فانی کوروب اوز نفسنده دخی بو اثناده فانی
ومستهلك سلطان توحید بولا پس لفظ تصوفده
ت توبه یه ص صدقه و ورعه ف فنایه اشارت
دیرلر والعلم عند الله تعالی مسئله الصوفی ابن الوقت
دیمکك معناسی ندر الجواب معلوم اوله که زمان
اوچ قسمه منقسمدر ماضی ومستقبل وحال دیمشلر که
ماضی ایچون عودت یوق ومستقبل ایچون حکم یوق
وحال ایچون توقف یوق وحال ووقت بر معنایه در
بو معناده خلیل بن احمد دیمشدر امس قدمات والیوم
فی النزع وغدا لم یولد ودخی دیمشلردر الماضی
لا یذکر والمستقبل لا ینتظر والحال یعتبر پس
متحقق اولدیکه وقت زمانین ما بیننده برزخدر بر
طرفی ماضی‌یه ناظر وبر طرفی مستقبله متوجهدر نفسنده
سریع الزوال اما کثیر النفع در جائزدرکه سالك وقت
واحدده ونفس متفردده بر دولته واصل اوله که
مدت عمرنده اول دولتك حمایتنده اولا نته که
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بیوردی لی مع الله

وقت لا یسعنی فیه ملكٌ مقربٌ ولا نبیٌ مرسلٌ حدیث صحیح
وقتك کمز نعمتی اولدر که تحسّر ماضیدن خالی و
حالندن راضیدر که الغایة لا یدرك مضمونی اکا
علم یقینی در ونار انتظار مستقبل که موت احمر دیرلر
اکا کار کر اولماز پس هر نفسنده صاحب وقته بو
ایکی نعمت مقرّردر نته که شاعر دیمشدر بیت
صوفیان دردمی دو عید کنند • عنکبوتان مگس قدید کنند
پس معلوم اولدی که صوفی ابن الوقت اولمق ولادت
حسبی ایله دکل بلکه ملازمت حسبی ایله در نتکه شعر
عربیده وارددر شعر انا ابن اللقا انا ابن السخا
انا ابن الضراب انا ابن الطعان مسئله سبب ندر که
پیغمبر حضرتی کاهی تیغ لسانلرینی الفقر فخری جواهریله
مرصّع وکاه انشاء نطق وبیانلرین اعوذ بك
من الفقر فقره سیله موشّح قیلورلردی جواب
معلوم اوله که حقیقت فقر نیازدر وهیچ آفریده بی
نیاز اولماز بلکه نیاز ایله ممتازدر زیرا هر موجود
فیاض بی نیازدن کندونك استمراری وجود بجود
نیاز

نیازمنددر بو معنایه دوکلی ما سوی الله فقیر
مستمنددر امّا درجات حاجات متفاوتدر بعضیلر
مالی فضلات عیش ایچون طلب ایدرلر مثلا اسب عربی
وغلام عجمی وانفس لباس واطیب طعام وشراب کبی
وبعضیلر مهمات معیشت ایچون استرلر مثلا خرقهٔ
کافی ومسکن لائق کبی وبعضیلر دفع اضطرار احوال
وسدّ رمق عیال وستر عورت قلمغه مجال ایچون استرلر
واول مقدارین طلب وجدانندن روز وشب سرگرداندر
وادای حقوق الهیدن مهجور وپریشان اولورلر
وبو اول فقردر که مهتر عالم صلی الله علیه وسلم
اندن استعاذه قیلوب کاهی اعوذ بك من الفقر و
کاهی کاد الفقر ان یکون کفرا دیمشدر فقر اولکه
مایه الافتخاردر اول فقردر که کشی کندو نیازمندلکنی
دیدهٔ بصیرتله مطالعه قیلوب دوکلی حالده محتاج
ملك متعال ایدوکن بیلوب واول صفتله مباهات
ایدوب اللهم احینی مسکینا مقالنی حسب حال ونتیجهٔ
آمال ایده منشور اولان لآلی حضرت امام غزالی کلامیده در

شیخ نجم الدین الکبری حضرتلرندن فقر اوج وجه
اوزره منقولدر بریسی فقر مقبولدر که فقیر جناب
حقه مقصور اوله که الفقر فخری حدیثنده مسطوردر
ایکنجی فقر مذمومدر که افتقار حقه مقصور اولمیه
وخلقه عموما اوزره اوله که اعوذ بك من الفقر و
کاد الفقر ان یکون کفرا حدیثنده مذکوردر اوچنجی
فقر مردوددر که افتقار خلقه مقصور اوله که
الفقر سواد الوجه فی الدارین حدیثی اکا اشارتدر
نعوذ بالله الغنی من هذا الفقر لمنشئه دلا بو ملکه
ارض بدنده نك فالذی ملکلریله عروج ایت سمای تجریدن
صفای صوفیده توکسب ایله صفوت باطن . فنای فقری قو
سعی ایت فنای توحیده

علم تعبیر خواب تعریفه

علم تعبیر بر علمدر که خوابده کوردیکی صورتك احکامی
وکیفیاتندن ومعانی مناسبه‌سیله تعبیرندن بحث
ایدر کتب مختصره‌دن فوائد الفرائد ابن جوزی ابن
دقاق متوسطه‌دن شرح بدر منیر حنبلی وتألیف ابن
سهل یحیی وتألیف مولانا محمد بن قطب ازنیقی وغیرهما

پس معلوم اوله که علم تعبیر بر علم بی نظیردر که مقبول
آرا ومرغوب انبیا واولیادر یوسف صدیق صلوات
الله علیه بونکله افتخار ومباهات ایدرایدی که الله تعالی
حکایت ایدر رب قد اتیتنی من الملك وعلمتنی من تأویل
الاحادیث تأویل حدیثدن مراد تعبیر خوابدر قال الله
تعالی لهم البشری فی الحیوة الدنیا مفسرلر بشرایی رؤیای
خیر ایله تفسیر ایدرلر وپیغمبر علیه اکمل الصلوات بیورور
رؤیا الرجل الصالح یراها او یری له جزء من ستة
واربعین جزءا من النبوة یعنی ایودوش که مرد صالح
کورور ومرد صالح ایچون کورلور نبوتك قرق آلتی
جزئندن بر جزءدر اما اعداددن بو مقداره مخصوص
اولمقدن مراد بودر که پیغمبر علیه الصلوة والسلام
قبل النبوة دخی جبریلدن مقدم آلتی آی مقدار رؤیا ایله
عمل ایتدی بعده نبوت کامل اولوب یکرمی اوچ ییل دخی
ایله عامل اولدی پس آلتی آی اوچ ییلك وجیوز قرق
آلتی جزئندن بر جزء اولمقدر زیرا یکرمی اوچ ییل
نصفی اولنسه قرق آلتی بولك اولور هر بلوکی آلتی آی

اولور ونبوتك قرق آلتی بلوك بعدن تعبیر عبوردندر
عبور کچمکدر پس تعبیر مخیلهٔ حکمیدن معنای حقیقیه
یتشمکدر یعنی صور خیالیه دن معنای حقیقیه یه
انتقال ایتمکدر علم تعبیرده ماهر وقواعدنده مستحضر
اولنلرك رئیسی محمد بن سیرین در رحمه الله وانك
عجائب تعبیرلرندندرکه بر کمسه بر رؤیانك تعبیرندن
سؤال ایتدیکه واقعه مده رجال ونسانك افواهنی
وفروجنی مهرلر ایدم جواب ویردیکه سن مؤذن
ایمشسن رمضانده قبل طلوع الفجر اذان اوقومشسن
حالی مقالنه مطابق چقدی ونقل اولنورکه بر کمسه
بو رؤیاده سؤال ایتمشکه زیتی زیتونه ادخال ایدر
ایدم جوابنده دیمشکه سن والدکه تصرف ایتمشسن
دیدی نفس الامرده موطوئه سی اولان امه مشتراسی
چقدی مسئله واقعه اوچ قسمدر وقنغی قسمیدر
سنده جواب ایدرکه خواب اوچ قسمدر قسم اول شولدر
خواب درکه تغیر مزاج وفساد عناصردن حاصل
اولور نتکه سواد غالب اولسه سیاهلر ومرده لر

وقبیح

وقبیح نسنه لر کورینور صفرا غالب اولسه آتش و
چراغ وخون وصفرا رنکلو نسنه لر کورور بلغم غالب
اولسه سفید نسنه لر کورور برف ویخ کبی وآب کبی خون
غالب اولسه روزکار وچنك وعود وغنا وسرود
کورر بو مقوله نمایشلری دیو جمله دن حکیم ایدر قوت
متخیله محاکیه مجبولدر یعنی جبلتی حکایت ایدیجیلکدر
اوزرینه در هر نیه مقارن اولور ایسه کرك هیئت
ادراکیه وکرك هیئت مزاجیه مثلا خیرات وحسنات
صور جمیله ایله حکایه ایدر وعلت صفراوی الوان صفر ایله
حکایت ایدر قسم ثانی اولدر وشدرکه هنوز ناحفته
ایکن بعض اشیایه حس متعلق اولور وهنوز محسوس
اولان شیئك صورتی خیالده بعینه کورینور بو مقوله یه
اضغاث واحلام دیرلر واضغاث دیو لغتده رنکارنك
کیاه دسته لرینه دیرلر نته که کیاهك الوان مختلفه سی
نمایش بی حاصلدر بو مقوله دوشده صورتی حقیقتدر
اولماجلدن قابل تعبیر دکلدر نته کم الله تعالی بیورر وما
نحن بتأویل الاحلام بعالمین زیرا بو صورتلر خوابده

صادر اولماز بلکه بيدار لقده تخيل اتدكلري بيدر
خوابده نمايش ايدر اما قسم ثالث كه قابل تعبيردر
آنك نمايندهسي فرشته در كه فرمان خدا ايله لوح
محفوظده مرسوم اولان معانئي لباس صورده جلوه كر
قيلور كه صور مزبوره اول معانيه مناسب وانلرك
محاكي اولا ونمايش مزبور كاه بشارت وترغيب
ايچون وكاه انزار وترتيب ايچون اولور وبو اقسام
ثلثهنك وجودنه دليلي مخبرك قول صادقيدر كه
ابو هريره رضي الله تعالى عنه رسول اللهدن صلى الله
عليه وسلم روايت اولنور كه. الرؤيا ثلث فرؤيا بشرى
من الله ورؤيا تحذير من الشيطان ورؤيا يحدث بها
الانسان نفسه فيراها في النوم الحديث مرصاد العباد
صاحبينك منازات آدلو كتابندن ترجمه اولنمشدر كه
ذكر اولنور اما حقيقة النوم الخ يعني حقيقت نوم نفسك
آلات حواسي معطل قلماسيدر كه راحت اجلي ايچون
زيرا آلات حواس آلات جسمانيهدر هر برى برمادهده
حالا ولمش صوتلدر پس جميع اجسام منه عارض اولاذ

فتوردن بونلره دخي كلال وفتور حاصل اولور بو تقديرجه
حالت اوليه عودت اتمكه راحت مضطر اولور كه عارض
اولان نقص وخلله بدل ما يتحلل حاصل اوله مثلا
عين كه بطون چخن نظره مشغول ولا فعل رؤيتي تمام
اتمز الا بطوننده دماغده اولان شريانلرده كي روح
منهذب سببيله تمام اولور بعده اول عروقده اولان
روح صافي تدريجيله متحلل اولوب كسته كدر لاحق
اولور اول سببدندر كه في الحال ناظر عيننده تألم
حس ايدر وخشونت بولور مثلا شول حوض كبي كه
ماء صافي راكد منفذ مادن كثرت جريان واقع اولسه
صافي كيدوب كدري قالمق مقرردر اما منفذ ماسد
اولنسه كيرو حالت اوليه عودت ايدر والا ماء حوض
فاني اولوب امر فاسد اولور عينك دخي منفذ روحي
منسد اولوب اجفاني منطبقه اولسه روح صافي
كيرو مجتمع اولوب حالت اوليه عائد اولور سائر
حواسك دخي حالي بو يله دربس معلوم اوله كه حالت
نومده نفس ناطقه جزئيات خارجيهدن فارغ

اولیجق حین یقظه دن حواسدن مستفاد اولوب
حافظه ده مستحفظ اولان صور مشغول اولوب
بعضیسنی بعض ایله ترکیب ایدرلر مثلا انسان
کندوسنی طائر کوردکی کبی بو مقوله یه دخی اضغاث دیرلر
اما نفس ناطقه حواسدن استفاده ایتدکی واشیانك
تتبعنه مشتغل اولمیوب فضائل روحانیه غالب ورذائل
جسمانیه مغلوب اولسه عالم کوندن اولان احوال
مستقبله یی و امور آتیه یی مشاهده قیلور اکر بو معناده
حظ وافر ایتمشسه هر کوردکی رؤیا یی بغیر تأویل
صادق اولور زیرا صور معانی یی بعینه مشاهده
قلور اکر حظی قلیل ایسه کوردکی رموز واشارات
اولوب تأویل و توجیهه محتاج اولور اما حال
مذکور حال نبوتك غیریدر زیرا بو حالت نبی علیه
الصلوة والسلامه نومده و یقظه ده مستمر ایدی
زیرا آنلرك روح مهذبلری جزئیات حواس ایله
مشغول دکل ایدی عالم غیبه توجهلری غالب ایدی
نوم و یقظه تفاوت ایتمز ایدی سائر انبیاده دخی

بویله در

بویله در اما عوام الناسده امر بر عکسدر زیرا
آنلرك شهادته وصور جزئیاته توجهلری غالبدر نته
که مشائخ عظام و حکماء الهیون کتب ورسائلده
ذکر ایتمشلردر که چون نفس ناطقه فضائل قدسیه
وکمالات روحانیه ایله قوت بولوب قوای بدنیه نك
سلطنتی تقلیل طعام وشراب ایله ضعیف اولسه احیانا
کدورات بدندن متخلص اولوب علم اقدسه مشرف اولور
پس اکا انوار حق اشراق ایدوب عالم مثالده و لوح
محفوظده مرتسم اولان امور ماضیه وحوادث
آتیه دن مغیبات کونیه یه نومده و یقظه سنده
متلقی اولور مثلا مرآت مجلی کبی که مقابله سنده اولان
نقوش وصوردن اکا منعکس اولور بو مقوله
حالدن کشف دیو تعبیر ایدرلر بعض مشائخ بویوردلر
که نور علم قبیلندندر وصور عقلیه دن دکلدر بلکه
بر شعاع قدسیدر که نفس متألهه متجلی اولوب
شهودی شهوری بصردن اتم اولور بو نورك اکسیر
علم وقدرتدر دیرلر بونك سببیله علوم مستحیله

اسان ونمایان اولوب موجودات عناصر امر ونهیینه
اقبال واذعان اوزره اولور مرتبهٔ کمّل انبیا و
اولیاده مسئله نه مقوله کمسنه‌نك واقعه‌سی
درست اولور ونه مقوله کمسنه‌نك اولماز جواب رسول
الله علیه الصلوة والسلام بیورر که اصدقکم حدیثاً
اصدقکم رؤیا یعنی سزدن هر قنغیکوزك سوزی
زیاده درست اوله رؤیاسی دخی زیاده راست اولور
نته که خواب ائمهٔ پاك دل وقاضیان عادل و
عالمان عامل وآزادگان پارسا وبندگان مطیع
کبی اما شونلر که اهل خلقتده ناقص اولهلر یاخود
دروغ وهزل قلبنه غالب ولا انلرك دوشلری
درست اولماز خادملر کبی که ناقصلردر وشاعرلر
کبی که انلرك مبنای کلامی مکر دروغدر ومخنثلر کبی
که اصل خلقتده ناقصلردر وکدالر کبی که اکثری
اندیشه‌لر تصورات باطلدر وخواب زرّاقان
ومقامران کبی وخواب کودکان ده اختلاف اولنه
وخواب زنان ما دون مرداندر وکفرك وجنبك

وحیضنك

وحیضنك خوابه نقصانی بوقدر بشریته کامل اولیجق
وخواب مست دخی درست دکلدر دیمشلر اما رؤیای خیرك
فائده‌سی نجه ظهور ایدر ورؤیای شرك اثری نیچه ایریشیر کنه
حکمت بودر که حق سبحانه وتعالی عبادینه لطف وشفقت
ایدوب خواب فرشته‌لرینه بیورر که هر کسنه که
امور خیردن قوللرینه اصابت ایشه کرکدر مقدما
آکاه ایدلر که توقع خیر ایله منبسط وشادمان
اوله اما هر کسنه که شرور اموردن اصابت ایشه
کرکدر اصابتی قریب اولدغی حینده آکاه ایدرلر که
بیم توقع ایله دردناك اولور عیشی منغّص اولمیه
اما کسان عوامده رؤیای خیر کج واقع اولور
ورؤیای شر تیز واقع اولور دیدکلری خطادر
زیرا الامور مرهونة باوقاتها در وقتدن بر آن
تفاوت ایتمز الله اعلم مسئله اعتبار تعبیر خواب
قاچ شیئله مختلف اولور جواب اشیاء ستّه
ایله مختلف اولور اختلاف لغات واختلاف ادیان
واختلاف صناعت واختلاف زمان واختلاف مکان

واختلاف احوال اما اختلاف لغات مثلا پارسی زبان
اولان دوشنده ایوا کورسه کاری بر اوله زیرا
فارسیده ایوانك آدی به در واکر عربی زبان کورسه
سفر عظیمه دلیلدر زیرا عربیده ایوا سفر جل در قال
رسول الله صلى الله عليه وسلم رأيت ذات
ليلة فيما يرى النائم كانا فى دار عقبة بن رافع
فاتينا برطب ابن طاب فاولتها الرفعة لنا فى الدنيا
والعاقبة فى الآخرة وان ديننا قد طاب حديث
مشارالیهده رسول الله علیه الصلوة والسلام بیوردیکه
بر کیجه واقعه‌مده کاننه بز عقبة بن رافع اونده ایدك
ابن طاب خرما سندن خرما کتوردیلر رطب ابن
طاب بر نوع رطبدرکه اضافت اولندیغی شخص
اهل مدینه دندر پس بو مقامده رسول الله صلى
الله علیه وسلم تغییر حروف کلماتدن و دلالت اشتقاقدن
اخذ ایتدی مثلا عقبه دن حسن عاقبت ورافعدن
رفعت وابن طابدن طیب و کمال دین اخذ ایتدی اما
اختلاف ادیان مثلا اکر جهود دوشنده کندوی

کوشت

کوشت اشتر یر کورسه حرام و مکروه رزق النه
کیرر زیرا دوه نك اتی دین یهودده حرامدر واکر
سائر اهل ملت کورسه رزق حلال بوله زیرا لحم
اشتر سائر ادیانده حلالدر اما اختلاف صنعت
مثلا کوزهد شمشیر و نیزه کورسه کاوی تباه اولا
واکر جندی کورسه حالی منتظم اولا اما اختلاف
زمان مثلا تابستانده کورك کیسه یا آتشه قرین
اولمش کورسه رنجه مبتلا اوله نوع مضایقه
چکه اکر زمستانده کورسه رنجی دفع اوله و اضطرابدن
بر طرف اوله اما اختلاف مکان مثلا دوشنده کندویی
بازارده برهنه کورسه فضاحته اوغرایه اکر حمامده
کورسه غمی کیده اما اختلاف احوال مثلا بر کمسه
کورسه که کوهه چیقر اکر هنوز بالای کوهه چقمدیسه
رنج و زحمت یتشه اکر بالای کوهه ایریشدیسه
اولوغه یتشه اما زحمتله وکاه اولورکه بر واقعه
دن امور کثیره ایله تعبیر ایدرلر و جمله سی واقع اولور
حکایت بر کمسه واقعه سنده کوردکه ذکرینی و خایه سنی

قطع ایدرلر بر نیچه معبّر ایدرکه بو کشینک آب دوی
دوکیلور یعنی فصاحت اولنور بر بیسی ایدرکه فرزندی
اولماز بر بیسی ایدرکه ذکری قطع اولنور بر بیسی
ایدرکه مالی اوچندر هلاک اولور بر بیسی ایدر نفس
الأمرده قصب وخایه سنی قطع ایدرلر بیس اولکمسه
بر تهمتله خاتوننه طلاق ویروب سفره کیدر دخی
وفرزندندن جدا اولور ودریاده یا دستخله کموسی
شکست اولور بر نوع ماهی وآردرکه اکا کوسج
دیرلر اول کشینک ذکرنی وخایه سنی قوپاردلر
نیچه جملت ایله هلاک اولور العهدة علی الراوی
نظم عالم رؤیادر ای غافل حقیقتده جهان
لیک بو رؤیا بزه بر عبرت نایابدر ۰ کرچه هب
اشیا معبّر در لسان حال الله ۰ خواب غفلت بزده بر تعبیر
اولنمز خوابدر علم رقیه وافسون وطب معلوم
اوله که علم رقی وافسون علم مکنون ودر مخزون
دوکلی روزکارده درکار وجمیع ملکده ستوده
ونامدار شهرهٔ آفاق ومقبول علی الاطلاق

واتفاق

واتفاق زهاد وعباد وصومعه داران وحکماء
زمان بو علمه معتقد ومعتمدلردر شهرتی طب روحانی
دیمکله دردر حکایت جالینوس حکیم بر بیمارک نیچه روزکار
علاج ایدوب افاقت بولمادی جالینوسه دیدیلر که
فلان صومعه ده بر زاهد وار در بیماری انک بر نفسنه
اوقودلر فورا صحت بولور بر دخی بیماری دیمزی اول زاهد
پرهیزکاردن ایلدیلر می جالینوس ایتدی النتك
فان طبنا الی اصحاب الهیا کل کطب اصحاب الطرقات
الی طبنا یعنی بزم طبمز اصحاب صومعه طبی قاتنده
همراه دارلر طبی کبی درکه بزم طبمز قاتنده الی عند
معناسنه دردر علم عزائم دخی بوکا ملحقدر وامام
رازینک سرّ مکتوم آدلو کتابی بو فنده نافعدر
وسائر کتب ورسائلنه طالب اولان واصل اولور
نعم یعنی ظاهردر وعلم مزبور شریعت مصطفاده
روادر عائشه رضی الله تعالی عنها روایت
ایدرکه رسول الله علیه السلام حضرتلرینه رقیدن
سؤال اولنوب بیوردیلر که لا بأس در اکر کتاب

دن

اللهدن اولورسه وبیورر که لا رقیة الا من ثلث
من النظرة والحمی واللدغه یعنی علة مشکله که
محتاج افسون اوله علل مذکوره در ونته کم بیورر
لا هم الا هم الدین ولا وجع الا وجع العین و
رقیه دیو افسون کلماتی اوقیوب وطبایع حروفله
متکیف اولن نفسنی چیقروب سینه دن بیاز
اوزرینه اوفورمکه دیرلر که مؤثر اولوب شفا
بولور وکاغده کلماتی یازوب بیماره بند ایتمکده خ
استعمال اولنور بعضلر تاثیری من عند الله در
حکمتی نامعلومدر دیمشلر اما حروف ابجون طبایع
مخالفه اثبات ایدنلر امراض حاره یه حروف بارده
وامراض بارده یه حروف حاره ایله رقیه ایدرلر العلم
عند الله تعالی قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
ضع یدک علی الذی یألم من جسدک وقل بسم الله
ثلثا وقل سبع مرات اعوذ بالله بعزته وقدرته
من شر ما اجد واحاذر. وحدیثک راویسی عثمان
بن ابی العاص در وحدیث آنک حقنده وارد در

خطا

خطا اکا درمشا رقده مذکوردر مسئله مذکور
اولان تعویذ وافسونک تاثیرنه حکمت ندر الجواب
افسون ایکی قسمدر قسم اول اولدر که آنده اسم الله
اوله کرک فارسی وکرک عربی قسم ثانی اولدر که
انده اسم الله اولمیه اولدخی ایکی قسمدر بر قسمی
مفهوم بر قسمی غیر مفهوم اما اول قسم که اسم الله در
دعوات مأثوره حکمنده در هر که صفای دل و
صدق نیت ایله وحسن ظن ایله توسل ایلیه البته
کار کر اولور نته که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
بیورر لا بأس بالرقی اذا کان من کتاب الله عز وجل
اما شول افسونلر که آنده اسم الله اولمیه وبو جمله ایله
مؤثر اوله دیمشلر که آنک تاثیری حسن ظن وقوت
وهم وصدق همت واخلاص نیت ایله در روایت
اولنور که هندولردن بر طائفه وار در که آنلرده
اصحاب وهم دیرلر اکثر رقی وافسون آنلردن شایع در
وآنلر بو افسونلر غیبت حواسی حالتنده ارواح
جنیاندن اخذ ایتمشلر در دیرلر وبعض علما خوابده

اوکرنمشلردر دیمشلر بو معنی امر ممکندر حضرت
صاحب الیوا قیتدن بیوردرکه بو حالت بکا واقع اولمشدر
که بر شب شهر ششترده عالم خوابده کوردم که
برخستەنك بالینی اوزنده بو دعاء معروفی اوقودم
که اسأل الله العظیم رب العرش العظیم ان
یشفیك • و بر شخص بکا متصل دیرایدیکه بو کلماتی
دخی قرائت ایله • زری • زری • زری • زهط • رهط •
رهط • و دخی کوردم برکمسنه بکا دیرایدیکه افسون
ما بودر • ولقد کرمنا بنی آدم الآیة • و دخی کوردم
که اکر برکمسنه دیلسه که الله تعالی اکا یسر ویره کرکدر
که بو کیجه ایکی رکعت نماز قیله اخشام نمازی ایله
یتسو نمازی ما بیننده و هر رکعتده سورهٔ مریمی
اوقیه دیدی اول کیجه شب ادینه ایدی منتصف ماه
رجبده و دخی برجماعت دیدیلرکه بو افسونلرك
تأثیرلری جواهر کلماتدن و خواص تالیفدندر حروفلردر
خواص و فوائد ایدکی مثلا هر افسونك که آنده کلمات
کفر و فحشیات اوله محض جادولقدر مؤثر اولماز

الا پلیدلردن زیرا آنلرك استعانتی شیاطیندن
اولورنا شایسته افعالله آنلره تقرب کسب ایده
ما بینلرنده مشاکلت اولورنته که الله تعالی بیوردر
وان الشیاطین لیوحون الی اولیائهم • بو مقوله
افسون کفردر فاعلنه تجدید ایمان لازم کلور
قنغی حرز صحیح و مجربدرکه هرکیم آنی اوقیه و یا کتوره
جنکده مضرت دشمندن امین و جمیع اوقاتده مظفر
اوله الجواب سید امام مرتضی کتاب الاحراز و
الرقی ده یازر اول زمانکه دشمن مقاتل سکا مقابل
اوله بو آیتی اوقیه سن ولقد مننا علیك مرة اخری
الی قوله تعالی وفتناك فتونا • بعده کم من فئة
قلیلة غلبت الی قوله تعالی الکافرین • بعده
کتب الله لأغلبن انا ورسلی ان الله قوی عزیز •
سیهزم الجمع و یولون الدبر • شاهت الوجوه •
حمعسق لا ینصرون • و ابو العباس مستغفری کتاب
دعوات ده علی ابن ابی طالبدن اسناد درستله ذکر
ایدرکه بر جهود عهد رسول الله ده مسلمان اولوب

بعده برزدین کا غذا وزرنده بو اسماء الٰهی کتوب
دیدیکه یا رسول الله بو اسمایی موسی وهرون
کتوردیکی هر کیم بو اسماء الٰهی کتوره دیودن ودشمن‌دن
وسارقدن وسائر وحوش وحیواناتدن امین اوله
مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم بیوردی حسن
وحسین کتوردیلر که کلمک بودر آهیا اذونا
شوماغ مالخ ملخی هملوضیم شواهیا شراهیا
اذونای ابن عقده که راوی حدیثدر ایدر قرق
یل بونک طلبنده ایدم آخر بولمدم چون قرامطه لعنهم
الله کوفه‌یی غارت اتدیلر بو تعویذی مسلمانلره دیردم
هر کیم درسر اینده اوبخته فیکلدی اول سرایده دشمن
داخل اولمدی محمد بن عباسه بیوررکه پدرم علی بن
ابی طالبک مقدم جیشنده اولور ایدم هر نجنکه
بو اسمایی اوقوردم کوردم الا که خیر مسئله
افسون نه که مجرب وله ندروکا نافع احادیثدن
ندر جواب انس رضی الله عنه روایت ایدر بر کون
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بر حاتون مجرسنه

وارب

وارب محموم کوردی بو دعائی تعلیم اتدی خلاص بولدی اللهم
ارحم جلدی الرقیق وعظمی الدقیق من شدة الحریق
یا ام ملدم ان کنت امنت بالله العظیم لا تصدعی الرأس
ولا تنتشری الفم شیخ ابو اسحق بن شهریار ک مجربتندندر
بو کلمات اوچ بادام کاغده یازیب محموم اولان اوچ کون
هر صباح معده‌سی خالی ایکن یودرت کلمه بودر بسم الله
الرحمن الرحیم لا اله الا الله ذو العرش والکبریاء والنور
بعضلر اسکی مزبور اوزره انجیلدن بو کلماتی یازمشلر
سمطیع مهلهلا افسون چشم یعنی نظر دکمش کمسیه
افسون بودر اعوذ برب عبس عابس وحجر یابس
وماء قارس وجلد رقیق ومن عاین العین رددت
العین الی العائن وعلی احب الناس علیه فی کبده و
کلیتیه ماء دقیق ولحم شقیق وعظم رقیق فیما یلیق
لا تدرکه الابصار وهو یدرک الابصار وهو اللطیف
الخبیر قد جاءکم بصائر من ربکم فمن ابصر فلنفسه
ومن عمی فعلیها هل تری من فطور ثم ارجع البصر
کرتین ینقلب الیک البصر خاسئا وهو حسیر

٩٢

وان يكاد الذين كفروا آخر سورہ يه وارنجه پس بو
جمله‌يی اوقويوب اوفوره ياخود صول بازوسنه بغليه
حکايت مأمون خليفه باش اغريسنه مبتلا ايدی
اطبا معالجه دن عاجز اولوب آخر قيصر بر کلاه
کوندردی که هرکيم کيسه دردسی ساکن اولوردی
دهر آلودا اولمق احتمالی ويروب مقدما بر غلام
سباهه کيورديلر دردسی وارايدی فی الحال ساکن
اولدی بعده خليفه دخی کيوب خلاص اولدی علمای زمان
حکمتندن حيران اولوب آخر بوقلاوب بو کلاهك درت
جانبنده درت رقعه بولديلر کاتبی بو ايدی بسم الله
الرحمن الرحيم کم من نعمة من الله علی عبد شاکر وغير شاکر
فی عرق ساکن وغير ساکن حم عسق وله ما سکن
فی الليل والنهار وهو السميع العليم بعده قاصد
قيصردن کيفيت کلاهی صورديلر مکر اساری
منقولدن بر اسيرك کلاهی ايمش بو کلاه سببی
ايله کلمه نورنا رب ازادا اولمش حق سبحانه وتعالی
اسبابا لطيفه وطرق احسانته حد وعد يوقدر

لمنشئه

لمنشئه افنان باغ فضلکه ای واهب العطا •
جن بله سعيله ابن فزمرد ذوفنون • چون قلمی اثر
نفس لطف ورحمتك • خلقك مجرب تجارب افسانه وفسون •
علم طب دخی بو علم بوکا ملحقدر تعريفه علم طب
بر علمدر که آنده بدن انساندن بحث اولنور صحت
ومرض حيثيتی حفظ صحت وازالهٔ مرض جهتی ايچون
موضوعی بدن انسانيدر کتب مختصره سندن موجز
وکفايه وتحفة المحب متوسطه دن مختار ابن هبل ومائة
مسيحی وشافی ابن قوم مبسوطه دن کامل الصناعة
ملکی تذکرهٔ سعديه قانون ابو علی کتب نافعه دن
قانون حاجی پاشا موجز سديدی ونفيسی وشروح
قانون خصوصا شرح علامهٔ شيرازی وغيرها
وخبرده واردر که العلم علمان علم الابدان ثم علم
الاديان واسامة بن شريك روايت ايدرکه رسول
الله صلی الله عليه وسلم بيوردرکه تداووا فان الذی انزل
الداء انزل الدواء • سؤال اولنورکه دوا قدره مانع
اولنورمی جواب ويرديکه هو من القدر يعنی دوا دخی

قضاء اللهدندر حکایت برکون امیر المؤمنین هرون
اوکنده علماء دین حاضر ایکن بختیشوع طبیب
سؤال ایلدی دیدیکه هیچ سزلرک کتاب وحدیث پیغمبرده
طب مذکور واردر علمادن بریسی جواب ویروب
دیدیکه بلی واردر قال الله تعالی تبارك کلوا واشربوا
ولا تسرفوا وحدیث پیغمبردرکه المعدة بیت
الداء والحمية رأس كل الدواء اعط بدنا ما اعتاده
بختیشوع بر ساعت مترقب اولوب دیدیکه
فارغ کتابکم ولا رسولکم لجالینوس طبا که
اجماع اطبادر علت بدنده فلان فضلات طعامدن
حاصل اولور مسئله حالات مردم بیمارلقده
ونه درسه لکن قاچدر جواب حالات مردم
اوچدر حالت صحت وحالت علت وحالت متوسطه که
نه صحت ونه بیماری وعلم طب بو اوچ حالاتی شاملدر
حالت صحتده طب حفظ صحتدر امور مناسبه ایله
نتکه حضرت رسول الله علیه الصلوة والسلام
بیوردر اعط بدنا ما اعتاده حالت علت ایله نتکم

حضرت پیغمبر بیوردر واتبع السيئة الحسنة تمحها
اما حالت متوسطه که نه صحت خالص ونه صافی علتدر
حالت بیرکی وخسته لقدن افاقت فی الجمله بولندیغی
زمان کبی که کمال برء اولمیه بو مقوله زماندن طرفین
ممکن اولدیغیجه رعایت اولنور کرک مسئله منشأ
علل بدن انساندن قنغی عضودر الجواب جمیع علتلرک
منشأی معده‌در نتکم رسول الله صلی الله علیه
وسلم بیوردر المعدة حوض البدن والعروق الیها
واردة فاذا صحت المعدة صدرت العروق بالصحة
فاذا سقمت صدرت العروق بالسقم الحدیث یعنی
معده بدنک حوضیدر عروق اکا داخلدر اکر معده
صحیح اولورسه عروق دخی اطرافه بدنه صحت ایصال
ایدر اکر سقیم اولورسه سقامت سرایت ایتدرر
علی بن موسی رضا رضی الله تعالی عنه مامون خلیفه‌یه
ارسال ایتدیکی فصلک معناسی بودر که ذکر اولنور
خدای متعال وآفریننده بی مثال وجود انسانی بر
پادشاه با ملك ومال مثالنده قلدی مثلا دل

پادشاهدرکه القلب امیر الجسد واطراف تن ولایت
وممالکدر عروق غلامعلردرکه اطراف ممالکه پرشان
قلنوب هربری برخدمته نهجانددر والکل اعوان
وانصاردرکه منافعی ومراداتی جلب ایدوب مضرتی
ومنافریی منع ودفع ایدرلر وپایکر مرکبلریدرکه
دیدکلر منزله کذر ایدرلر وکوزلری چراغیدرکه
اسندکلرینه انکله نظر ایدرلر وکوشلری صاحب
خبرلریدرکه الجیلک وجاسوسلق ایدرلر ودیللری
ترجمانلریدر وغم وشادی عذاب وثوابلریدر
محل غم طحال یعنی طلاقدر ومحل شادی کلیتیندر
یعنی بوکرکلریدر بعض طحال ایله کلیتیندن زبر
طمروآردرکه روی انسانه پیوسته دربیت
سرخ اولسه کر نشان شادی. زرد اولسه نشان
حزن واندوه. ومعدهٔ آنک کشت زاریدرکه
آندن حاصل اولان غله‌دن ارزاق عمال ورعیت
واصل اولور مادامکه زمین معده عمارت اوله
ربیع بسیار وکار کشت بیشمار اولوب اداء عمال

وارزاق

وارزاق عالیا پیوسته واصل اولوب جمله آسوده
حال کندوکارلرینه توجه واشتغال اوزره اولور
واطراف ولایت عمارت اولور اما زمین تباه اولیجق
غلبهٔ یبوست وکثرت رطوبتله اکیلن تخم بوسیده
اولوب بتمز وعمال ورعیته غدالری یتمزدو کلیسی
سست کار وعمل ماندهٔ اولورلر اطراف ولایتده
خراب وبیان اولور بو جمله‌دن حصه بو اولدیکه
زمین معده رعایت اولنوب عمارت اولنمق کرک
استعمال طب ایله فائده بعض طائفه دیلرکه ماسنده
غدا اولور قال الله تعالی وجعلنا من الماء کل شیء
حی بعضلر دیدیلرکه مزوجه غدا مزوجه مرطبدر
یعنی جوهر اصلیسنده غدائیتی حسبیله مرطبدر
عائشه‌دن روایتدر رضی الله تعالی عنها ایدر
بن قتی بیما رایدم اهلم بنی طعام وشرابدن منع
ایدرلردی بر کیجه تشنه لک غالب اولوب فرصت
بولوب الومه مطره آب کردی بر مقدار دفع اضطرار
قلدم فرأیت الصحة منها فی نفسی فلا تحرموا مرضا.

کم شیئا یعنی تشنه ومریضلر یکزی منع ایتمك
وآرزولرینه مانع اولمك کاه اولور طبیعت مراده
واصل اولمغله فرصت وقوت بولوب مرضی دفع
ایدر باذن الله سبحانه وتعالی فائده رسول الله
صلی الله علیه وسلم بیوردی لا تغتسلوا بالماء
المشمس فانه یورث البرص • یعنی کونشده دوران
صوئله اغتسال ایتمکوزکه برص حاصل اولور
دیمشلرکه بو حکم حجازه مخصوصدر زیرا حجازده
شدت حر بر مرتبه ده اولورکه نحاس وقلاعی اریدر
رسول اللهك ماء مشمس ایله غسل ایلمك دیدکی
باقردن وتوجدن اولان اوانیدن اجزاء صغیره
منحل اولورکه رؤیته قابل اولمز صوئله آمیخته
اولوب حین اغتسالده مسامات مفتوح ایکن
عقد وسد اولور مسامات عقد اولیجق سطح جلد
یابس اولور نجار جلدك آلتنده مختقن اولور
یس رطوبت غلیظه اولوب برص پیدا اولور
اما بو مقوله نك علتی نا معلومدر خاصیتیدر

دینلشو

عشاق دفع خفقان قلوب فی الجمله قرار وسکینت
بولور لمنشیه قال اندم ایدی مصحف حسنکدن کلدی
لا • بلدمکه عشقك انسه کرك نفی ما سواء • هیچ
بویله بر مرادلی وار عاشق اوله نك • یارك بیننده
اولمیه اغیار بدلقا • وقلوب اهل حروب آشفته و
پریشان ایکن اطمئنان وقوت حاصل ایدر وآزنا
مجازات واصحاب حاجات مصالح مهماته توجه تام
وخلوص نیت قلمغه سبب اولور منافع کثیره سی
واردر اما رجز وعرافت وطیره وکهانت وازلام
جاهلیت جمله سی شرعده حرامدر مسئله کهانت
ایله عرافت ما بیننده فرق ندر جواب کهانت
برقاچ نوعدر جمله دن بریسی اولدرکه مثلا دیدیکی
دانه طاش الورلر وهر برینه نشانلر ایدرلر
وهر برینه اسمی وضع ایدرلر بعده اوجنده حرکت
ایتدررلر وبعض کلمات سویلریلر و اوجنی آچوب
اول طاشلرك وضعندن وشکلندن خیر وشر
حکم ایدرلر وبو صنیعته طرقده دیرلر نتکه اعشی

دیمشدرکه ذکر اولنور شعر لعمرك ما یدری الطوارق بالحصی ولا زاجرات الطیر ما الله صانع اما عرافت بودرکه بعض براق سنسنه لرن نظر ایدرلر وصوئله طلوقلرجه وقرص آفتابه وجه بللوره نظر ایدرلر وآنده جنیلر بره خبر ویررلر وظاهر اولور مغیبات سویلردیرلر حکایت عراف یمامه کونه یه کلدکده برزن عرافه اوکنه کلوب ایتدی بردختروم وآردر شکمنده بر علت ظاهر اولوب منتفخ اولدی دیدی عراف یمامه یه اوقوب امر ایتدی لکن ایله صو کتوردیلر زن صویه نظر ایتدی وعراف یمامه اوقیوب اوفوردی درحال زنه تغیر کلدی عراف نه کوردك دیدی زن ایتدی بسرم قرزقرنداشم ایله مجامعت ایدر عراف ایتدی حال بویله در تجسس ایتدیلر واقع چقدی ویو حدیث فاش اولوب اغلانه سیاست ایتدیلر

مسئله اختلاج نه دیرلر وکیفه نظر ایتمك نیجه در

جواب اختلاج آدمك بعضی اعضاسنك حرکتندن بعضی حوادث ظهورنه استدلال ایتمکدر مثلا هر عضوکه

صول طرفدن حرکت ایدر دلیل خیردر زیرا قلب انسانی که اشرف اعضادر صول طرفنده در دیرلر وکتب اختلاج سکری نامه دیرلرمیان خلقده مشهوردر و منداولدر بعضلر ذوالقرنینه وبعضلر دانیاله نسبت ایدرلر اما دلیل نقلی یه اسنادی ونه حجت عقلیه یه اعتمادی واردر مجرد زبان عوامده برسوزدر مجنون عامری اذا طنت الاذنان قلت ذکرتنی وان خلجت عینی رجوت التلاقیا اما شانه کوسفنده نظر ایدنلر آنده خطوط مختلفه بولورلر رنکارنك ودیرلرکه خط سرخ قان دوکلکه اشارتدر وخط سیاه تنکلکه وقحطه اشارتدر وبونکر دخی وهمیاتدر وخط زرد خستهلغه وسبز وسعته واوجزلغه اشارتدر احکام منجمان کبی قال الله تعالی عالم الغیب فلا یظهر علی غیبه احدا

مسئله قیافت وفراست وعیافت وزجر وطیره ندر

جواب قیافت صحیحدر امام شافعی رحمه الله ایدر باب اشباهده حکم قائفه اعتماد ایتمشدر اما

شرط بودر که قائفه بنی مدلج طائفه سندن اوله
کرکدر و اسلوبی بودر که قائف اولان اتکوبی
فرزندنك استخوان پهلوسنه وضع ایدر بعده
برلمس ایدر و مقدارلرینی بیلور همچنان پدرینك
دخی استخوانن لمس ایدر اکر اوضاعنده تفاوت
وار ایسه نسبنه حکم ایلمز و اکر برابر ایسه
نسبنه حکم ایلر اما امام شافعی قول قائفه اولا
زمانده اعتماد ایدر که کارآزموده اوله بچه کره
معلوم النسب اولانلرده تجربه ایتمش اوله اما
فراست دخی در سندر رسول الله علیه الصلوة والسلام
بیورر اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله و معنای
فراست ظواهر خلقتدن و الواندن معانی باطنه یه
استدلال ایتمکدر نتکه دیمشلردر موی نرم یعنی
یومشق صاچ بددللکه و بدخولغنه دلیلدر و موی
درشت یعنی ایری صاچ دلاورلکه و شجاعته دلیل
در و بیوك کوزلولك مکر و حیله یه و اوغریلغه دلیل
در و کوچك کوزلولك بی حجاب اولمغه دلیل در

بوفنن

بوفنن کتابلر تألیف اولنمشدر اما بو علم غلام و کنیزك
صاتون آلمقده مهم در اکابر لازمدر حکایت
امام شافعی و امام محمد رحمهما الله برکون مسجد حرامده
اوتورمشلر ایدی بر شخص کلدی محمد بن حسن ایتدی
اتفرس انه نجار شافعی ایتدی اتفرس انه حداد شخص
مزبوره سؤال ایتدیلر دیدیکه پیشه اول حدادلغ
ایدی الآن نجارم دیدی اما زجر و طیره جمله سی
واحددر دفتار وحوش و آواز مرغان ایله بعض
حوادثك وقوعنه استدلال ایتمکدر مثلا سفره
باشکان چقلسه اکر وحشی صاغ جانبندن کلورسه
سانح دیرلر مبارك طوترلر صولدن کلورسه
بارح دیرلر شوم طوترلر و کیدن کلورسه نطیح دیرلر
آردن کلورسه قعید دیرلر نشان ادبار طوترلر
و دخی دیرلر که اکر آواز کلاغ ایکیش ایکیش اولسه
شوم اولور و چراوچرا اولسه مبارك اولور و جهی
بودر که وصول منفعت و مضرت خیر و شردر و کلمهٔ
خیر لسان فارسیده و عربیده ایکی حرف اوزره در

نیك وبدكه بس خیره موافق اولان عدده خیر دیدیلر
شره موافق اولنه شر دیدیلر واكر كلاغ درخت
سبز اوزرنه قونسه خیردر ودرخت خشك اوزرن
قونسه شردر دیرلر بو جمله احوال فاء اجلاف عربدندر
اصل شرعیسی یوقدر الا انما طائرهم عند الله حضرت
علی حین دعاده بویوردی ایدی اللهم لا طیر الا طیرك
ولا خیر الا خیرك ولا اله غیرك وآواز كلاغ ایشتسه
دیردی لا شر ولا خیر وانما انت طیر اما فال ایله طیره نك
فرقی بودر كه فال خیرده استعمال اولنور فقط
اما طیره خیرده وشرده مستعملدر حضرت رسول الله
علیه الصلوة والسلام بیوردر لا طیرة ولكن
نعم الشیء الفال وفالده علم غیبه سبب اولدوغیچون
مدح ایتمشدر اما طیره سوء ظنی مشعردر
الله سوء ظن كفردر قال الله تعالی ولا تیأسوا
من روح الله انه لا ییأس من روح الله الا القوم الكافرون الآیة
خاصیتنا مجهول السبب اولان نسنه یه خاصیت
دیرلر حیواندن وانساندن ونباتدن وحجرده اولور

مثلا

مثلا دوه قوشی یمرده سنك قبوغی پاره لرین برصحن
ایچنه قوسه لر ومركه آمیخته اتسه لر جنبش وحركت
ایدر حكایت محمد قزوینی عجایب المخلوقاتده ایدر
آوان سیاحتمده بركمسه كوردم اوستنه اشخاص
جمع اولمش حل ضمائر ایلر وهر نه كه سویلسه بونلرك
ضمیرنه موافق سویلر هر بریسی منسلی اولورلر توقف
ایتدم اولكدی یاننه واردم تضرع ایتدم سكا خدمت
ایدیم بنی بو علمدن بهره ور ایله امتناع ایتدی
تا اول مرتبه یه دكلو كه المدن عاجز اولدی آخر بكا ایمان
غلاظ ایله یمین ایلدی ایتدی بن بر شخص نادانم
علومدن بهره م یوقدر اما بلا رویه هر كلمات كه سویلرم
بونلرك ضمیرلرنه موافق اولور الله تعالی بكا بو خاصیتی
ویرمشدر نیجه روزكاردركه جهت معاشم بودر دیدی
صنع یزدانه حیران قالدم خاصیت نبات مثلا
عود الصلیب مصروعك بوینینه آصلسه صرع
واقع اولمیه اما خاصیت حجر مقناطیسك جذب
آهن ایتمه سی كبی ویاقوت كوتوردیكی صاعقه اورمدغی

كبى حكايت بر كون حضرت موسى وهرون عليهما السلام
بر كوهدن كيدركن كافرلر كندولره قصد ايدرلر حق
سبحانه وتعالى بو خاصيتى اول كوهك احجارينه عطا
قيلوب كفارك سلاحلرينى قيار كبى دكفا منجر اولوب
موسى وهرون الرندن سالم اولدلر وبو جمله
عجائب اشياده دلائل توحيد خدا جل وعلا واردر
واصحاب طبائعه ردحاصلدر زيرا انلر خاصيته
منكرلردر اما بعض اسامى ايله تفأل ايتمك منقولدر رسول
الله مدينه يه هجرت ايدر اولدقده كلثوم خانه سنه
كلوب نزول ايتدى كلثوم كندو غلامنه يا سالم يا يسار
ديو خطاب ايتدى پيغمبر عليه السلام سلمت لنا الدار
في يسر ديو بيوردى وحديبيه ده بر كمسنه اسمن صوردى اول
كمسنه ايتدى سهيل پيغمبر عليه السلام ايتدى تسهل
الامر لكم ونته كم شاعر ديمشدر شعر سميت
يحيى ليحيى تفالا ولم ادر ان الفال فيه يفيل مشتق
من فيل يفال الفال رأيه اى اخطأ وضعف كذا في
القاموس • واشتقاق نام حيوانات تفأل

اندكلرى

اندكلرى شاعرك قولنده مذكوردر شعر
قالوا اتى غنم فقلت غنيمة • وقالوا حمام قلت حم لقاؤها
وقالوا تغنى هدهد فوق بانة • فقلت بانى وبان شفاؤها •
اما فتح مصحف ايله فال ايتمك بعض قوم قاتنده جائز
دكلدر زيرا الله تعالى نك دوكلى قولى حق وصدقدر
انه لقول فصل وما هو بالهزل پس خوف ايدرلر كه آيت عذاب
كله وواقع اوله اما جائز كورنلر ديديلر كه طهارتله
بنت ايدوب مصحف آچه صاغ طرفندن يدنجى سطرى
دكلو عد ايليه ويدنجى سطرى اوقيه بعده مصحفك
بو قاروجانبنه يدى ورق آچه وصول طرفدن يدنجى
سطرى اوقيه بعده فال اولندن آشغه جانبنه
يدى كاغد چويروب جانبندن يدنجى سطرى اوقيه
هر نه كلورسه حقيقت بيله قال الله سبحانه وتعالى
هذا كتابنا ينطق عليكم بالحق اما اكر بسم الله الرحمن
الرحيم كلورسه فال ك يمن وسعادتنده هيچ
شك اولمنه بردخى فال بسم الله مبارككنه كتابى
ختم ايتدك واشتقاق نام رحمن ورحيمدن فال

رحمت طوندوق حق سبحانه وتعالیه حسن ظنم واردر
که قالمز درشت قلوب بزی حمایتنده وکنف
رحمتنده آسوده قیله که بیوردر وسعت رحمتی
کل شیء نکتهٔ سر دهانك
فتح ایلر قال یوق • سویلنور اما بلك وصفنده
قیل وقال چوق • قاشکه بکزر بیلمزنه فلك دورنده
قوس • کرپکك کبی کوزنمز برقضا رفتار اوق • پس
بو فرح قلب وصفای خاطر ایله بشیر وشاذان
حکایه سنه شروع ایدلم که حلوا آخر الطعام
اولدوغی کبی بو حکایت شیرین دخی منتهای کلامم اوله •

حکایت بشیر وشاذان

افضل انام حضرت امام
غزالی رحمة الله علیه ایدر ذاکرجه بو قصه ضعیف
الاسناد وقلیل الاعتماد بولدم • اما چوق فوائد
موفوره ومسائل مشهوره یی محتوی در لابد نقلنی
جائز کوردم العهدة علی الراوی کرك مسموع کرك
موضع بر دخی نقل ایدلم اولنور که ملوك
پارسدن بر شهریارك بر وزیر هشیاری وار ایدی

نامنه

نامنه هرمز دیرلردی حکیم کامل وعاقل وصاحب دل
ایدی مدت عمرینك دوحهٔ وجود فایندن بر نهال نورس
حاصل وافنان امال وامانیندن بر میوهٔ انفس
ظاهر ایتمشیدی ذو فنون دوران • نام شریفنه دانشان
دیرلر ایدی زیرك وعاقل مکارم اخلاق قله مکرم •
وعلامهٔ علم وهنر ایله معلم محرم سریر افروز اقلیم
معانی • لطافت بخش کلزار بیانی • مه تابنده برج
معارف • شه فرخندهٔ ملك عوارف • اسنان
دربار منتظم ومتصل وسنن شریفی سبعه یه واصل
اولدقده قراءت سبعه ایله حفظ قرآنی حاصل ایدوب
اما اون بش یاشنه بلوغ وبلوغ عقل ایله چراغ
بشریتی فروغ بولدقده اکتساب انواع فضائل قلوب
هرفنده کامل اولدی ماه نو کبی کندکجه شهره شهر و
دیار وصیت فضیلتی نواحی آفاقه یتشوب عالم اکا
مشتاق دیدار اولدی شعر ابرق بدا من جانب
الطور لامع • ام ارتفعت عن وجه لیلی البراقع •
نعم اسفرت لیلی فصار بوجهها • انهار به نور

المحبة ساطع • ناگاه بر مقتضاء قضاء الله یدی
ارجعی الی ربك دعوتنه اجابت قیلدی • پسرك حالی
متغیر و نهال بالی منكسر اولدی • نوائب زمانه املاك
واسبابنه دست رس اولوب ناطق و صامت و متحرك
ثابت نسنه سی قالمدی • پادشاه وقت حالنه شفقت
و كمالنه حرمت ایدوب اكا تكلیف صدر وزارت
قیلدی مثنوی اگر قیمتی گوهری غم مدار • كه ضایع نگرداندش
روزگار • اگر ریزهٔ زر ز دندان گاز • بیفتد بشمعش
بجویند باز • هنر باید و فضل و كسب كمال • كه گه
آید و گه رود جاه و مال المنشئة جهانك كه دائم
اعتباری • سرورك اصلی یوق حزنك مداری • نه
اقبالینه اول شاد و مغرور • نه ادبارندن اول
غمگین و رنجور • المرء كیم عالمده اولدی مدغم سروری
عین غمدر سور ماتم • دیلرسك راحتی ترك ایت
هوایی • خدا بین اول گوزتمه ما سوایی • پسر اول
جهتدن كه حقارت قدر دنیایی و جلالت شان
عقبایی عقل مجرب ایله امتحان • و درای محاسب ایله

حسبان

حسبان و اذعان قلمش ایدی معرض بلكه متنفر اولدی
زیرا اگرچه سیم و زردن دست و دامانی تهی اما
علو همتی همیانی جواهر قناعتله پر اولوب كمال غنایه
منتهی ایدی كه دینلمشدر قطعه گرچه بریك قرص
جود در فقر قادر نیستم • دامن همت نیالایم بقرص
آفتاب • ور ز فرط تشنگی جان آیدم نزدیك لب
شرم باد از همتم گر خود ز دریا خواهم آب • خدمت
مخلوقدن ال بغلمغی سزا گورمیوب آخر بر شب سوادده
قالقوب اللیل اخفی للویل دیوب كربت غربت و شدت
فرقت اختیار اتدی رباعی آن راكه جا نیست همه شهر جای
اوست • درویش هر كجا كه شب آید سرای اوست •
مرد خدا بمشرق و مغرب غریب نیست • هر جا كه میرود همه ملك
خدای اوست • اول زمانده بغداد دار السلام كرسی
مملكت اسلام تختگاه خلفای دین و مستقر علمای اهل
یقین • رضوان الله تعالی علیهم اجمعین ایدی شاداز
دخی المنشئة شام غمكم كویكه جان ضعیفمی • قلدم
روانه عاشقه بغداد ایرقدكل • دیوب طریق سداد

صورت ماه نو کبی شهربشهر سرکردان • وکوی آفتاب
کبی کوبکو افتان وخیزان • روان اولوب عنایت حالت
ورثاثت سربال ایله بی رخت بازوبی مرکب وباز
چون ظاهر حلوانه یتشدی بر روایتده صحرای خافقینه
واصل اولدی کوردیکه بر غلام عربی منظور ذکی وغنی
نهال قدی ماه نو کبی تحصیل کمال کلام ایچون هلال
وتغیر ظاهری ثبات باطننه شکل اول کبی دال
اولوب صفرهٔ خدینی اشی آلتون اولدیغنه شاهدین
اولمش عنوان حالندن آثار صلاح پیدا وظاهر فعالیندن
اسرار فلاحی هویدا ایدی • کلوب جوان فارسی یه
طالب عجمی کبی عزت ایدوب لسان عربی ایله السلام
علیک یا شادان دیدی شعر قمر السماء وشمسها اجتمعا
بالسعد ما غابا وما طلعا • شادان متعجب اولوب
علیک السلام یا عبد الله بنم هنوز ناشنیده ایکن
نامی ندن بلدک ونشانمز نادیده ایکن شانمزدن
اکلدک دیدی • غلام عربی لسان بو العجبی ایله اغاز
تکلم ایدوب دیدی هنوز بو قول مطبوع سکا مسموع

اولدیمی

اولدیمی که حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم بیورر •
الارواح جنود مجندة فما تعارف منها ائتلف و
ما تناکر منها اختلف یعنی جانلر عسکر مجتمعه در
آنلرکه عالم ارواحده بری برینی بلدیلر عالم اشباحده
دخی صدق وائتلاف اوزره اولدیلر شادان بلدیکه
اول غلام مطلقا اولیاء خدادن وصمیم عرب عربادندر
پس دیدیکه روا دکلدر که سن بنم نامم بیله سن بن سنک
نامک بلمیم غلام عربی دیدیکه پدر ومادر وضع
اتدکی نامم بلمسک نه ضرر دخی آنده ضرر وشر • وضع
اتدکی نامم خود معلومکدر قال الله تبارک وتعالی
ان کل من فی السموات والارض الا آتی الرحمن عبدا
هرکه آسمان وزمینده موجوددر جملهسی عباد اللهدندر
معدوددر ناکاه بونلر بو سوزده ایکن بر غبار
ظاهر اولوب شوق روزکار ایله ایچندن بر سوار ذو
الوقار بلوردی که زیرانده براق ومیاننده تیغ براق
تاج شاهی کیوب نطاق پادشاهی بغلنمش مکر اول
سوار خلیفهٔ زمان هرون الرشید ایدی که شکار آرزه

١١٣

خدم وحشمدن بعید اولمشیدی بو ایکی غلام کلوب
سلام ویردی اقبال تام ایله علیك آلدیلر هرون
فراستله کیاستلرینی بیلوب وصحبتلرینه راغب اولوب
ایتدی من این اقبلتما غلام عزنی ایتدی من ظلمات ثلث یعنی
ظلمت بطن وظلمت رحم وظلمت مشیمه هرون ایتدی
راه صواب فتغسید دغلام عزنی ایتدی ذاك یشار
الیه لطائف العقول ولا یدرك بظواهر الدلیل یعنی راه
معرفته اشارتدر سخن کو از دماغ هوشمندست
کر از تحت الثری آید بلندست • هرون الرشید اول
جواندن بو پیرانه کلماتی بعید کوروب این من انت
یا غلام دیدی غلام ایتدی ابن رجل وامرأة هرون ایتدی
آندن سؤال ایتدم کم لك من السنین غلام ایتدی
السنون کله لله تعالی هرون ایتدی هی بوندن سؤال
ایتدم کم اتی علیك غلام ایتدی لو اتی علی شئ لاکلنی
هرون ایتدی کم تعد یا غلام غلام ایتدی من واحد
الی مائة الف هرون مضطرب اولوب ایتدی پس نیجه سؤال
ایتمك کرك غلام ایتدی قل کل مضی من عمرك هرون بویله

دیدی

دیدی غلام ایتدی بکا خبر ویردکلری وزن اون درت
ییلدر هرون ایله کلام منقطع اولوب تکرار شادان غلام
عزنی یه ایتدی خدای علام حقی اوکنام که پدرك فوت شده
ندر دیدی غلام ایتدی که بشیر در شادان شاد اولوب
ایتدی بشرك الله بالخیر هرون آت باشی چکوب بونلرك
تماشاسنده ایدی شادان کروبشین ایتدی یا بشیر
اجازت وآرمی درکه سنکله هم صحبت اولوب خدمتکده
اولام بشیر ایتدی بن عهد ایتمشم بر کمسنه ایله
صحبته که روزکار دیده وکار آزموده تلخ وشیرین
کورمش ورنج وزحمت چکمش اوله بشرط آنکه
اکتساب علوم ادبیه وتحصیل فنون عربیه قیلوب
کمالات قدسیه وفضائل انسیه یه مظهر اوله شادان
ایتدی پس بنی امتحان ایله تا جهل وهنر ظاهر ورد و
قبول نمایان اوله شعر سوف تری اذا انجلی الغبار •
افرس تحتك ام حمار • بشیر ایتدی اول توحید خدا
جل وعلادن سؤال ایدرم که اصل عرفان ورأس
ایمان در شادان ایتدی سؤال ایله

فی علم التوحید بشیر ایتدی یا شادان این الله قبل
ان یخلق العالم یعنی الله تعالی جلت حکمته عالمی خلق اتمزدن
اول قنده ایدی جواب شادان ایتدی این مکاندن
سؤالدر خدا مکاندن منزه ومتعالدر پس محلی
خدادن سؤال محالدر وسؤال اتدیکه خدا عالمی نیچون
یاراتدی جواب ویردیکه فعل خدا علل واغراضدن
بری وکیف وکمدن عاریدر علم ازلیسنی اولان
ارادت کامله وقدرت شامله سی حسبی ایله بی
توسط آلت جمیع اشیایی هویدا قیلدی دیدی سؤال
ایتدی خدا سکا قنغی نعمتی اول موهبت قیلدی جواب
ویردیکه اول نعمت هدایت اسلامدن وان تعدوا
نعمة الله لا تحصوها الآیة علم التفسیر بعده ایتدی
ای شادان تفسیر قرانده دخی زحمت کران چکدکمی
شادان ایتدی بلی پس سؤال اتدیکه نیچون الله سبحانه
وتعالی حضرت قرانده لفظ سمانی جمع وارضی مفرد
ذکر اتدی که خلق السموات والارض دیدی ومعلومدرکه
زمینده دخی آسمان کبی طبقات سبع درکه خلق سبع

سموات

سموات ومن الارض مثلهن جواب ویردیکه سما اجناس
مختلفه متعدده در اما طبقات ارض کرچه متعدددر
اما جنس واحددر جنسیته اعتباریله واحد ذکر
اتدی دیدی سؤال اتدیکه الله تعالی جل وعلا بیورور
واتاکم من کل ما سألتموه یعنی سزه جمله مرادلرکز عطا
وجمیع مسؤللریکز روا قیلدم بیورر اما نیچه فقیر
وغنا طلب ایدر واصل اولماز وهر دیمار صحت
استر حاصل اولماز جواب ویردیکه خطاب مجموع
خلقه وارد اولمشدر شخص معینه وفرد مخصوصه
دکلدر مجموع خلقه خود جمیع مرادات ویرلمشدر
اکرچه بعض محروم ایسه ده ونیچون دیمشلردرکه
من تبعیض ایچوندر یعنی سزه هر سؤال اتدکلرکزدن
بعض عطا قیلدم دیمک اولور بو تقدیرجه سؤال
وارد اولمز علم نحو بعده سؤال اتدیکه ای شادان
علم نحودن دخی بهره وبحرندن قطره حاصل قلدکمی
شادان ایتدی طلاقت لسان وفصاحت وبیان علم
نحو اولمیجق اولمز پس نیچون عاقل اولان نحودن

غافل اوله قال النبي صلى الله عليه وسلم جمال الرجل فصاحة لسانه وسخن لحن كاه اولور كفره مؤدى
اولورنته كه خدا عيسى على نبينا وعليه الصلوة و
السلام بيوردي كه ولدتك وانت نبي يعني بن سني
توليد اتدم وسن پيغمبرسن رسالر تشديدي تخفيف
ايلدى ولفظ نبي نك اعجامن تصحيف اتديلر ولدتك
وانت نبي اولدى تعالى عما يقول الظالمون ورسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم بيورر رحم الله امرأ اصلح
لسانه پس سؤال اتديكه قال الله تعالى ان هذان لساحران
ان حرف نصب در هذان تثنيه در حالت نصبى ياايله
كرك پس نحون ان هذين ديمدي جواب ان نعم معناسنه
درنتكه اخبارده وارد اولمشدر كه مهاجرلر رسول
الله ايتديلر انصار بزه تقدم اتديلر اول جهتدن
كه سكا مقام احضار اتديلر وياريلقلر اتديلر
رسول الله عليه الصلوة والسلام بيورر ان ان
يعني آرى آرى تركيده اوت اوت ديمكدر كلمه
ايجابدر وشعر عربيده شعر ويقلن شيب قد علاك

ولقد

ولقد كبرت فقلت انه يعني فقلت نعم ديمكدر وانه ده
اولان ها هاء استراحتدر سؤال بشير ايتدي اول
كلمه قنغسى دركه هم اسم اولا هم فعل اولا هم حرف اوله
جواب شادان ايتدي بو مقوله اوج كلمه وار در اول
علا كه اسمدر ابو عمرو بن علا كبي وفعل ماضى دركه على
يعلو قال الله تبارك وتعالى ان فرعون علا في الارض
وحرف جر دركه وعلى ربهم يتوكلون ثانيا كلمه في در
في اسم دها ندر سمعت من فيه كبي وامر در في
بعهدنا ينفذ كبي يعني عهدكه وفا ايله وحرف جر دركه المال
في الكيس ثالثا لما در في ذرته لما اقول وفعل در لم لما لموا
وحرف در لما يقم زيد كبي علم صرف پس بشير ايتدي
اى شادان علم تصريفدن اولان نصابنه نظر واكتساب
هنر قلدكمى شادان اول جهتدن كه قلبي حرف علتدن
اجوف وكرم همتي مضاعف ايدي كلمه ايجاب ايله
جواب ويرب ايتدي تصريف كيمياي لغت عرب
ومفتاح كنوز علم وادب در نته كم كيميا لعنده
قليلك كثيرده تأثيرا يتمه سيدر تصريف ده كلمه واحده

متعدد قیلور حکایت ابو عثمان مازنی حضرت واثق
بالله اوکنده یعقوب بن سکیته سؤال ایتدیکه قرآنده
ارسل معنا اخانا نکتل واقع اولمشدر نکتل نه وزن
اوزرینه دردیدی یعقوب ایتدی نفعل در مازنی ایتدی
پس ماضیسی کتل اولمق لازم یعقوب عاجز قالوب
مازنی ایتدی وزنی نفتعل در کسره یا یه ثقیل اولوب
یاء الفه قلب ایتدیلر جواب امرده لام مجزوم قیلنوب
التقاء ساکنین ایچون یا حذف اولندی دیدی پس بشیر
شاذانه سؤال ایلدی ایتدی فعلدن وزن مولی
نجه در شاذان ایتدی وزن مفعل در بشیر ایتدی پس
ایتدی مولی بیننده فرق نه اولور که انک وزنی مفعل
بونک وزنی فعلی اولا شاذان ایتدی میم مولی زائد در
اصلی دکلدر ولی یلی دندر اما میم موتی اصلی در
مات یموت دندر علم الشعر بعده بشیر ایتدی ای
شاذان اشعار عرب حقنده شعورک ندر شاذان
ایتدی شعورم اولدر که رسول الله دیمشدر ان
من الشعر لحکمة وان من البیان لسحرا شعرده فوائد جلیله چوقدر

وزن موتی نجه در جواب ویرد بکه فعلی در بتشیر ص

خزانهٔ مکارم وزینت ولائم وملاحم اکثری الهام
ربانی وتلقین سبحانیدر مادام که نخستیناتی مشتمل
اولمیوب منهی اولمیه واحادیث نبویه ده بوحدیث وارد
اولمشدر که علموا اولادکم الشعر فانه یفتق الذهن
ویورث الشجاعة یعنی اولادکزه تعلیم شعر ایلک زیرا که
خاطری کشاده ایدر وشجاعت وسخاوت کتورر وبالجمله
شعر مجامع حکم وعرفان وشواهد مشکلات قرآندر
شعر
اذا التنزیل اشکل فیه حرف • فشاهد ذلک الشعر المقول •
وطباع مردم منثوردن منظومه
آرتق مائلدر ونظم ایچون قید الاوابد دیمشلردر
زیرا نثرده انحلال وتغیر واردر اما نظمده یوقدر
پس سؤال ایتدیکه اشعر عرب کیمدر جواب ویردیکه
امرؤ القیس اذا رکب • وطرفه اذا طرب • والاعشی
اذا شرب • والنابغه اذا ذهب امثال عربدن نسنه
بیلورمیسن شاذان ایتدی امثال عرب علم شریفدر
قال الله تعالی وتلک الامثال نضربها للناس وما
یعقلها الا العالمون ودیمشلردر که الامثال للقلوب کالمرآیا

لايعيون وامثال عربك اكثريا براصل سابق اوزره
اولور امّا وجوهدن بر وجهده منا سبتله آخر
موضعده استعمال اولنور ضرب مثل ديولر ومثلك
معناى مقصوده دلالتى صريح دن ابلغ اولور ديس
بشير سؤال ايدرسه ايتديكه اعيا من باقل مثلنك
اصلى ندر جواب شادان ايتدى باقل حماقت ايله معروف
بر شخصك اسمى در بر كون بازاردن اون بر درهمه
بر آهو صاتون آلوب آغوشنه آلورخانه سنه
آلوب كيدركن بولنده سؤال ايتمشلركه بو آهو يى قچه
صاتون آلدك جوابه قدرتى وعبادته استطاعتى
اولميوب ايكى اللرين آچوب ودلينى چيقاروب و
بارمقلريله ودليله اون بر عددنه اشارت ايتمك
استدكده آهو آغوشندن خلاص اولوب صحرايه
قاچدى عرب بحنده اول زماندن بروسوزه قدرتى
وسينه سندر اولان معنايى اداية مكنتى اولميوب
آهو يى مرادن ضايع ايدن كمسه لره اعيا من باقل
ديرلر جواب انديكه اوصافى بحيلده قنغى بيت ابلغدر

جواب

جواب ويروب ايتديكه بو بيت در شعر أبصرتهُ
قاعدًا في حريطهم • خوفًا على الروث من لقط العصافير •
يعنى كوردم آخورده اوتورر عصفورلرمزبله ده اولان
دانه لردن كشور مسولتدير سؤال ايتديكه ابلغ انعام
شجاعتده قنغيسيدر جواب ويروب ايتديكه بو بيتدر
شعر اشدّ على الكتيبة لا ابالى • افيها كان حتفى
الموت ام سواها • يعنى لشكره حمله ايلدم غم چكمزم
كه موتم اول لشكرده ميدر غيرى يرده ميدر سؤال
ايديكه قنغى شعر خاطره زياده تسلى ويرر جواب
ويرديكه بو شعردر شعر فقل للشامتين بنا
افيقوا • سيلقى الشامتين ما لقينا • يعنى بزم
مصيبتمزه شاد اولانلره سويله كه يره مدتى اولا
عنقريب آنلره دخى اولور معنا شعر مشكل سؤال
ايتديكه اى شادان بو بيتك معناسى ندر شعر ان لنا
عجافا احمرةً • ياكلن كلّ ليلة اكافا • معناى بيت
بودر كه بنم برقاچ لاغر اشكلرم وار در هر كيجه
پالانلرين لوخربالانى يچه ير جواب ويرديكه شاعر

پالان دوزایمش عیالنه هر کیجه بر پالان بهاسی
بیدوررایمش [illegible] بشیر ایتدی بو مثلک اصلی
ندر الحدیث ذو شجون جواب ویردیکه ضبه بن ادّک
ایکی اوغلی وار ایدی بر سعد و بری سعید بر کون
ضبه نک دوه سی ضایع اولوب طلب اشترده نا بدید
اولدی مدت مدید مرور ایدوب بر کون حارث بن کعب
ایله کیدرکن بر جایکاهه کلوب اثنای کلامده
حارث ایتدی بو جایکاهده بر جوانی بیکناه طمع خام
ایله طعمهٔ شمشیر ایدوب مانمدن شمشیرنه سر اتدم
ضبه اوصاف خبر بیلوب و اول شمشیره نظر قلدی
علم حاصل اتدیکه حارث سعیدک قاتلیدر الحدیث
ذو شجون دیوب فی الحال سر حارثی اول تیغ ایله غرق
خون ایتدی پس بر محلده که سوزدن سوز آچیلوب
کوهر اسرار صاچیلوب بو مثلی ضرب ایدرلر
سؤال اتدیکه بو مثلک اصلی ندر ما ارخص الناقة
لولا الملعونة فی عنقها جواب ویردیکه اعرابینک
دوه سی بد خوایدی بر کون غضب ایدوب اکر بو دوه یی

سعید

بر درهم

بر درهمه بیع ایتمزایسم عورتم بوش اولسون دیدی بعده
پشیمان اولوب طلاق واقع اولمغه حیلهٔ شرعیه اولسون
ایچون اشترک کردننه بر کربه آصوب بازاره کوندردی
دلاله ویردیلر که دوه بر درهمه و کربه درت یوز درهمه
اما صفقهٔ واحده ایله صاتلور بری بریندن آیرلمز
دیو مزاد ایدرلر ایدی کورنلر ما ارخص الناقة لولا
الملعونة فی عنقها دیرلر ایدی یعنی نه عجب اوجوزدر دوه
اکر بوینده بو ملعونه اولمسه بو مثل اول محلده
ضرب اولنور که بر نعمت ادراکنک یاننده زحمت کرانی
و بر کل رعنانک خار بد لقاسی اوله عربیت
بشیر ایتدی ای شادان هیچ لغت عرب تتبع اتدکمی
شادان ایتدی که نیچون اتمیم که خدای تعالی بیورر
بلسان عربی مبین و پیغمبر علیه السلام خبر ویردی تعلموا
العربیة فانها اللسان الذی یکلم الله به عباده
یوم القیمة و نیچون شریف اولمیه که بهترین کتاب
و مهترین رسل بو لسان اوزره دردیمشلر که لسان
عربیت سائر لسانلر ایچنده شول نقد شهر در که

پادشاه سائر نقوددن اول نقدی قبول ایدوب
ونام شریفن اول نقدک سکه سنه نقش ایتدی سؤال
بشیر ایتدی پری وآدمی یه نیچون جن وانس دیرلر
جواب شادان ایتدی انس محسوس اولدیغچون دیدیلر
نته که آنست لنا وليبصرتها معناسنه در اما جن
مبصر اولمدوغیچون اکا جن دیدیلر نته که
وجن عليه الليل الاية کیجه اکا تاریک اولدی دیمکدر
ومستور العقل اولانه مجنون دیمک بو قبیلدندر
سؤال بشیر ایتدی لفظ مسلم ویهودی ونصرانی و
مجوسی ندن مأخوذدر جواب مسلم الله امرینی
تسلیم ایدیجی وفرمانه مطیع دیمکدر اما یهودی
اصلنده یهوذا یه منسوب در ذال معجم ایله یسر یعقوب در
عليه السلام اخرندن اولکن یاء نسبی در اما مجوس
موی کوشدن مقربدر که صاچلرینی قولقلرینه
صارقدرلر ایدی تعریب ایدر مجوس قلدیلر سؤال
عربیتی اول تکلم ایدن کیمدر دیدی شادان ایتدی
جواب یعرب بن قحطان ایتدی لسان فارسی

حقنده

حقنده ندر سن شادان ایتدی الفارسية تلو العربية
في الفصاحة یعنی فارسی عربیه تابعدر وعربیتک ماذونی
فصاحتده فارسیدر که سائر الثقنة فارسینک ماذونی
در اول اجلدندر که امام اعظم قاتنده مصلی لسان
فارسی ایله قراءت قلسه صلوتی جائز اما مکروهدر
وامامین قتنده جائز دکلدر اکر عربیتده محسن
اولسه یعنی کوکچک بلسه اما محسن اولمسه آنلر
دخی یاننده جائزدر کافیده ابو سعید بردعی ایدر
لم يجز بغير الفارسية لمزيتها على غيرها لقوله عليه
السلام لسان اهل الجنة العربية والفارسية
الدرية شعر الدار داران ایوان وعمدان • والملك
ملکان ساسان وقحطان • والناس فارس والاقليم
بابل • والاسلام مكة والدنيا خراسان • ایوان
کسری در عمدان صنعان قصر بلقیس در ساسان
وقحطان نجد ملوک عرب وعجم در بابل کوفه دن
بر ناحیه در قال ابن الهیعه فارس والروم قریش
العجم • وقال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم

لوكان الايمان معلقا بالثريا لناله اصحاب فارس
الحديث سؤال بشير ایتدی ای شادان هیچ طریق خط و
كتابتدن خطوات همت صرف اتدکمی شادان ایتدی علم
خط اشرف کمالات انسانی و سبب ثبات کلام اسمانیدر
قال الله تعالى علم بالقلم علم الانسان ما لم یعلم
ن والقلم وما یسطرون حسن بصری رحمه الله بیوردی
ن دوات در والقلم کا تبدر ما یسطرون خط
در و دیمشلر که الخط لسان الید و دیمشلر که
العلم صید والکتابة قید و دیمشلر که الخط
خیط جواهر الکلم پس نیچون بویله صنعتی اکتساب
و بو تحلین فنه انتساب ایتمیم دیدی بو فنده ماهر
و متبحر ایدی متعین و ظاهر اولدی علم الفقه بشیر
ایتدی پس فقهده بیلورمیس دیدی شادان ایتدی
سوال ایله بشیر جواب ایدوب ایتدی نه دیرسن
شول ایکی زن حقنده که محل واحدده وضع حمل
اتدیلر بری پسر بری دختر ناکاه فرزندلر مشتبه
هر بریسی پسر بندر دیو دعوی اتدیلر جواب ویردیکه

ایکی

ایکی سنك دخی لبنی برابر شیشه یه وضع ایدوب
میزانله وزن ایدهلر قنغیسنك لبنی آغر اولورسه
پسرك مادری اولدر غریب الحدیث پس بشیر ایتدی
ای شادان بو حدیثك معناسی ندر که رسول الله
علیه الصلوة والسلام بیوردر لا تسبوا الدهر
فان الدهر هو الله شادان ایتدی عرب زمان جاهلیتده
چون کندولره قحط و غلا یتشه زمانه دشنام
ویررلر ایدی رسول الله منع و نهی ایتدی و بیوردیکه
سزك دشنامکز معنیده الله تعالی یه راجع اولور
زیرا جمیع فعلك خالقی الله در سؤال اتدیکه اخبارده
کلمشدر که ان النبی علیه الصلوة والسلام نهی
اکل الفغم و دمی الوغم فغم و وغم ندر جواب فغم
سر خلال دندان اورته سندن چیقن بقیه طعامدرکه
یمانه آتمق کرکدرکه و وغم آغز بوجقلرنده قلان
طعامدر آنی بوطمق کرکدر دیدی سؤال بو حدیثك
معناسی ندرکه رسول الله علیه الصلوة والسلام
بیوردر لا عدوی ولا هامة ولا صفر ولا غول الحدیث

جواب معنی دیمکدر که بو اشیاء اربعه نك رعایتی
شرعده منهی در عدوی سرایت جرب در سرایت
یوقدر سرایت مرض باذن الله در هامه میتك
استخوانی مرغ اولوب کوزندن اوچمغه دیرلر
وجاهلیتده بویله ایدیکه صفر آنده سفر ایتمزلر
وغول بیابانده آدم چیقروب هلاك ایدر دیرلر
بوجمله سی اسلامده یوقدر علم الطب بشیر ایتدی
ای شادان هیچ علم طبك تجربه آشنالق وکمعه سنده
روشنالق خالق ایتدکمی شادان ایتدی بلی بشیر
ایلدی ایتدی سبب ندر هرکمسه قبل الطعام سفرجل
یسه قبض اولور وبعد الطعام یسه اسهال اولور
طبیعت خود واحد در حکم نیچون متعدد در
جواب شادان ایتدی زیرا سفرجل غایتله قابضدر
وغدا جنسندندر چون معده خالی اوله قعر
معده یه واصل اولور وقبض ایدر اما بعد الطعام
یسه معده مملو در فم معده ده قالور پس فم معده یی
صفر طعامی آشغه دفع ایدر بشیر ایتدی احسنت

احسنت

احسنت ای شادان ان لك فی کل قدر معرفة
یعنی سنك هر چولمکده کفکیرك وار یعنی هر علمده
بهره وهر بحردن قطره حاصل ایتمشسن بس انسانده
حالت عشق ندر که بو معنی بکا مشکل وحلنده جمیع
عاقللر غافل دردیدی بیت مشکل عمیست عشق که کفتن
نمیتوان ویرن مشکل دکرکه نهفتن نمیتوان سؤال
سبب عشق ندر جواب شادان ایتدی مشایخدن
بر یسنه بونی سؤال ایتدیلر که ایتدی ان الله تعالی
دعا عباده الی محبته فابوا ذلك فعاقبهم بعشق
من لا یرحمهم یعنی حق سبحانه وتعالی کمال لطفندن
ونهایت شفقتندن جمالنك مثالنی عرض ایدوب
عبادنی کندو محبتنه دعوت قیلدی عباد نامراد
اول سعادتدن ابا ایتدیلر حق جل وعلا دخی اوله
کناهه عقوبت ایچون بونلری بر مخلوق عاجزك دردنه
کرفتار وعشقنده سرکشته وزار ایتدی که نه وصلته
مجال نه فرقته احتمال اوله نظم دیدم رخ جانانه شدم
ازجان عاشق ٭ یعنی که شدم زجان بجانانه عاشق ٭ بربادشد

ازعشق بتان دین ودلم • یارب نشود هیچ مسلمان
عاشق • قال الله تعالی • ومن یعش عن ذکر الرحمن نقیض
له شیطانا فهو له قرین بشیر ایندی خبر ویر عشقك
دل عاشقده کیفیت ظهورندن وابتداء لمعات
نورندن شادان ایندی ابتداسی نظرت تا بنیسی فکرت
تا لثی جمع وصلت تا برمرتبه ده پرورش بولور که
نقطه ایکن کتاب وذره ایکن آفتاب اولور لمنشئه
الحقیر عشقمی یازمغ استسم نقطه سی بر کتاب اولور
شوقمی سویلسم اکر ذره سی آفتاب اولور عقل ضعیفه
اضطراب وجسم نحیفه انقلاب کلوب طبیعت متقاضی
وجان متهالك سرکشته ونا توان اولوب تلف جانه
مؤدی اولور سؤال بشیر ایندی ظاهر بودر که عشق
کمالاتی نفسانیه دندر جهات محاسنی وطرف محامدنی
دخی بیان ایله دیدی لمنشئه بودکلو سوزلری عشق
اهلنك هب جمله لاف ولماز • بو عشقك یوقدر کی
برسری وار لا بد کزاف ولماز • جواب شادان ایندی
عشقده برهنر واردر که جمیع هنرلر سردفتر وجمله

کمالا

کمالاتی اکا مسخردر زیرا صفت کبر داش خطیئات واصل
ذمائمدر هر کمسه که عاشق اوله آندن صفت کبر زائل
اولور شعر نون الهوان من الهوی مسروقة • فاذا
هویت فقد لقیت هوانا • واذا هویت فقد تعبدك الهوی
فاخضع لالفك کائنا ما کانا • لمنشئه صفحه
کتاب عقله سؤال وجواب عشق • ممکن دکل بیانه حسنا
وکتاب عشق • بر نغمه سی ایدر بو طقوز پرده دن کوز
اویمز اصول مطربه باقی ربابا عشق • رباعی اصل
عشق زکان دکرست • منزلکه عشاق مکان دکرست
آن مرغ که دانه زغم عشق خورد • بیرون زدو کون
آشیان دکرست سؤال بشیر ایندی ای شادان
چون عشق ورطهٔ هلاك ومحل فنا بولندی خلاصه
طریق • وانتقا له توفیق نه وجهله دور جواب شادان
ایندی عشق بیمارلقدر قال الله تعالی فیطمع الذی فی
قلبه مرض الآیة مفسرلر دیمشلردر که مرضدن مراد
مرض عشقدر چون طریق عشقده شرعله معشوقه
وصول میسر اولمیه تدبیر اولدر که کیجه کوندوز خدای

بی نیازه نیاز ایدوب جانه سازلق طلب ایدر امیددر کم
نور عصمت مددکارلق ایدوب ظلمت هواپرستلکدن
طریق هدایته ایرشه ودخی معشوقك عیوب
وقبائحن یاد وحسن مدائحن فراموش ایتمکه قصد
ایده واندیشه ایده که اول مفتون اولدیغی جمال عرضهٔ
زوالدر مثلا اول تناسب اعضادن حاصل اولان
حسن وخوبی شیب وهرم یا موت وسقم ایله متغیر
وناپود اولسه سبب نفرت وباعث مباعدت اولور
وكل آت قريب والمفقود مصيبة رباعی تا در هوس
جام می ولعل لبی • تا در پی آواز دف وچنك ونیی
اینها همه حشو ست خدا میداند • تا ترك تعلق نکنی
هیچ نئی سؤال بشر ایتدیکی نه در بسن شول طائفه
حقنده که خدایه دعوای تقرب ایدرلر اصلی وادمی در
جواب شادان ایتدیکی الآن کلدك مغز علوم ونتیجهٔ رسوم
واصل معارف وخلاصهٔ عوارف اولان معنایه شعر
سهر العيون لغير وجهك ضايع • وبكاؤهن لغير
فقدك باطل بيت کنجیست وصل دوست که بار طلسم اوست

هر کس که یافت مهر سعادت با سم اوست پس معلوم اولدی که
خالق عالم آدمی کل تاریکدن خلق ایدوب جانی باریك
نوردن پاکدن مخلوق اولدقدن بعده هوا خلق ایتدی ونفسی اکا
عابد ومحتاج عقل مائل ایدوب نفس ایله جانی مجاهد
قیلدی نفس ایله هوا بیننده شیطان وسیله وعقل ایله
جان ارالرنده فرشته واسطه قلدی روحه الهام ونفسه
وسوسه ویروب بو ایکی صف محاربه ومقاتله اوزره
اولدیلر هوا ونفس خیلی شیطانه متعلق وعقل وجان
رشتهٔ فرشته یه متشبث اولوب ایکیسی ایکی کفهٔ
ترازو ودل زبانه مثال پس کاه متاع هوا غالب
اولوب دل مزخرفات دنیایه مائل وطالب اولوب موتی
ناسی وآخرتی فراموش ایدرکه فما ربحت تجارتهم وما
كانوا مهتدين آنلر شاننده در وکاهی عقل غلبه
ایدوب جانب آخرته مشتاق ونفخات نسیم ربانیه
استنشاق هوای عاقبت قیلدی خلقدن مستوحش وحق
ایله مستانس اولوب چشمندن خواب راحت دور وجنبی
بستر عافیتدن بعید سینه سی نور شهود وجمال ایله

ما لآمال ومشاغل قلبی متصل ذکر خدای متعال
رجال لا تلهیهم تجارة ولا بیع عن
ذکر الله • آنلرڭ حقنده در بشیر ایتدی بخدای لایزال
نیچه ماه وسال درکه سنجلین یار موافق طلبنده یم
نظم • ای کرده دردِ عشقِ تو اشکم بخون بدل
وی ایزدم سرشته زعشقِ تو در ازل • زرسم
که در فراقِ جمالِ تو ناکهان • سر بر زند زمشرقِ
عمرم شبِ اجل بیت تو همایی ومن خستهٔ بیچاره
کدا • پادشاهی شوم ار سایه بمن بر فکنی • دیوب
بری بری ایله مرحبا ایدوب عهد اخوت وعقدِ موافقة
بغلدیلر • هرون انکشت تحیری دهاننه قویوب
بونلرڭ حالنه نکران وسرکردان اولمش ایدی
استدیلر که بر طرفه روانه اوله لر هرون ایتدی
ای جوانانِ صاحب دل قابل اولمیه که بنمله همراه
اولوب بغداده کیدوز وسزکله راهِ رشاده سلوک
ایدوب معارفکوزدن بهره واثمار کرذن ثمر حاصل
ایدم بشیر ایتدی یا عبد الله نه سن بزم صحبتمزه
لا

لائق ونه بز سنڭ حضرتکه موافقز هرون ایتدی
نیچون بشیر ایتدی زیرا سن بزم بنده مزڭ بنده سی سن
هرون غضب ایدوب ای غلام بو نه کلام دردیکده بشیر
ایتدی مهلاً یا عبد الله یعنی آهسته اول زیرا هوا
وخشم سکا مالك در بر فعلی آرزو ایتسڭ البته
ایشلرسن وکمسنه ایچنسڭ بهر حال غضب ایدرسز
بو ایکی حالتڭ سکا استیلاسی وار در اما بو ایکی
خصلت مذمومه بزه بنده مغلوب در زیرا آنلرڭ مالکی
وغالبی آرزوی نفسی ویرمزز وغضبمزی کظم ایدرز
والکاظمین الغیظ والعافین عن الناس هرون
کریان اولدی وموعظت طلب ایتدی بشیر ایتدی اجعل
هذه الآیة نصب عینیك افرأیت ان متعناهم
سنین ثم جاءهم ما کانوا یوعدون ما اغنی
عنهم ما کانوا یمتعون یعنی بز شونلره که دنیاده
نیچه ییللر ناز ونعمت ویردك چون موت یتشه نه مال
فریاد رس اولور آنلره نه لشکر بونی دیوب هرون
کریان ومحزون قالدی آنده قویوب کتدیلر بشیر

ومن عادة الايام تحريك ساكن • وتفريق مجموع و
تنغيص مشتهٍ شعر فلا ذاكا رجز تفريق مشمس
فكل الصفو منها قد رتكدر • ونقول تم الكتاب
وربنا المحسن الوهاب • وله
لدينا عطاء بغير حساب •
وانا العبد والعبد مخطئ
ومصيب • والله
اعلم بالصواب •

قد وقع الفراغ من كتب هذه المجلة الشريفة والنسخة
اللطيفة على يدي العبد المتذلل بالشخوص • لدى
عموم اهل الخصوص • المتشبث باذيال اصحاب
الصفا • احقر عباد الله تعالى محمد بن محمد عفا
عنه وعن والديه الباري • في اوائل شهر ربيع
الاولى • لسنة احدى وثمانين والف من هجرة
من بعث الى كل فئة • على صاحبها افضل التسليمات
والتصلية •